

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра кримінального права та кримінології

МАТЕРІАЛИ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

дисципліни

«Кримінальне право (Особлива частина)»

Дніпропетровськ

ДВНЗ «НГУ»

2012

Матеріали інформаційно-методичного забезпечення дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» / Упорядн.: канд. юрид. наук, професор В.В. Лень. – Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2012. – 133 с.

Упорядник: професор кафедри кримінального права та кримінології *Лень Валентин Валентинович*, кандидат юридичних наук, доцент.

Схвалено методичною комісією з напрямку 0601 «Право» (протокол № 1 від «27» січня 2011 р.) за поданням кафедри кримінального права та кримінології (протокол № 5 від «04» січня 2011 р.).

Рекомендовано до видання Редакційною радою ДВНЗ «НГУ» (протокол № 2 від «03» лютого 2011 р.).

Подано інформаційно-методичне забезпечення усіх видів освітньої діяльності з дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)».

Відповідальна за випуск: завідувач кафедри кримінального права та кримінології, доцент, заслужений юрист України Шаніна Є.Г.

Друкується у редакційній обробці упорядника.

ЗМІСТ

<i>Розділ 1. Програма навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)»</i>	4
1. Вступ.....	6
2. Галузь використання	7
3. Нормативні посилання.....	7
4. Базові дисципліни.....	7
5. Обсяг дисципліни	8
6. Робоча програма дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)»	8
7. Теми і зміст дисципліни	10
8. Теми і зміст практичних занять	12
9. Індивідуальне завдання.....	15
10. Форма підсумкового контролю.....	22
10.1. Приклади питань тестового контролю.....	22
10.2. Відповіді на питання тестового контролю	24
11. Вимоги до інформаційно-методичного забезпечення дисципліни	24
12. Вимоги до засобів діагностики	24
13. Рекомендована література	25
14. Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення	25
<i>Розділ 2. Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)»</i>	26
1. Вступ.....	27
2. Теми і зміст самостійної підготовки	28
3. Контрольні питання для самостійного оцінювання знань з дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)»	29
4. Рекомендована література	32

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Кримінальне право (Особлива частина)»

освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів
напряму 0601 Право

Чинний від 2011 – 03 - 22

Видання офіційне

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2012

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

кафедрою кримінального права та кримінології

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора ДВНЗ «Національний гірничий університет»
від 22.03.2011 № 102а

3. ВВЕДЕНО

вперше

4. РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

професор кафедри кримінального права та кримінології *Лень Валентин
Валентинович*, кандидат юридичних наук, доцент

Цей стандарт не може бути повністю або частково відтворений, тиражований і розповсюджений без дозволу Національного гірничого університету.

1. ВСТУП

Кримінальне право України належить до числа фундаментальних навчальних дисциплін в програмі вищої юридичної освіти; регулює широке коло суспільних відносин, що виникають з приводу вчинення особою злочину і призначення покарання. Досконале знання кримінального законодавства нашої держави є необхідною умовою успішної роботи за фахом.

Подальші соціально-економічні й політичні зміни в суспільстві, зміцнення державності України, входження її в цивілізоване світове співтовариство неможливі без структурної реформи національної системи вищої освіти, спрямованої на забезпечення мобільності, працевлаштування та конкурентоспроможності фахівців з вищої освіти.

Однією із передумов входження України до єдиної Європейської зони вищої освіти є досягнення системою вищої освіти України цілей Болонського процесу.

Це покладає на студента обов'язок із перших днів занять відмовитися від поверхового засвоєння Особливої частини кримінального права України, кримінально-правових норм і понять.

Студенти на практичних заняттях мають вирішувати ситуаційні задачі, у контексті вивчаємої теми, які пропонує для розв'язання викладач; під час самостійної підготовки аналізувати публікації вчених-правознавців у періодичних виданнях та монографічних працях з відповідних проблем практичного застосування норм кримінального законодавства, беручи до уваги сучасну судову практику.

Самостійну роботу треба починати з ретельного ознайомлення з планом вивчаємої теми та списком рекомендованої літератури і нормативних актів, а потім з вирішення ситуаційних задач, які пропонує викладач, з опрацюванням нормативних актів та судової практики.

При вирішенні ситуаційних задач на самостійній підготовці треба звертатися безпосередньо до кримінально-правової норми (статей Кримінального кодексу України 2001 року (із змінами та доповненнями), а не викладати її зміст тільки за навчальною, довідковою чи іншою літературою. Використовуючи науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України, необхідно розмежовувати текст коментарю від тексту кримінально-правової норми.

В процесі вирішування ситуаційних задач на самостійній роботі треба оволодіти основами кваліфікації злочинів, кримінальним законодавством, яке регулює ознаки окремих злочинів та види покарань і межі, в яких вони можуть призначатися.

Аналізуючи зміст кримінально-правової норми, треба в обов'язковому порядку посилатися на відповідну статтю (частина, пункт) Кримінального кодексу України, а в необхідних випадках – і на постанови та рішення Верховного Суду України.

При вирішенні ситуаційних задач студентам необхідно вміти визначати обов'язкові ознаки склад злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України, вміти визначати його суспільну небезпеку та місце в системі Особли-

вої частини. розкривати об'єкт злочину, а також предмет злочину. визначати об'єктивну сторону злочину й розкривати зміст ознак, які її характеризують, з'ясувавши конструкцію складу злочину та момент його закінчення; характеризувати суб'єктивну сторону злочину (форма й вид вини, мотив, мета, емоційний стан тощо); визначати суб'єкт злочину (фізична особа, осудність, вік, наявність ознак спеціального суб'єкта); аналізувати кваліфікуючі й особливо кваліфікуючі ознаки злочину, якщо вони є; характеризувати відмінність складу злочину, що аналізується, від інших, зокрема й суміжних складів (наприклад, відмінність крадіжки від грабежу).

Однією з форм організації процесу в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу є практичні заняття, а також інші форми і види навчальної та науково-дослідницької діяльності студентів.

У результаті вивчення дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» студенти повинні **вміти**:

1) знати:

а) на понятійному рівні:

- предмет кримінального законодавства і права;
- систему кримінального законодавства і права;
- принципи, мету і завдання кримінального права;
- методологію кримінального права;
- зміст всіх інститутів кримінального права та їх органічний взаємозв'язок;

б) на фундаментальному рівні:

- теоретичні положення кримінального закону та його тлумачення;
- вчення про злочин і покарання;
- наукові основи кваліфікації злочинів;

в) на практично-творчому рівні:

- керівні роз'яснення Пленуму Верховного Суду України з питань застосування кримінального законодавства;
- слідчу та судову практику та її сучасні тенденції;
- концепцію реформування кримінального законодавства України.

2) вміти:

а) на репродуктивному рівні:

- вільно відтворювати знання з теорії і практики кримінального права;

в) на алгоритмічному рівні:

- володіти кримінально-правовими поняттями і категоріями;

в) на евристичному рівні:

- самостійно здійснювати юридичний аналіз суспільно небезпечних діянь;
- вміло використовувати набуті під час навчання навички в практичній діяльності при застосуванні кримінального закону;

г) на творчому рівні:

- здійснювати творчий пошук при розв'язанні нетипових завдань та проблемних питань при застосуванні норм кримінального права;
- доводити обґрунтованість і законність своїх рішень при застосуванні положень кримінального закону.

Тому перед кожною лекцією рекомендується проглянути конспект попередньої лекції, а після того, як лектор закінчить викладання розділу дисципліни, варто проробити його за конспектом та за підручником. У цьому випадку навчальна дисципліна засвоюється настільки глибоко, що перед контрольними заходами залишається лише закріпити знання.

2. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Стандарт поширюється на кафедру кримінального права та кримінології НГУ, що здійснює викладання дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)».

Стандарт встановлює:

- компетенції, що має опанувати спеціаліст і магістр, які навчаються на базі ОПШ бакалавра;
- перелік змістових модулів, що опосередковує освітні та професійні компетенції;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази для заочної форми навчання;
- форму підсумкового контролю;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки;
- інформаційно-методичне забезпечення навчальної дисципліни;
- вимоги до засобів діагностики.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

3. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

3.1. Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 р.

3.2. Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки бакалаврів.

3.3. СВО НГУ НМЗ-09 «Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу»/ Упоряд.: В.О. Салов, О.І. Додатко, Т.О. Письменкова, О.Н. Єльченко – Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2009. - 60 с.

3.4. СВО НГУ НМЗ-05 «Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу» / Упоряд.: В.О. Салов, Г.В. Журавльов, О.М. Кузьменко, В.О. Назаренко, А.В. Небатов, Т.Г. Николаєва, В.І. Прокопенко, Є.М. Шляхов. – Дніпропетровськ.: Національний гірничий університет, 2005. – 139 с.

4. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

- ПП 3 «Теорія держави і права»
- ПП 5 «Організація судових та правоохоронних органів»
- ПП 6 «Конституційне право України»

5. ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 6 кредитів ECTS (216 академічних годин).

Аудиторні заняття – 96 академічних годин.

Самостійна робота – 120 академічних годин.

1.6. КОМПЕТЕНЦІЇ, ЩО НАБУВАЮТЬСЯ, ТА ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№ Модуля	Змістові модулі	Розподіл часу		
		аудиторні	самостійна робота	загальний
1	2	3	4	5
Лекції – 6 семестр, III чверть (23...32 тиждень)		Аудиторні:		2 год. на тиждень
№1	1. Злочини проти основ національної безпеки України	2	10	28
	2. Злочини проти життя та здоров'я особи	6		
	3. Злочини проти волі, честі та гідності особи	2		
	4. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	2		
	5. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	4		
	Контрольна модульна робота за розкладом занять (31...32 тижні)	2		
	Разом	18		
Практичні заняття – 6 семестр, III чверть (23...32 тиждень)		Аудиторні:		1 год. на тиждень
№2	1. Злочини проти основ національної безпеки України	2	20	32
	2. Злочини, які посягають на життя, здоров'я особи та особисту безпеку. Злочини, що посягають на волю особи.	2		
	3. Злочини, що посягають на статеvu свободу та статеvu недоторканість особи	2		
	4. Злочини, що посягають на трудові права громадян	2		
	Захист практичного модуля за розкладом занять (31...32 тижні)	4		
	Разом	12		
Лекції – 6 семестр, IV чверть (33...42 тиждень)		Аудиторні:		2 год. на тиждень
№3	1. Злочини проти власності	8	10	28
	2. Злочини у сфері господарської діяльності	6		
	3. Злочини проти довкілля	2		
	Контрольна модульна робота за розкладом занять (41...42 тижні)	2		
	Разом	18		
Практичні заняття – 6 семестр, IV чверть (33...42 тиждень)		Аудиторні:		1 год. на тиждень
	1. Корисливі та некорисливі посягання на власність	2	21	33

1	2	3	4	5
№4	2. Злочини, що посягають на фінансову діяльність	2		
	3. Злочини проти прав і законних інтересів споживачів. Злочини проти порядку приватизації	2		
	4. Злочини проти екологічної безпеки	2		
	Захист практичного модуля за розкладом занять (41...42 тижні)	4		
	Разом	12		
Лекції – 7 семестр, I чверть (1...10 тиждень)		Аудиторні:	2 год. на тиждень	
№5	1. Злочини проти громадської безпеки	2	10	28
	2. Злочини проти безпеки виробництва	2		
	3. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту	2		
	4. Злочини проти громадського порядку та моральності	2		
	5. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення	6		
	6. Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації	2		
	Контрольна модульна робота за розкладом занять (9...10 тижні)	2		
	Разом	18		
Практичні заняття – 7 семестр, I чверть (1...10 тиждень)		Аудиторні:	1 год. на тиждень	
№6	1. Порушення правил, що забезпечують громадську безпеку. Злочини у сфері безпеки праці.	2	21	33
	2. Злочини, що посягають на безпеку руху та експлуатацію всіх видів транспорту.	2		
	3. Злочини, що посягають на громадський порядок та моральність. Злочини, що посягають на встановлений порядок обігу наркотичних засобів	2		
	4. Злочини, що порушують правила охорони та зберігання службової таємниці	2		
	Захист практичного модуля за розкладом занять (9...10 тижні)	4		
	Разом	12		
	Лекції - 7 семестр, II чверть (11...22 тиждень)			
№7	1. Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.	2	10	28
	2. Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	2		
	3. Злочини у сфері службової діяльності	4		
	4. Злочини проти правосуддя	4		
	5. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби	2		
	6. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	2		
	Контрольна модульна робота за розкладом занять (21...22 тижні)	2		

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
	<i>Разом</i>	<i>18</i>		
<i>Практичні заняття - 7 семестр, II чверть (11...22 тиждень)</i>		<i>Аудиторні:</i>	<i>1 год. на тиждень</i>	
<i>№8</i>	<i>1. Злочини, що посягають на загальні засади управлінської діяльності в державі</i>	<i>2</i>	<i>21</i>	<i>33</i>
	<i>2. Злочини у сфері використання автоматизованих електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), їх систем та комп'ютерних мереж</i>	<i>2</i>		
	<i>3. Загальні юридичні склади службових злочинів. Злочини проти правосуддя.</i>	<i>2</i>		
	<i>4. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку</i>	<i>2</i>		
	<i>Захист практичного модуля за розкладом занять (21...22 тижні)</i>	<i>4</i>		
	<i>Разом</i>	<i>12</i>		
<i>Разом по дисципліні</i>		<i>96</i>	<i>120</i>	<i>216</i>
<i>Частка навантаження</i>			<i>0,51</i>	

7. ТЕМИ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль № 1. Злочини проти основ національної безпеки України та проти життя і здоров'я особи

Злочини проти основ національної безпеки України

1. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти основ національної безпеки України.
2. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади; посягання на життя державного чи громадського діяча: аналіз юридичних складів злочинів.
3. Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України; диверсія: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.
4. Державна зрада; шпигунство: аналіз юридичних складів злочинів та умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Злочини проти життя та здоров'я особи

5. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти життя
6. Поняття, ознаки і види вбивств.
7. Умисне вбивство без обтяжуючих і пом'якшуючих обставин та умисне вбивство при обтяжуючих обставинах: аналіз юридичних складів злочину та

характеристика обставин, що обтяжують умисне вбивство.

8. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання; інші умисні вбивства при пом'якшуючих обставин: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обставин, що пом'якшують відповідальність за ці злочини.

9. Вбивство через необережність, доведення до самогубства, погроза вбивством: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

10. Загальна характеристика і види злочинів проти здоров'я людини.

11. Поняття тілесного ушкодження, його види, медичні та юридичний критерії.

12. Умисне тяжке тілесне ушкодження; інші види умисних тілесних ушкоджень (без пом'якшуючих обставин): аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

13. Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання; інші види умисного заподіяння тяжких тілесних ушкоджень при пом'якшуючих обставинах: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика пом'якшуючих обставин.

14. Побої і мордування; катування; аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

15. Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби; інші злочини, пов'язані з виявленням зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

16. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження; зараження венеричною хворобою: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.

17. Незаконне проведення абортів; незаконна лікувальна діяльність: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

18. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником; незаконне розголошення лікарської таємниці: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

19. Залишення в небезпеці; ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

20. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей; ненадання допомоги хворому медичним працівником: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

21. Порушення прав пацієнта; незаконне проведення дослідів над людиною: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

22. Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини; насильницьке донорство: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

Злочини проти волі, честі та гідності особи

23. Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти волі, честі та гідності особи.

24. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини; захоплення заручників:

25. Підміна дитини, торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини: аналіз юридичних складів злочину та характеристика обтяжуючих та особливо обтяжуючих обставин.

26. Експлуатація дітей; незаконне поміщення в психіатричний заклад: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

27. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

28. Зґвалтування; насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

29. Примушування до вступу в статевий зв'язок; статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості; розбещення неповнолітніх: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

30. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

31. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача; фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування, надання неправдивих відомостей до органів Державного реєстру виборців чи фальсифікація відомостей Державного реєстру виборців: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

32. Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму; порушення таємниці голосування: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

33. Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку); порушення законодавства про референдум: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

34. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії; порушення недоторканості прива-

тного життя: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

35. Порушення недоторканості житла; порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

36. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей; ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

37. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування; зловживання опікунськими правами: аналіз юридичних складів злочинів.

38. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння); незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння): аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

39. Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій; перешкоджання законній професійній діяльності журналістів: аналіз юридичних складів злочинів.

40. Грубе порушення законодавства про працю; грубе порушення угоди про працю: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

41. Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку, не виплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак та умови звільнення від кримінальної відповідальності за не виплату заробітної плати, стипендії, пенсій чи інших установлених законом виплат.

42. Порушення авторського права і суміжних прав; порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

43. Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків, незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь: аналіз юридичних складів злочинів.

44. Перешкоджання здійсненню релігійного обряду, посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

45. Порушення права на отримання освіти; порушення права на безоплатну медичну допомогу: аналіз юридичних складів злочинів.

Модуль № 3. Злочини у сфері економіки та проти довкілля

Злочини проти власності

46. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти власності.
47. Поняття розкрадання майна, його ознаки, форми та види.
48. Крадіжка; грабїж, їх поняття, аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.
49. Розбій, його поняття, особливість конструкції складу злочину, характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак. Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання: аналіз юридичного складу злочину та характеристика кваліфікуючих ознак.
50. Вимагання та шахрайство: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.
51. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем; незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.
52. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою; умисне знищення або пошкодження майна: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.
53. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики; погроза знищення майна: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.
54. Необережне знищення або пошкодження майна; порушення обов'язків щодо охорони майна: аналіз юридичних складів злочинів.
55. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво; придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

Злочини у сфері господарської діяльності

56. Поняття, загальна характеристика і види злочинів у сфері господарської діяльності.
57. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україні з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї; незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.
58. Контрабанда; порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.
59. Зайняття забороненими видами господарської діяльності; незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика

кваліфікуючих ознак.

60. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів; фіктивне підприємництво: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

61. Протидія законній господарській діяльності; ухилення від повернення виручки в іноземній валюті: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

62. Незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків; легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

63. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом; порушення законодавства про бюджетну систему України: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

64. Видання нормативно-правових або розпорядчих актів, які змінюють доходи і видатки бюджету всупереч встановленому законом порядку; ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів): аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин та умови звільнення від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів).

65. Ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування; порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин та умови звільнення від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

66. Порушення правил здачі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, підроблення знаків поштової оплати і проїзних квитків: аналіз юридичних складів злочинів.

67. Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок; незаконне виготовлення, збут або використання державного пробірною клейма: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

68. Фіктивне банкрутство; доведення до банкрутства: аналіз юридичних складів злочинів.

69. Приховування стійкої фінансової неспроможності; незаконні дії у разі банкрутства: аналіз юридичних складів злочинів.

70. Шахрайство з фінансовими ресурсами; порушення порядку випуску (емісії) та обігу цінних паперів; виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

71. Обман покупців та замовників; фальсифікація засобів вимірювання, випуск або реалізація недоброякісної продукції: аналіз юридичних складів зло-

чинів та характеристика обтяжуючих обставин.

72. Примушування до антиконкурентних узгоджених дій; незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючі особливо обтяжуючих обставин.

73. Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю; розголошення комерційно або банківської таємниці, розголошення або використання не оприлюдненої інформації про емітента або його цінні папери: аналіз юридичних складів злочинів.

74. Незаконна приватизація державного, комунального майна; незаконні дії щодо приватизаційних паперів; недотримання особою обов'язкових умов щодо приватизації державного, комунального майна або підприємств та їх подальшого використання: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

Злочини проти довкілля

75. Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти довкілля.

76. Порушення правил екологічної безпеки; невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення: аналіз юридичних складів злочинів.

77. Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення; забруднення або псування земель: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

78. Безгосподарське використання земель; порушення правил охорони надр: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

79. Забруднення атмосферного повітря; порушення правил охорони вод: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

80. Забруднення моря; порушення законодавства про континентальний шельф України: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

81. Знищення або пошкодження лісових масивів; незаконна порубка лісу; порушення законодавства про захист рослин: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

82. Незаконне полювання; незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

83. Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів; порушення ветеринарних правил: аналіз юридичних складів злочинів.

84. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду; проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля: аналіз юридичних складів злочинів та

характеристика обтяжуючих обставин.

Модуль № 5. Злочини проти громадської безпеки та громадського порядку

Злочини проти громадської безпеки

85. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти громадської безпеки.

86. Створення злочинної організації; сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика кваліфікуючих ознак та умови звільнення від кримінальної відповідальності окремих осіб за створення злочинної організації.

87. Бандитизм; терористичний акт: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

88. Втягнення у вчинення терористичного акту; публічні заклики до вчинення терористичного акту: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

89. Створення терористичної групи чи терористичної ;сприяння вчиненню терористичного акту: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика кваліфікуючих ознак та умови звільнення від кримінальної відповідальності окремих осіб за створення терористичної групи чи терористичної організації.

90. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності; створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика кваліфікуючих ознак та умови звільнення від кримінальної відповідальності за створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань або участь у їх діяльності.

91. Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення; викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

92. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами; недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика кваліфікуючих ознак та умови звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами.

93. Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами; незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію: аналіз юридичних складів злочину та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

94. Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріа-

ли; порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами; порушення вимог режиму радіаційної безпеки: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

95. Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини; незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин; порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

Злочини проти безпеки виробництва

96. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти безпеки виробництва.

97. Порушення вимог законодавства про охорону праці; порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою; порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

98. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки; порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту

99. Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

100. Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту; пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

101. Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна; блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

102. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків; порушення правил повітряних польотів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих та особливо обтяжуючих обставин.

103. Порушення правил використання повітряного простору; самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

104. Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха; неповідом-

лення капітаном назви свого судна при зіткненні суден: аналіз юридичних складів злочинів.

105. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами; випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатацію: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

106. Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення дорожнього руху; незаконне заволодіння транспортним засобом: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин та умови звільнення від кримінальної відповідальності судом за незаконне заволодіння транспортним засобом.

107. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу; порушення чинних на транспорті правил; пошкодження об'єктів магістральних нафто-газо- та нафтопродуктопроводів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

Злочини проти громадського порядку та моральності

108. Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти громадського порядку та моральності.

109. Групове порушення громадського порядку; масові заворушення: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

110. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку; хуліганство: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.

111. Наруга над могилою; знищення, руйнування або пошкодження пам'яток-об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.

112. Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду; жорстоке поводження з тваринами: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

113. Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості; ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

114. Створення або утримання місць розпусти і звідництво; сутенерство або втягнення особи у заняття проституцією; втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин,

їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення

115. Поняття, загальна характеристика та види злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення.

116. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів; використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

117. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин та умови звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне їх виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання (ч. 1 ст. 307 КК).

118. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту; посів або вирощування снотворного маку або конопель: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин та умови звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту.

119. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів; викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів, заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин та умови звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів з метою їх використання для виробництва або виготовлення наркотичних засобів чи психотропних речовин.

120. Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням; незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

121. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; незаконне публічне вживання наркотичних засобів: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика обтяжуючих обставин.

122. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виро-

бництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

123. Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин; порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

124. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних і сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів; незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів: аналіз юридичних складів злочинів, характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин та умови звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання отруйних чи сильнодіючих речовин, що не є наркотичними або психотропними чи їх аналогами, або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, а також за вчинення таких дій без спеціального на те дозволу (ч. 1 ст. 311 КК) щодо обладнання, призначеного для виробництва чи виготовлення отруйних чи сильнодіючих речовин, що не є наркотичними або психотропними чи їх аналогами, або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів.

125. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу; схилення неповнолітніх для вживання і особливо кваліфікуючих ознак.

126. Порушення правил боротьби з епідеміями; порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами; заготівля, перероблення або збут радіоактивного забруднення їх продуктів харчування чи іншої продукції: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

Модуль № 7. Злочини проти державної влади і органів місцевого самоврядування, військові злочини та злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

127. Поняття, загальна характеристика і види злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

128. Розголошення державної таємниці; втрата документів, що містять державну таємницю; передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

129. Незаконне переправлення осіб через державний кордон України;

порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

130. Порушення правил міжнародних польотів; ухилення від призову на строкову військову службу: аналіз юридичних складів злочинів.

131. Ухилення від призову за мобілізацією; ухилення від військового обліку або спеціальних зборів: аналіз юридичних складів злочинів.

Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян

132. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

133. Наруга над державними символами; незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні: аналіз юридичних складів злочинів.

134. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій; захоплення державних або громадських будівель чи споруд: аналіз юридичних складів злочинів.

135. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві; втручання в діяльність працівника правоохоронного органу: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

136. Втручання у діяльність державного діяча; погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

137. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча; погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.

138. Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу; умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

139. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

140. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця; захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника: аналіз юридичних складів злочинів.

141. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи; одержання незаконної винагороди працівником державного підприємств-

ва, установи чи організації: аналіз юридичних складів злочинів.

142. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань; самоправство: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.

143. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження; підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

144. Незаконне використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації; умисне пошкодження ліній зв'язку: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

145. Поняття, загальна характеристика та види злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів) систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

146. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислюваних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку; створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

147. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислюваних машинах (комп'ютерах) автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації; несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислюваних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

148. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється; перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

Злочини у сфері службової діяльності

149. Поняття службової особи, загальна характеристика і види злочинів у сфері службової діяльності.

150. Зловживання владою або службовим становищем; перевищення влади або службових повноважень: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.

151. Службове підроблення, службова недбалість: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

152. Одержання хабара; давання хабара; провокація хабара: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин та умови звільнення від кримінальної відповідальності за давання хабара.

Злочини проти правосуддя

153. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти правосуддя.

154. Завідомо незаконні затримання, привід, арешт або тримання під вартою; притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

155. Примушування давати показання; порушення права на захист: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

156. Постановлення суддею (судьями) завідомо неправосудного вироку, рішення ухвали або постанови; порушення правил адміністративного нагляду: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

157. Втручання в діяльність судових органів; втручання в діяльність захисника чи представника особи: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

158. Невиконання судового рішення; погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

159. Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи; умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

160. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи; посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин.

161. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги; приховування злочину: аналіз юридичних складів злочинів. Визначити коло осіб, які не підлягають кримінальній відповідальності за заздалегідь не обіцяне приховування злочину.

162. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист; розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

163. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину; завідомо

неправдиве показання: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

164. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків; перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку: аналіз юридичних складів злочинів. Визначити кола осіб, які не підлягають кримінальній відповідальності за відмову давати показання.

165. Розголошення даних досудового слідства або дізнання; незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт або яке описано чи підлягає конфіскації: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

166. Втеча із спеціалізованого лікувального заклад; ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

167. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі; злісна непокоря вимогам адміністрації виправної установи: аналіз юридичних складів злочинів.

168. Дії, що дезорганізують роботу виправних установ; втеча з місця позбавлення волі або з-під варти: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)

169. Поняття військового злочину, загальна характеристика та види злочинів проти встановленого порядку несення військової служби.

Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

170. Загальна характеристика та види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

8. ТЕМИ І ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль № 1. Злочини проти основ національної безпеки України та проти життя і здоров'я особи

ТЕМА 1. Злочини проти основ національної безпеки України

1. Пілот військового літака-винищувача (нової конструкції) Романенко

прийшов на аеродром, заволодів закріпленим за ним літаком і здійснив переліт до іншої держави, де попросив політичного притулку та громадянства.

Як слід кваліфікувати дії Романенка?

2. Прибиральниця заводууправління Варченко з метою помсти директору заводу Кравченку за те, що той не дав згоди на її роботу за сумісництвом на 1,5 ставки в цьому ж управлінні підпалила будівлю заводууправління. Під час гасіння пожежі вона отримала опіки. Вогнем було спричинено велику матеріальну шкоду. Варченко було засуджено за ст.113 КК.

Як слід вирішити справу?

3. За ініціативою Борисенка і Лучника було створено групу осіб, яка виготовила листівки, що містили заклики до насильницьких дій щодо татар, які мешкають на території України. Під час одного з мітингів тисячний натовп влади вчинив збройний опір, підпалив державну установу. При цьому загинуло троє громадян. У погромах брали участь Борисенко і Лучник, а також Фокін і Заренко.

Кваліфікуйте дії Борисенка, Лучника, Фокіна та Заренка.

4. Почененко вороже ставився до держави, суспільного ладу, а тому встановив вибуховий пристрій на військовому заводі, на якому працював інженером. Проте вибухівку було своєчасно знешкоджено.

Кваліфікуйте дії Почененка.

Варіант 1. Почененко діяв за вказівкою агента іноземної розвідки, який заплатив за цю акцію велику суму грошей.

Варіант 2. Внаслідок вибуху зруйновано приміщення одного з цехів заводу та загинуло п'ять осіб.

5. Хоменко, перебуваючи у полоні, у жовтні 1942 р. погодився служити в поліції. Беручи участь у каральних операціях, він особисто розстріляв більше 50 мирних жителів на окупованій території України. В 1943 р. Хоменко, вбивши Савельєва, заволодів його документами. У 2002 році під прізвищем Савельєва впізнали очевидці його злочинних дій.

Як вирішити справу?

ТЕМА 2. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

1. Коршунов 9 травня перебував у нетверезому стані і зайшов у кафе “Дорожне” м.Новоукраїнки, де став приставати до громадян, нецензурно лаявся, висловлював погрози. У відповідь на зауваження Соколова Коршунов вдарив його кулаком в обличчя і одночасно підставив йому ногу. Соколов не утримався на ногах, упав і вдарився головою об бетонну підлогу, отримав травму голови і невдовзі помер.

Кваліфікуйте дії Коршунова.

2. Панов та Щербіна, які ніде не працювали, подзвонили в квартиру Ткачук. Коли вона відкрила двері, вони увірвалися до її квартири і, погрожуючи ножом, зв'язали її, а потім почали шукати в квартирі гроші та ювелірні вироби. Під час обшуку Ткачук, якій було 85 років, втратила свідомість, і вони це бачили, але злякалися і втекли із знайденими речами. Загальна сума викраденого склала 2,5 тис. грн. Як з'ясувалося в процесі розслідування справи, Паніну на момент вчинення злочину виповнилося 14 років, а Щербіні – 21.

За висновком судово-медичної експертизи Ткачук померла від серцевого нападу внаслідок нервового стресу.

Кваліфікуйте дії Паніна та Щербіни.

3. Директор ТОВ “Аркадія” Глобова після того, як до неї неодноразово приходив чоловік і погрожував їй фізичною розправою, підпалити її торговий комплекс, якщо вона не погодиться продовжувати з ним подружнє життя, розповіла своїй знайомій Луцькій. Остання сказала, що має доброго знайомого, який вирішить її проблему за 200 доларів США. Глобова через тиждень принесла Луцькій гроші і повідомила, де проживає Попов.

Кваліфікуйте дії Глобової.

4. Серов підтримував інтимні зв'язки з дружиною Квашина. Коли останній прийшов до Серова і почав просити його не розбивати сім'ю і припинити зустрічі з його дружиною, однак, Серов схопив металеву лижну палицю і замахнувся на Квашина. Останній ухилився від удару, а потім вихопив палицю і почав ним бити Серова. Від отриманих ушкоджень Серов помер через 2 години в лікарні.

За висновком судово-медичної експертизи смерть сталася внаслідок чисельних пошкоджень черепу та головного мозку.

Кваліфікуйте дії Квашина.

5. Під час спільного вживання спиртних напоїв Попов та Аксюта посварилися, після чого Аксюта побив потерпілого руками і ногами.

За висновком судово-медичної експертизи смерть настала від чисельних переломів ребер, тупої травми живота та розривів внутрішніх органів.

Кваліфікуйте дії Аксюти.

6. Бондарюк запросила до себе в гості Комарова та Рибак, щоб відсвяткувати своє призначення на посаду головного бухгалтера магазину “Майстер”. Після значної дози випитого між Комаровим та Рибаком виникла сварка, яка перейшла в бійку. В процесі бійки Рибак столовим ножем наніс удар Комарову в ліву частину грудної клітини, внаслідок чого зламав одне ребро і пошкодив плевральну порожнину серця.

Кваліфікуйте дії Рибак.

7. Між Колесовою та її сином Андрієм, 1972 р.н., який ніде не працював, зловживав спиртними напоями, постійно виникали сварки. Андрій неодноразово бив матір, відбирав у неї пенсію і пропивав ці гроші. 27 листопада 2001 р. він влаштував чергову сварку і побив матір.

За висновком судово-медичної експертизи смерть Колесової сталася внаслідок травматичного шоку від перелому 3-х ребер та відшарування плевральної порожнини. В процесі розслідування з’ясувалося, що Андрій під час вчинення злочину перебував в стані сильного алкогольного сп’яніння.

Кваліфікуйте дії Колесова Андрія.

8. 27 лютого учень 10 класу Сумченко обміняв зі своїм однокласником Носовим шарикову ручку на самопал. З цього самопала він в парку декілька разів стріляв з використанням сірки від сірників. 2 березня він приніс його до школи, щоб показати однокласникам. Після занять Сумченко залишився в класі з учнем Кононовим, де зарядив самопал сіркою, і намагався вистрілити з нього. Але постріл не відбулося, і коли до класу увійшли учениці Боброва і Лугановська, Сумченко направив самопал в бік Бобрової. Пролунав постріл і Боброву було вбито.

Кваліфікуйте дії Сумченка.

9. Дубков переселився в нову квартиру. В старій квартирі на першому поверсі будинку, який підлягав зносу, залишилися старий холодильник, велосипед, ліжка та інші речі.

1 січня Сомов, Гришко та Леонін, які були у нетверезому стані, через вікно проникли у квартиру Дробова, щоб розпити пляшку вина. Коли в квартиру зайшов колишній господар, і переконавшись, що у ній знаходяться сторонні особи, вигукнув: “Хто тут? Виходьте по одному!”, - Сомов та Гришко злякались і вирішили не виявляти себе, а Леонін намагався вийти із квартири непо-

міченим. Дубков помітив його і ножем наніс два удари в плече і один в спину Леоніну і одразу вибіг із будинку та розповів усе сусідам.

За висновком судово-медичної експертизи Леонін отримав проникаюче поранення легені та пошкодження м'язів плеча.

Кваліфікуйте дії Дубкова.

10. Карповський, у якого постійно виникали сварки з сусідом Гуровим з приводу того, що кури та теля Карповський постійно заходили на город Гурова. Одного разу вночі Гуров зайшов до сараю сусіда, де на долівці лежав Карповський і наніс йому лезом сокири удар по голові.

За висновком судово-медичної експертизи Карповський помер від серцевого нападу, і в час нанесення удару сокирою був мертвим.

Дайте правову оцінку діям Гурова.

Варіант. Під час нанесення удару сокирою Карповський був непритомним від приступу серця, і помер через 2 години внаслідок черепно-мозкової травми.

ТЕМА 3. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

1. Пономарчук у себе в саду ввечері піймав 7-річного хлопчика, який намагався нарвати у кошик черешень. За це Пономарчук лозиною побив хлопця по спині, сідницям, ногам, заподіявши йому сильного фізичного болю. Дружина Пономарчука запропонувала йому “провчити злодія”: потримати його у вологому погребі. Тоді Пономарчук зачинив хлопчика у погребі, звідки звільнив його лише вранці.

Варіант 1: Глибоко переживаючи те, що з ним трапилось, хлопчик після того, як його випустили з погреба, намагався втопитися в річці, але його рятували рибалки.

Варіант 2: Через два дні хлопець захворів на шизофренію і не зміг відвідувати школу, оскільки боявся закритих приміщень.

Дайте кваліфікацію дій винних осіб.

2. Матвійчук і Галайченко з метою підготуватися до нальоту на офіс приватного підприємства Калушенка обманним шляхом заманили Сафанова, який працював у Калушенка заступником з комерційних питань, в автомашину, де заклеїли рот і очі пластиром, наділи на руки наручники і вивезли у ліс за місто, де зажадали видати місця зберігання Калушенком цінностей. А коли Сафанов сказав, що йому такі відомості не відомі, його заперли в льоху, щоб він “все пригадав”.

Дайте кваліфікацію дій Матвійчука і Галайченка.

3. Зейнолов взяв у свою автомашину 8-річного хлопчика, який “голосував” на дорозі, і разом з Ходоровим завіз його на віддалену дачу останнього, щоб шляхом вимагання отримати від його батьків викуп. Вони помістили хлопчика в підвал, поставили йому їжу і закрили люк, а самі почали обдумувати деталі майбутньої “операції”. Ранком вони виявили, що хлопчик задихнувся від нестачі повітря: стіни підвалу були пофарбовані масляною фарбою, перекриття залізобетонне, а люк пригнаний дуже щільно.

Дайте кваліфікацію дії Зейнолова та Ходорова.

4. Бурлака на залізничному вокзалі міста зустрів братів Кошлатих – 16-річного Колю та 14-річного Васю, які вели бродячий спосіб життя. Пообіцявши дати їм заробити грошей, Бурлака привіз хлопців до себе на садибу на околиці міста. Протягом двох місяців він використовував їх для виготовлення фальсифікованих спиртних напоїв. На ніч Бурлака замикав хлопців у сараї, сковуючи їх наручниками.

Кваліфікуйте дії Бурлаки.

5. Ліцкевич поводила себе аморально, у зв'язку з чим суд прийняв рішення про позбавлення її батьківських прав та поміщення її 7-річного сина в школу-інтернат. Ліцкевич рішенням суду була зобов'язана сплачувати на утримання сина аліменти у розмірі 25% від усіх видів доходів. Аліментів Ліцкевич не платила, виїхала в інше місто і не давала про себе знати два роки. Коли у Ліцкевич “заговорила совість”, вона нишком забрала сина із школи-інтернату.

Дайте кваліфікацію діям Ліцкевич.

6. Обвинувачений у вчиненні розбійного нападу і згвалтування неповнолітньої Одарченко, під час перебування в психіатричній лікарні для вирішення питання щодо його осудності під час вчинення злочинів, затяг в туалет медсестру, зачинився разом з нею в туалеті, висловлював наміри вбити медсестру, й зажадав прибуття прокурора і представників преси, яким він розповість про безпідставність обвинувачень щодо нього. Судово-психіатрична експертиза дала висновок, що Одарченко був обмежено осудним під час вчинення всіх злочинів.

Кваліфікуйте дії Одарченка.

7. Петров вимагав у Загорника віддати борг, але той постійно ухилявся від його сплати, просив відстрочки на 3 місяці. Тоді Петров заявив, що “включив йому лічильника” і кожного тижня борг буде збільшуватися на 25%. А для того, щоб Загорник “поквапився”, Петров заявив, що забирає із собою його 13-річну доньку Діану. “Якщо через тиждень не віддаси борг, то твоя дочка почне

його відпрацьовувати”, - заявив Петров. Наступного дня Загорник отримав від Петрова конверт, в якому знаходилися фотокартки з його донькою. На фото були зняті голі Діана та невідомий чоловік, які в ліжку зображали в різних положеннях інтимні стосунки. На звороті фотокарток до кожного знімку стояла ціна та припис: “Якщо все це продати, то борг повернеться швидко”.

Кваліфікуйте дії Петрова.

8. Лебединський, Потапов і Бушуєв домовилися відібрати квартиру у громадянки Алдинської, самотньої жінки похилого віку, яка жила в престижному будинку центрального району міста. Для досягнення своєї мети вони поділили обов’язки: Лебединський, увійшовши в довіру до Алдинської, взяв опіку над нею. Потім, з метою неправомірного визнання Алдинської недієздатною, Потапов доставив Алдинську до Бушуєва, який працював у психіатричній лікарні завідуючим відділенням. Через тиждень знаходження у лікарні у Алдинської стався інфаркт, від якого вона померла.

Дайте кваліфікацію дій винних осіб.

ТЕМА 4. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

1. Зустрівши по дорозі на залізничний переїзд 12-річну Галину Данилевич, Гуськов вступив з нею в розмову, завів у лісопосадку, почав обіймати, цілувати, торкаючись статевих органів. Незважаючи на опір, Гуськов повалив її на землю і намагався вступити в статевий зв’язок. Галина почала кричати, після чого Гуськов відпустив її. В цей час поблизу нікого не було. Гуськов пояснив, що відпустив дівчинку тому, що побоявся кримінальної відповідальності, хоча й мав намір здійснити свій задум.

Варіант. Гуськов припинив свої домагання після того, як у потерпілої з носа пішла кров, коли він притиснув її обличчя до землі.

Дайте кваліфікацію дій Гуськова.

2. Три 15-річні подружки, розпивши 0,5 л горілки, прийшли на танцмайданчик. Одній з них, Череди, сподобався Шаленко, якого вона через подругу запросила на танок, а потім попросила провести. П’яна Череди по дорозі сказала, що не хоче йти додому і попросила знайти місце, де можна було б переночувати. Шаленко вступив з нею на вулиці у статевий зв’язок, після чого разом з Чередою пішов на квартиру друга. При вході в квартиру Череди зняла босоніжки, а уже в кімнаті – плаття і попросила Шаленка посидіти з нею. Шаленко знов вчинив статевий акт з Чередою. В цей час у квартиру почали стукати батьки Череди, які давно її розшукували. Череди разом з Шаленком через вікно вибралась у двір і сховалась у душовій. Подругам говорила, що можливо вийде за Шаленка заміж. Під впливом батьків Череди написала заяву прокурору, що Шаленко, погрожуючи кулаком, її згвалтував.

Варіант. Череди не досягла статевої зрілості.

Дайте кваліфікацію дій Череди та Шаленка.

3. Громова Юля, 16 років, поверталася о 3 годин ночі з весілля своєї подруги. Поблизу парку її наздогнали четверо хлопців та одна дівчина, повалили на землю. Долаючи опір, дівчина Олена тримала її за одну руку, Іван закривав рота й душив за шию. Олег та Дмитро тримали її за другу руку й за ноги, били в живіт. Після нанесення 12 ударів Олег та Дмитро намагалися вчинити з Громовою статевий акт *per og*, однак не змогли цього зробити з фізіологічних причин.

Почувши розмову людей, які проходили поблизу, всі нападники втекли, а Олена наприкінці вдарила Громову з усієї сили ногою в живіт.

За висновком судово-медичної експертизи Громова отримала перелам 4 ребер та у неї стався викидень від останнього сильного удару в живіт (вона мала 10 тижневу вагітність).

Дайте юридичну оцінку діям всіх осіб.

4. Раніше судимий за ч.1 ст.152 КК України Осипенко напав на 12-річну Савлук, затягнув її у траншею напірного колектора заводу, ударив кулаком у щелепу, здушив горло і, коли потерпіла втратила свідомість, вчинив статевий акт *per og*. Прийшовши до свідомості, Савлук почала тікати, але Осипенко наздогнав її і знову вчинив статевий акт *per og*. Щоб приховати злочин, Осипенко трьома ударами металевого прута в голову вбив її.

Дайте кваліфікацію дій Осипенка.

5. 17-річні Гайдук, Волощук і 13-річний Красильник були в сусідньому селі в гостях, де вживали спиртні напої. Коли увечері вони польовою дорогою повертались додому, Волощук сп'яніла так, що не могла далі йти. Гайдук за допомогою Красильника відніс її до копиці соломи, роздягнув і, скориставшись забуттям, здійснив з Волощук природний статевий акт. За пропозицією Гайдука це намагався зробити й Красильник, але не зміг внаслідок фізіологічних причин. Вони одягли на Волощук частину знятого з неї одягу, поклали на копицю, прикрили соломною і пішли додому. Прийшовши в себе перед світанком від холоду, Волощук пішла додому, але заблукала, зайшла в болото і потонула.

Дайте правову оцінку діям Гайдука та Красильника.

Чи зміниться правова оцінка їх дій, якщо Волощук утопилася, зрозумівши, що з нею відбулося ?

6. Ільїн, їдучи на автомашині з пасажиром Курбатовим, посадив у кабінку дівчину Новакову, обіцяючи довести її до селища. Невдовзі Ільїн

звернув у гай, де зупинився. Курбатов вийшов, а Ільїн, незважаючи на опір Новакової, прохання не чіпати тому, що вона малолітня, ударив її по обличчю, в живіт а потім здійснив природний статевий акт та після цього неприродний. Як з'ясувалося під час слідства, Новаковій було 17 років 9 місяців. За висновком судово-медичної експертизи Новакова фізично розвинена добре, і виглядає старше свого віку. Курбатов під час слідства показав, що Новаковій що на вигляд років 18-20, в машині Новакова говорила, нібито вона одружена. А Ільїн спитав Новакову, чому чоловік відпустив її одну в цю поїздку.

Дайте правову оцінку діям Ільїна.

7. Іваньков, якому 12 січня 2003 року виповнилося 14 років, після святкування дня народження, вийшов на вулицю разом з однокласниками Шмаровим та Новиковим. Випивши іще по пляшці пива, вони наздогнали на вулиці дівчат Ірину та Оксану і запропонували познайомитися поближче. Дівчата відмовилися і тоді хлопці почали їх бити руками й ногами в живіт, по голові. Колі Ірина упала на землю, Іваньков вчинив з нею статевий акт per os. А Шмаров та Новиков у цей час били Оксану, й долаючи її опір вони вчинили з нею по черзі статевий акт per anum.

За висновком судово-медичної експертизи Ірині була нанесена тупа травма живота, розрив печінки та селезінки, від чого й сталася смерть, а Оксана отримала переломи 3 ребер та правої руки вище ліктя, значну кількість синців та ссадин.

Кваліфікуйте дії Іванькова, Шмарова та Новикова.

ТЕМА 6. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

1. Корзун здійснив напад на Туманова з метою заволодіння його грошима. Туманов учинив опір. Тоді Корзун наніс йому декілька ударів ножом у груди, а потім обшукав Туманова. Нічого не знайшовши, Корзун зник з місця події. Від отриманих поранень Туманов зразу помер. Дайте кримінально-правову оцінку діям Корзуна. Відповідь поясніть.

2. Зубов прийшов у гості до свого приятеля Павлюка, але останнього вдома не було. Знаючи про те, в якому місці Павлюк ховає ключвід квартири, Зубов вирішив зайти та зачекати його. Перебуваючи у квартирі. Зубов побачив шкіряне пальто вартістю 1500 гривень і прийняв рішення вкрасти його. Зубов одягнув пальто і вийшов з квартири на вулицю, де одразу був затриманий дільничним інспектором міліції.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Зубова. Відповідь поясніть.

3. Водій Лазько на підставі товарно-транспортної накладної переконання останньої ходки він викрав сільськогосподарської продукції на суму 600 гривень. Дайте кримінально-правову оцінку діям Лазька. Відповідь поясніть.

4. Вихідного дня раніше судимий за грабіж Філонов, розбивши вікно, проник в приміщення дитячого садку з метою крадіжки. Оглянувши кімнати, Філонов нічого цікавого для себе не знайшов, і залишаючи приміщення, прихопив з собою кухонний ніж вартістю 10 гривень. Дайте кримінально-правову оцінку діям Філонов. Відповідь поясніть.

5. Зламавши двері, Овчаренко проник вночі до церкви, звідки викрав три ікони XVIII століття. Ці ікони напередодні подарував церкві місцевий бізнесмен, придбавши їх на аукціоні за 35000 гривень. Дайте кримінально-правову оцінку діям Овчаренка. Відповідь поясніть.

6. Працівник КСП "Дружба" Щур за дорученням підприємства продавав на базарі кавуни. При цьому він самовільно підвищив ціну понад встановленої в товарно-транспортних документах. Після реалізації кавунів, Щур звітував касі підприємства сумою вартості кавунів за ціною, встановленою в товарно-транспортних документах, а отримані ним надлишки у сумі 600 гривень, обернув у свою власність.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Щура. Відповідь поясніть.

7. Побачивши, що у магазині чоловічого одягу продавець була зайнята упакованням купленого покупцем товару, Мотрюк на очах у громадян взяв з прилавка піджак вартістю 230 гривень і швидко вийшов. Покупці сказали про це продавцеві. Через півгодини співробітники міліції затримали Мотрюка біля трамвайної зупинки.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Мотрюка. Відповідь поясніть.

9. Робітник Липко, працюючи на ткацькій фабриці, заховав під одяг 4 метри тканини вартістю 50 гривень, яку намагався пронести через прохідну. Це помітив охоронець Гаркуша і зупинив Липка для перевірки. Останній вчинив опір, пов'язаний з насильством, яке не було небезпечним для життя і здоров'я, намагався втекти з території фабрики, але був затриманий іншими робітниками.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Липка. Відповідь поясніть.

9. На трамвайній зупинці Хлівський зірвав з голови Тюгіна шапку з цінного хутра вартістю 1000 гривень і побіг. Потерпілий повідомив про це працівників міліції, які на автомобілі через певний час наздогнали Хлівського. Той кинув шапку і намагався перелізти через паркан, але був затриманий.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Хлівського. Відповідь поясніть.

10. Брати Анатолій і Борис Грущенки проникли у квартиру Авдюшко з метою вчинення там крадіжки. Коли вони почали шукати гроші, в кімнату зненацька зайшла господиня. Побачивши її, Анатолій втік, а Борис декілька разів вдарив потерпілу в обличчя, заподіявши їй

середньої тяжкості тілесні ушкодження. Він обшукав кишені потерпілої та, не знайшовши грошей, вийшов з будинку.

Дайте кримінально-правову оцінку діям кожного з братів Грущенків. Відповідь поясніть.

11. Маючи при собі фінські ножі, Забуга і Волхов, скориставшись відсутністю сторожа, розбили вікно вітрини магазину та проникли в приміщення, де взяли 5 пляшок вина на загальну суму 40 гривень. Коли вони почали виходити з магазину, з'явився сторож, який зробив спробу їх затримати і вилучити крадене. Тоді вони наставили на нього ножі, пригрозили вбивством і зникли із пляшками вина.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Забути та Волхова. Відповідь поясніть.

12. В нічний час Міщенко та Вайрук зламали замок вхідних дверей у будинку Паська та проникли до нього, звідки викрали продукти харчування та одяг на суму 750 гривень. При виході з будинку особам, які намагалися їх затримати і вилучити крадене, нанесли тілесні ушкодження без розладу здоров'я.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Міщенка та Вайрука. Відповідь поясніть.

13. Якіна передала в районний відділ соціального забезпечення підроблені нею документи, на підставі яких їй призначили пенсію за віком. Потім з'ясувалося, що в документах стаж роботи та вік були завищені на п'ять років. Авдошина протягом року незаконно одержала 1650 гривень пенсії.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Якіної. Відповідь поясніть.

14. Самійленко та Павлюченко, з метою заволодіння майном громадянки Соломахи, підійшли непомітно до неї ззаду. Самійленко вдарив її кулаком у потилицю, від чого потерпіла впала та втратила свідомість, а Павлюченко підняв сумку, яка випала з рук Соломахи, де знаходились деякі продукти харчування і гаманець з 28 гривнями. Після цього обидва втекли з місця події разом з викраденим майном. Потерпілій було заподіяно легке тілесне ушкодження без короткочасного розладу здоров'я.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Самійленка та Павліченка. Відповідь поясніть.

ТЕМА 7. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – 4 години

1. Учень художнього технікуму Зоренко намалював два банківських білети вартістю 100 грн. кожний. При спробі збути один з них його було затримано.

Варіант 1. Не сказавши про підробку, Зоренко дав одну купюру Ковалю в оплату боргу. Підробку було викрито, коли Коваль подав купюру до каси мага-

зину.

Варіант 2. Зоренко виготовив банківський білет, щоб показати товаришам свою художню майстерність.

2. Чепас з допомогою виготовленого ним шрифту підробляв номери на білетах лотереї «Лото-забава», по яких одержував виграші - всього в сумі 10 тис. грн.

Варіант 1. Чепас одержав виграші на цю суму за підробленими ним казначейськими зобов'язаннями.

Варіант 2. Він одержав ці гроші за підробленим акредитивом.

3. Рокитянський купив у Львові діамант без оправы, який таємно вивіз до Німеччини, де продав його за 15 тис. євро.

Дайте кримінально-правову оцінку дії Рокитянського.

4. Машиніст Малінін у подвійній підлозі тепловоза кілька разів провозив з-за кордону диски для лазерних систем зчитування із записами порнографічного характеру, які продавав потім своїм знайомим та передавав на реалізацію приватному підприємцю Акулову. Усього Малініним було контрабандно ввезено в Україну дисків на суму 80 тис. грн., з них Акулов реалізував їх на суму 21 тис. грн.

5. При митному огляді прибулого з-за кордону в Одесу риболовецького траулера було виявлено 1237 головних хусток на суму 60 тис. грн., а також помпову рушницю вартістю 6 тис. грн. їх привіз, сховавши в машинному відділенні, матрос Краковний, маючи намір продати на ринках Одеси.

Чи є в діях Краковного ознаки складу злочину «контрабанда»? Які саме?

6. Під час митного огляду в Царенка в мішечку, то висів на шії, було виявлено золоті вироби (каблучки, персні тощо) на суму 87200 грн.

Варіант 1. Вироби містились у гніздах, видовбаних у підборах черевиків.

Варіант 2. Вироби містились у валізі Царенка.

7. Іноземець Фрідлянд, повертаючись із туристичної подорожі Україною, намагався незаконно вивезти за кордон дві старовинні ікони на суму 16 тис. грн., поклавши їх у валізу з подвійним дном.

8. Керівник філії банку Власов від окремих громадян приймав начебто на депозит великі суми іноземної валюти з виплатою відсотків, удвічі більших, ніж за депозитними договорами виплачував банк. Договори оформлялися від імені банку, на них проставлялась печатка філії банку. Одержання грошей ніякими документами, крім договорів, не підтверджувалося, депозитні рахунки не відкривались. Отримані кошти Власов надавав у кредит тіншовим структурам під більш високі відсотки, ніж виплачував «вкладникам». На кредитних договорах також проставлялася печатка банку. Усього від своєї діяльності Власов про-

тягом двох років одержав дохід у сумі 400 тис. доларів США. Громадяни, які «вклали» кошти на депозитні рахунки, і громадяни, які брали кошти в кредит, усвідомлювали, що кошти через касу філії банку не оприбутковувалися.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Власова.

9. Гришин і Федоров за вкраденими паспортами на ім'я їх власників зареєстрували кілька приватних підприємств, через які здійснювали незаконні конвертаційні операції. З легально діючими суб'єктами господарської діяльності від імені створених підприємств укладались удавані угоди на поставки товарів чи надання послуг, за якими такі суб'єкти перераховували безготівкові кошти на рахунки створених приватних підприємств, і взамін їх керівники отримували готівкові кошти в національній чи іноземній валюті. Безготівкові кошти за удаваними угодами перераховувалися на рахунки інших суб'єктів господарської діяльності, від яких Гришин і Федоров отримували готівкові кошти, отримані цими суб'єктами від незаконної реалізації контрабандно ввезених чи виготовлених підпільно товарів.

Дайте кримінально-правову оцінку дій Гришина, Федорова та їх клієнтів.

10. Без державної реєстрації як суб'єктів підприємницької діяльності зубні техніки медичних установ Швець і Ніколаєв за змовою між собою, а також самостійно систематично протягом чотирьох років за місцем своєї роботи виготовляли і там же або на квартирах клієнтів ставили за плату зубні коронки. Разом вони виготовили 428 зубних коронок (в тому числі 346 із золота клієнтів). Швець виготовив 280 коронок (у тому числі із золота клієнтів 220), а Ніколаєв — 148 (всі з золота клієнтів). Вартість кожної коронки становила 750 грн.

Дайте кримінально-правову оцінку дій Швеця і Ніколаєва.

11. Квітко та Дідовець вирішили проявити підприємницьку ініціативу і досягти добробуту за рахунок придбання товарів за кордоном і вигідного збуту їх в Україні. Вони кілька разів літали туристичним авіарейсами в Абу-Дабі. Там купували відеоапаратуру, предмети одягу, галантерею, які продавали на речовому ринку. Один політ приносив кожній з компаньйонів прибуток у розмірі 15000—25000 грн. Усього від продажу зазначених товарів Квітко і Дідовець спільно отримали дохід у сумі 102 тис. грн.

12. Художник-оформлювач Горбулько у вільний від роботи на комбінаті монументально-декоративного мистецтва час удома, займався на замовлення клієнтів виготовленням з їхніх матеріалів виробів із золота, срібла, а також виготовленням і ремонтом виробів із використанням топазів, олександритів, перлів і бурштину. Протягом року він одержав від своїх клієнтів 240 тис. грн. Свою діяльність Горбулько не реєстрував і податків не сплачував.

13. Карпенко з плодів свого саду та плодів, куплених у сусідів-садоводів, виробляв вино, яке продавав за цінами, що не перевищували роздрібних цін на аналогічний товар. Він же перевозив за плату пасажирів на власному автомобі-

лі, який придбав за гроші, одержані від продажу вина. Спеціального дозволу на заняття такими видами діяльності Карпенко не брав. Усього Карпенком було реалізовано вина на 49 тис. грн., а від перевезення пасажирів він протягом року одержав 17 тис. грн.

14. Глось у власному гаражі встановив обладнання для виробництва фальсифікованої горілки шляхом розбавлення спирту етилового водопровідною водою. «Допомагали» Глосю найняті ним громадяни Кошель і Литвин, яким він за кожну пляшку виготовленої горілки платив по 20 коп. Скляні пляшки Глось купував у пункті приймання склотари. На пляшки наклеювались етикетки та контретикетки відомих виробників горілчаних виробів, на яких містилися зображення їх торговельних марок, які на замовлення Глося незаконно виготовляв працівник поліграфічного підприємства Чобіт, а також справжні марки акцизного збору з голографічними захисними елементами, які Глось купував у начальника цеху лікєро-горілчаного заводу Кравця.

Спирт Глось купував в Оськіна, який його контрабандно завозив з Республіки Молдова. Реалізовувались виготовлені горілчані вироби через кіоски приватних підприємців Ігумнова та Шкіля на дрібнооптовому ринку, які мали ліцензії на реалізацію алкогольних напоїв.

Усього за 3 місяці було виготовлено 60 тис. пляшок горілки, які Глось передав для реалізації Ігумнову та Шкілю за 240 тис. грн. Реалізація горілчаних виробів, виготовлених Глосьом, Ігумновим і Шкілем здійснювалася без відображення у бухгалтерському обліку.

Якою має бути кримінально-правова оцінка дій усіх цих осіб?

15. Сторожук у себе вдома обладнав майстерню з ремонту радіотелевізійної апаратури, в якій тривалий час надавав послуги клієнтам за договірними цінами. Пізніше він почав також широко практикувати записи пісень у виконанні популярних зарубіжних і вітчизняних співаків (не питаючи в них дозволу): чисті касети купував у магазинах, а, записавши з допомогою наявної у нього апаратури пісні, продавав касети на речовому ринку.

Чи є дії Сторожука кримінально караними?

16. Кортюков і його дружина виготовляли килими шляхом штампування різних малюнків на тканинах, які купували в магазинах. Вони ж займалися виготовленням віників із сорго, вирощуваного на присадибній ділянці, а також воскових свічок перед релігійними святами. Килими Кортюкови продавали на речовому ринку, свічки — в церкві, а віники у них партіями закупляли різні установи за договірними цінами. Свою діяльність вони не реєстрували і доходи в податковій інспекції не декларували. Від своєї діяльності Кортюков з дружиною протягом 2003 року отримали дохід у сумі 21 тис. грн.

Дайте кримінально-правову оцінку дій подружжя Кортюкових.

ТЕМА 8. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ – 2 години

1. Кумилко в останній декаді грудня зрубав у лісі на території заповідни-

ка три п'ятирічні ялини, одну з яких залишив у себе, а дві намагався продати. При затриманні він у всьому зізнався, але заперечував свою обізнаність щодо того, що ліс був заповідний.

2. Для розпалювання багаття туристи Кизяк, Онипчук та Дущенко зрубали в лісопарку три сухі сосни. За власною ініціативою Кизяк зрубав ще й десятирічну ялину. Місяць тому за незаконну порубку чагарників він був підданий адміністративному стягненню за ст. 65 КАП.

Дайте кримінально-правову характеристику дій цих осіб.

Варіант 1. Кизяка підмовив зрубати ялину Дущенко.

Варіант 2. Події відбувалися на території заповідника.

3. Ануфієв і Саприка в ніч на 22 грудня зрубали ялину біля міського готелю, яку віднесли в дім до Саприки. Спричинена міському господарству шкода з урахуванням коефіцієнта 2,0 дорівнювала 5,3 тис. грн. Вони були засуджені за ч. 2 ст. 185 КК України. У принесеному на вирок суду поданні до апеляційного суду прокурор поставив питання про неправильність кваліфікації дій засуджених за ч. 2 ст. 185 і в той же час про відсутність у їхніх діях складу злочину, передбаченого ст. 246 КК України, у зв'язку з чим просив закрити провадження у справі.

Чи правильний висновок прокурора?

4. Працюючи лісником, Айбушев задовольнив прохання Масаутова дозволити йому рубку лісу без лісорубного білета. Масаутов бензопилою спиляв 19 сосен, давши за це Айбушеву 3 тис. грн. Шкода від порубки склала 20 тис. грн.

5. Лісотехнік Дудник та лісничий Шуменко незаконно дозволили Дмитруку заготівлю лісоматеріалів. Після того, як Дмитрук спиляв і відвіз додому десять сосон, вони розпили «могорич». При цьому Дмитрук передав по 1 тис. грн. Шуменку та Дуднику «на знак подяки». Десять місяців тому Дмитрук притягався до кримінальної відповідальності за незаконну порубку лісу.

6. Дворченко та Вернидуб домовилися, що перший застрелить лося і відразу ж дасть телеграму, щоб Вернидуб їхав за м'ясом. Дворченко в заборонений час без ліцензії на території заповідника застрелив лося і дав Вернидубу телеграму зумовленого змісту. Коли туша лося була завантажена у вантажний автомобіль, що належав Вернидубу, Дворченко і Вернидуб були затримані охороною заповідника.

7. 8 вересня Бойко і Сметанкін на металевому човні Бойка «Ока» виїхали до акваторії однієї із заток Азовського моря і поставили 12 жаберних капронових сіток 18 м завдовжки кожна, не маючи на це дозволу. Через день вони поїхали вибирати сітки, але були затримані працівниками міліції. У сітки потрапила риба цінних порід: 162 лящі загальною масою 74 кг і 9 судаків загальною

масою 3 кг.

Варіант. Раніше Бойко був судимий за ч. 1 ст. 248, а Сметанкін - за ч. 1 ст. 249 КК України.

8. 28 березня, 1 і 14 квітня Нікулін без дозволу ставив у дельті ріки риболовні снасті, спеціально пристосовані для вилову риби цінних порід, але безрезультатно. 26 квітня він знов поставив снасті та виловив десять ікр'яних севрюг.

9. Головний інженер цукрового заводу Броварник у період сезонного ремонту заводу не забезпечив підготовку до роботи оборотного водопостачання, внаслідок чого на день пуску заводу останнє не працювало, вода зі ставка-охолоджувача на виробництво не надходила, накопичуючись у ставку. Значний обсяг суміші барометричної і холодної води призвів до розкладу мікрофлори. Вода набула неприємного запаху й за розпорядженням Броварника була злита в річку. У зв'язку з тим, що система оборотного водопостачання була розімкнена, всі умовно чисті води скидались у річку в кількості 16 тис. м³ замість проектної кількості 546 м³ на добу. Усе це спричинило масову загибель риби в річці, чим було заподіяно шкоду рибному господарству в розмірі 307 тис. грн. Аналіз води показав, що вона забруднена, каламутна, з білуватим забарвленням, смердючим запахом. У воді виявлено сапонін (3,64 м/г на літр води при нормі 0,2 м/г), концентрація кисню менша за норму в три рази.

Дайте кримінально-правову характеристику поведінки Броварника.

10. Під час зливу дизельного палива на бункерувальник другий помічник капітана танкера Бармашов на порушення Статуту служби на суднах морського флоту і Настанови щодо запобігання забрудненню моря з суден не перевіряв правильність закриття зливних клапанів і наявність заглушок у шпінгатах на вантажній палубі, в результаті чого паливо вилилося за борт. Шкода внаслідок забруднення акваторії порту склала 210 тис. грн.

ТЕМА 9. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ – 4 години

1. Погрожуючи зброєю, Галоян і Гогідзе неодноразово вчиняли напади на водіїв таксі та забирали грошову виручку. Пістолет, яким вони при цьому погрожували потерпілим, був непридатним для стрільби.

2. Федотов, Татаренко і Наумов вчинили в нічний час чотири збройних напади на магазини, залишаючись при цьому ніким не поміченими. Чверть награбованого вони віддали Миронову за те, що той передав у їх розпорядження револьвер системи «Наган». Останній участі в нападах не брав.

3. Гриценко незаконно зберігав удома револьвер. Розповівши про це Усикові, він запропонував останньому вчинити напад на когось з громадян. Той погодився. Вночі Гриценко та Усик напали на Одинцова і, погрожуючи зброєю, відібрали у нього наручний годинник, але тут же були затримані працівниками

міліції.

Варіант. При вчиненні нападу на Одинцова Гриценко погрожував потерпілому дерев'яним макетом револьвера, а Усик — складаним ножем.

4. Чайченко з телефона-автомата зателефонував до чергової частини РУВС м. Києва і під погрозою вибуху міни в лікарні зажадав відпустити затриманого за підозрою у вчиненні розбійного нападу його друга Шумова. Через півгодини зателефонував удруге, попередивши, що до вибуху залишилося менше години. Хворі та персонал лікарні були змушені залишити приміщення, обстеження якого встановило, що ніякої міни в ньому немає.

5. 16-річний Матічук і 15-річний Єспур, щоб «подивитися, що буде», подзвонили до обласної клінічної лікарні і повідомили, що в лікарні закладена бомба з годинниковим механізмом, яка вибухне через три години. До з'ясування обстановки довелось евакуювати хворих і персонал лікарні.

Варіант. Матічук і Єспур дійсно підклали викрадену ними з військової частини міну з дистанційним керуванням і після евакуації людей з лікарні підірвали її, зруйнувавши тим самим частину внутрішніх приміщень лікарні.

6. Козюк, Діденко та Асін ретельно підготувалися до нападу на касу машинобудівного заводу: добули зброю (два фінські ножі й обріз мисливської рушниці), розподілили ролі, вивчили об'єкт нападу. Детально розробили план здійснення задуманого. У процесі готування нападу до них приєднався Пальчак, який погодився за гроші надати їм автомашину брата. Через деякий час Козюк, Діденко та Асін прибули на автомашині до прохідної заводу, проникли до заводоуправління і, погрожуючи зброєю, викрали з каси понад 50 тис. гривень.

Варіант. За день до нападу злочинці були затримані.

7. Кознаюк, Лось та Форкати за велику винагороду погодились працювати в «групі прикриття» однієї із злочинних організацій, їх завданням було оперативне забезпечення приховання учасників злочинів. Внаслідок їх діяльності злочинна організація здійснила чотири напади на державні установи, викравши гроші й цінності на суму понад 30 тис. гривень.

8. Валяєв виготовив вибуховий пристрій типу міни-пастки розвантажувальної дії, який вмонтував у коробку, запакував і бандероллю відправив на адресу свого недруга Сушка. Одержавши в супроводі двох своїх товаришів у поштовому відділенні бандероль, Сушко на одному з її боків помітив вусик. Не відкриваючи бандеролі, він здав її в міліцію. Вибуховий пристрій, який мав убивчу силу в радіусі 5 м, було знешкоджено.

9. Бажаючи розбагатіти, працівник гірничо-збагачувального комбінату, що випускав збройовий плутоній, Горемикін під час роботи взяв з камери 30 г. радіоактивної речовини, яку запакував у спеціальний футляр із нержавіючої сталі, перевіряв на радіоактивність і відніс додому, де зберігав три місяці. За

висновком радіологічної експертизи, такої кількості продукту було достатньо, щоб забруднити понад санітарні норми 29000 км³ повітря або 3,7 x 10⁸ л води.

Варіант. Горемикін встиг продати викрадене Балясіну за велику суму грошей. Той мав намір вигідно продати покупку за валюту комусь з іноземців, розуміючи при цьому, що відомості про таку речовину становлять державну таємницю.

10. Дергаєв і Крошнєв уночі проникли на склад, звідки викрали дві гладкоствольні мисливські рушниці і 100 набоїв до них.

Варіант. Після вчинення крадіжки Дергаєв укоротив ствол мисливської рушниці на 0,4 м.

11. Зубков, виставивши раму у вікні державного магазину «Культтовари», проник туди і викрав 10 годинників, транзисторний приймач, електробритву, 2 гладкоствольні мисливські рушниці. Через 5 днів Зубков з квартири свого родича Баранова викрав малокаліберну гвинтівку і 700 набоїв до неї, що належали районному комітету Товариства сприяння обороні *України*.

12. Група мисливців після полювання поверталася додому в кузові вантажної автомашини. Коли машина забуксувала, мисливці вилізли з кузова, лишивши там свої рушниці і двох собак, щоб виштовхнути машину з баюри. У момент розкачки машини стався постріл, яким був смертельно поранений один з мисливців. Коли заглянули в кузов, то побачили, що з рушниці Гончарова йде димок. Той пояснив, що залишив рушницю зарядженою, але на запобіжнику.

13. Попенченко, повернувшись з полювання, розібрав гладкоствольну мисливську рушницю, поклав її в шафу, яку замкнув, а ключ залишив у себе. Син Попенченка, якого тяжко образив Сачук, вирішив розправитися з останнім. Він зламав замок, відкрив шафу, забрав рушницю, зарядив її і двома пострілами в груди заподіяв Сачуку тяжке тілесне ушкодження.

14. 15-річні Семенчук і Жураховський, перебуваючи в музеї історії Великої Вітчизняної війни, вирішили заволодіти пістолетом системи «Браунінг», який експонувався в залі № 16. Семенчук намагався однокопійчаною монетою викрутити шуруп з вітрини, але не зумів. Жураховський встиг викрутити один шуруп, як нагодилася доглядачка. На другий день вони монетою і викруткою впоралися з рештою шурупів і взяли з вітрини пістолет, однак при виході з музею їх зупинили співробітники. Семенчук і Жураховський пояснили, що хотіли похвалитися зброєю перед товаришами.

Варіант. Семенчук і Жураховський взяли з вітрини ще й кортик.

15. Пшоняник і Рипун упродовж місяця на моторному човні вистежували на річці човни рибалок, нападали на них і, погрожуючи пістолетом і мисливською рушницею, відбирали у них сітки, улов, гроші. Вони були затримані працівниками міліції.

Варіант. Пшоняник і Рипун погрожували рибалкам рушницями для підводного полювання.

16. На прохання 15-річного Самарця слюсар Кузьминський виготовив кинджал. Самарець зберігав кинджал вдома, пояснивши, що мав намір захищатись у разі нападу злочинців.

Варіант 1. Самарцю було 17 років.

Варіант 2. Самарець мав намір використати кинджал під час нападу для заволодіння автомашиною.

17. На прохання Муштая Санько вислав йому поштою 3 кг пороху. Від жару і тряски під час перевезення порох вибухнув, чим було заподіяно істотну матеріальну шкоду.

Варіант. Від вибуху дві особи дістали середньої тяжкості тілесні ушкодження.

ТЕМА 10. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА – 2 години

1. Капітан катера Ампілогов та його помічник Дяченко визнані винуватими в тому, що всупереч правилам техніки безпеки на судах флоту рибної промисловості України намагалися ривком зняти з мілини сейнер «Вогник». Внаслідок цього буксирний трос обірвався і кінцем ударив матроса Панова, який від заподіяних йому тілесних ушкоджень помер.

2. Комендант будинку Уткін не забезпечив необхідної безпеки під час скидання снігу з даху будинку, внаслідок чого скинутою крижиною було смертельно травмовано Саніну. Скидав сніг Чебак, який, виконуючи цю роботу, не виявив належної уваги.

3. Начальник транспортного цеху Фрумкін без технічної документації і необхідних креслень переобладнав машину ЗИЛ-164 на смоловозку та дозволив її експлуатацію без приймання спеціальною комісією і дозволу головного інженера заводу. Не забезпечений спецодягом і необхідними захисними засобами шофер Гура, зливаючи відходи через недосконалу трубу смоловозки, дістав опіки другого ступеня.

4. Бригада монтажників міняла опори контактної мережі на залізниці. За інструкцією про це слід було доповісти черговому диспетчеру. Не зробивши цього, прораб дільниці Єнченко дав вказівку зростити дроти і закріпити їх на опорах до ізоляторів. З'єднуючи дроти без гумових рукавиць, яких не виявилось в бригаді, монтер Магдика був смертельно уражений струмом.

Варіант. Магдика одержав легке тілесне ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я.

5. На одному із суден у морському порту м. Керчі отруїлися кілька чоло-

вік. Їх у тяжкому стані було доставлено до лікарні. Розслідуванням встановлено, що за два дні до цього на судні здійснювалася фумігація (зnezаражування) від небезпечного карантинного шкідника — карпового жука. При цьому було порушено спеціальні правила: не було організовано достатньої вентиляції приміщень, наявність бромметилу визначали без урахування погодних умов, балони з ним не прогрівали, а фумігацію здійснювали аварійним способом, розливаючи фумігант. Не встановивши наявності отрутохімікатів, начальник фумігаційного загону держінспекції з карантину рослин Лункевич, який керував роботами, дав дозвіл на заселення судна. Коли було включено опалювальну систему судна, бромметил почав випаровуватися, що й стало причиною отруєння деяких членів команди судна.

6. Прораб асфальтобетонного заводу Марчук грубо порушив правила техніки безпеки при будівництві, ремонті й утриманні автомобільних шляхів, не виконав вказівки інспектора держсіль-електронагляду та головного механіка тресту огородити трансформатор та навісити замки на розподільчий прилад і хвіртку огорожі. Марчук, давши завдання теслі заводу Савенку відремонтувати огорожу трансформатора, не проінструктував його щодо особливостей роботи на цьому об'єкті, не сповістив електрика заводу Тищенка про ремонтні роботи і необхідність зняття напруги з трансформатора на час цих робіт. Савенко, не знаючи правил техніки безпеки, підняв матеріал на майданчик трансформатора і був смертельно уражений електрострумом.

Хто і за вчинення якого злочину повинен нести відповідальність?

7. Як інженер-електрик промислового об'єкта, Карпов був зобов'язаний контролювати дотримання правил техніки безпеки працівниками бригади електриків, які забезпечують роботу трансформаторної будки, розташованої поблизу житлового масиву. 6-річний Боря Маїлов, граючись біля трансформаторної будки, закинув іграшковий пістолет на дах розташованих біля задньої стінки статичних конденсаторів. Він виліз на огорожу, встановлену навколо будки, намагаючись палицею із вбитим у неї цвяхом дістати іграшку, пробивши при цьому ізоляцію. Боря Маїлов був смертельно уражений електрострумом.

8. У системі водопостачання м. Миргорода траплялися випадки, коли роботи, пов'язані з переміщенням вантажів, виконувалися вручну, причому вантажі перевищували норми, встановлені законодавством для ручних робіт. Під час виконання зварювальних робіт Климко впустив кінець 60-кілограмової сталевий труби, яка вдарила електрозварювальника Семчукова, спричинивши йому середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Чи повинен за це відповідати і як саме керівник робіт — бригадир Рябошапка?

9. Наливаючи бензин з бензобаку автобуса в каністру в гаражі підприємства, Ральчук попросив Романця запалити сірника й посвітити йому. Той почав запалювати сірника на близькій відстані від бензобака, бензин загорівся. Під

час пожежі обгоріли гараж і автобус, чим підприємству завдано збитків на суму 45 тис. грн.

10. Головний інженер сільськогосподарського підприємства Простак у зв'язку з хворобою сортувальника дав вказівку ветеринару Коровіну замінити його на конвеєрі. Оскільки конвеєрне був обладнаний захисним кожухом, у двигун потрапила пола робочого халата Коровіна, і його затягло під передавальний ланцюг, внаслідок чого було тяжко травмовано.

ТЕМА 11. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ – 2 години

1. Перший пілот Бортовий та другий пілот Біланов керували завантаженням хімікатів для обробки посівів, оцінюючи кількість вантажу «на око». Вони погодилися взяти на борт агронома Кваснєвського, який хотів оглянути сільськогосподарські угіддя. Від перевантаження літака сталася аварія, літак зазнав серйозних поломок, Бортовому, Біланову і Кваснєвському було завдано середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Варіант. Обійшлося без заподіяння тілесних ушкоджень.

2. Капітан нафтоналивного танкера Юрченков, керуючи судном при виході з порту в умовах, що вимагають особливої уваги, передовірив керування судном рульовому Закарлюці, вказавши неправильний курс. Результатом було зіткнення танкера з риболовецьким сейнером, капітан якого, порушуючи правила, передовірив управління судном матросу Сливі, спустившись на короткий час у свою каюту за сигаретами. Одержавши сильне пошкодження, сейнер почав тонути. Капітан танкера Юрченков, не надавши допомоги екіпажу танкера, вернувся в порт. Сейнер затонув, його екіпажу вдалося врятуватися. Під час судового слідства Юрченков пояснив, що він боявся затоплення танкера, який також дістав пошкодження, в зв'язку з чим повернувся в порт для його усунення.

3. Бажаючи помститись обхіднику залізниці Мажарі, Кате-ринчук та Приятель вночі вийняли із шпал 25 костилів на залізничному полотні. У результаті товарний потяг зійшов з рейок, матеріальна шкода від аварії склала 60 тис. гривень.

Варіант. Машиністу потягу було заподіяно середньої тяжкості тілесне ушкодження, помічнику машиніста — легке тілесне ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я.

4. Мірошник, чергова по залізничному переїзду, на якому нормальним вважається закриття положення шлагбаума, пропустивши потяг, відкрила шлагбаум і за переїздом не стежила, хоч знала, що незабаром у бік станції має пройти автодрезина. Проходячи через переїзд, автодрезина під керуванням Шичка, який виявив неухажність, наїхала на череду корів. Дві корови зазнали травм, їх довелося пізніше дорізати. Сам Шичко та пасажир автодрезини Шуст одержали

середньої тяжкості тілесні ушкодження.

5. Коха було засуджено за ст. 276 КК України. Працюючи міліціонером патрульно-постової служби Білоцерківського міського управління внутрішніх справ, у стані алкогольного сп'яніння він рухався на катері по річці Рось у районі дендропарку «Олександрія», що в м. Біла Церква, зі швидкістю до 32 км/год. Пропливаючи поблизу пішохідного мосту, де купалися багато людей, він, не врахувавши обмеженої ширини й мілкості річки і знехтувавши запобіжними заходами, не знизив швидкості, внаслідок чого вчинив наїзд на неповнолітнього Баса, який був смертельно травмований обертовим гвинтом катера.

6. 15-річний Шмеря, не маючи посвідчення на керування автомобілем, без дозволу взяв автомобіль батька ВАЗ-2101. Рухаючись людною вулицею, він розраховував об'їхати людей, але, не маючи досвіду керування автомобілем, наїхав на Потапову, яка при цьому загинула.

Варіант. Шмері було 16 років.

7. Рядовий Збройних Сил України Колесников, керуючи закріпленою за ним автомашиною, передав кермо Аванесову, який не мав прав на керування транспортними засобами. Той, розвинувши швидкість до 60 км/год, не впорався з керуванням, внаслідок чого автомашина перекинулася і була пошкоджена, чим військовій частині заподіяно шкоду на суму 11 тис. грн. Пошкодження усунуті за рахунок Колесникова й Аванесова.

Варіант. Під час аварії пішохід Куропаткін дістав середньої тяжкості тілесне ушкодження.

8. Жакун на стоянці техніки запустив двигун трельовочного трактора і, під'їхавши до іншого трактора ТДТ-55, почав маневрувати з тим, щоб, штовхаючи задньою частиною керованого ним трактора, на ввімкненій передачі запустити двигун трактора ТДТ-55. У цей час водій Івлєв і чекеровник Ісаєв виконували на тракторі ТДТ-55 дрібний ремонт. Не переконавшись у безпечності маневру, Жакун щитом свого трактора почав штовхати трактор ТДТ-55, внаслідок чого гусениці останнього почали обертатися. Ісаєва, який, стоячи на лівій гусениці, кріпив електропроводку стартера, затягло в проміжок між кабіною і гусеницею. Від одержаних ушкоджень Ісаєв помер.

9. Александров, керуючи закріпленим за ним вантажним автомобілем, через власну неухважність виїхав на смугу зустрічного руху і зіткнувся з автобусом, заподіявши автобусному парку матеріальну шкоду на суму 8 тис. грн., а пасажирці Незнановій — легкі тілесні ушкодження. На місці події Александров автомобіль не зупинив, допомоги потерпілій не надав.

Варіант. Пасажирці Незнановій було заподіяно тяжких тілесних ушкоджень.

10. Кучерявий у стані сп'яніння керував технічно несправною автомаши-

ною, що йому належала, їхав з перевищенням швидкості, внаслідок чого не зміг впоратися з керуванням і зіткнувся з автомашиною «Москвич», спричинивши значні технічні пошкодження (вартість ремонту — 14 тис. грн.) машині, а пасажирці Рижанській — середньої тяжкості тілесне ушкодження.

11. Пилипенко, Дронь та Скубій на автомашині «Москвич», що належала останньому, виїхали в ліс на полювання. Невдале полювання закінчилося випивкою. По дорозі додому Скубій задовольнив прохання Дроня, дозволивши керувати машиною. Дронь не впорався з керуванням, машина наїхала на стовпчик огороження, внаслідок чого всі мисливці дістали тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості.

12. Руденко та Кливленко за домовленістю між собою на польовій дорозі зупинили вантажну автомашину і, погрожуючи ножом, примусили шофера Морозюка залишити кабінку. Вони зв'язали Морозюка і залишили його в лісопосадці, наказавши дві години «не подавати голосу». Вони планували з допомогою автомашини вкрасти зерно з комори колективного сільськогосподарського підприємства, перевезти до Кливленка додому, після чого машину кинути. Їхні плани не здійснились, оскільки за сигналом Морозюка машина була зупинена одним з постів ДАІ, а Руденко і Кливленко затримані.

13. Бойчук вистрибнув на ходу з трамваю. Водій автомашини, яка йшла паралельно з трамваєм, різко загальмував. Мотоцикл, що їхав за автомашиною, наскочив на неї. Мотоциклу й автомашині було завдано технічні пошкодження, а мотоциклісту — тяжкі тілесні ушкодження.

14. Поплико, радіооператор приписаного до Одеського порту судна, біля берегів Кавказу порушував правила радіозв'язку морського флоту, внаслідок чого було сплутано маршрут руху кількох суден.

Варіант. Внаслідок порушення зазначених правил сталося зіткнення двох суден.

ТЕМА 12. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ – 2 години

1. Кварацхелія, будучи в стані сп'яніння, у сквері чіплявся до дівчат Чуб і Ходаківської, пропонуючи познайомитись. Дівчата не побажали з ним розмовляти і пересіли на іншу лаву. Тоді Кварацхелія пішов за ними і ударив рукою в обличчя Чуб, заподіявши їй фізичний біль.

2. Перебуваючи у стані сп'яніння, Корнієць вирішив увечері піти до своєї знайомої дівчини. Не знаючи точно її адреси, він постукав навздогад в одні з дверей. Коли двері відчинилися, Корнієць спитав у 75-річної Рябченко, де його дівчина «Таня». Рябченко відповіла, що Таня в неї не проживає. У цей час з квартири вийшов Андрієць - зять Рябченко - і спитав Корнійця, що тому треба. У відповідь Корнієць ударив Андрійця кулаком в обличчя, Андрієць зачепився і

впав на Рябченко, яка, не втримавшись на ногах, впала на підлогу.

Варіант. При падінні Рябченко поламала руку.

3. Новицький у дворі багатоквартирного будинку підставив підніжку Царуку, який погнався за підлітком, що ламав дитячу карусель. П'яний Новицький кілька разів ногою ударив Царука, заподіявши перелом трьох ребер. При цьому він нецензурно лаявся в присутності мешканців будинку. Царук піднявся з землі і вдарив Новицького. Той знову кілька разів ударив Царука кулаком в обличчя. Далі дії Новицького були припинені присутніми.

Варіант. При припиненні його дій Новицький бив усіх, хто до нього наближався.

4. Між подружжям Дудів Іваном та Мотрею склалися ненормальні стосунки. Мотря говорила Івану, що має іншого. Одного разу ввечері, прийшовши на підпитку додому і не заставши лружини, Іван прихопив сокиру і пішов до Агафоїної, де зібралось кілька чоловік і де була також Мотря. Та відмовилась іти додому. Тоді Іван нецензурно вилаявся і замахнувся на неї сокирою. Сокиру відібрав Новожилов. Іван кілька разів ударив дружину рукою по обличчю та пригрозив убити. Повернувшись додому, він розбив телевізор, облив гасом постіль, килим, одяг дружини і підпалив їх.

5. П'яний Жидченко, шукаючи собі розваги, вирішив «пожартувати» з сусідою Лещинським та його гостями, які дивились телепередачу, в такий спосіб: взявши ножиці, він у коридорі перерізав телевізійний кабель, що вів до квартири сусіди. Коли телеглядачі з цієї квартири вибігли на площадку сходів, Жидченко почав голосно ображати їх нецензурними словами, ножицями ударив Лещинського.

6. П'яний Жуков, бажаючи розважитись і налякати трьох рибалок, своїх односельців, які ловили рибу біля протилежного і берега ставка, зробив у їхній бік кілька пострілів з малокаліберної гвинтівки. Одним із пострілів Чебанюку було заподіяно тяжке тілесне ушкодження.

7. Шофер таксі Новохацький підвозив додому дівчат Чигаєву і Пурхало. У кінці поїздки Пурхало дала Новохацькому гроші і зажадала здачі відповідно до показань лічильника. Новохацький здачі не дав, а почав ображати дівчат нецензурними словами. Коли Чигаєва знову заговорила про здачу, Новохацький двічі вдарив її рукою по обличчю, заподіявши фізичний біль.

8. Семенов на підпитку на дитячому майданчику у дворі відправляв природну потребу. На зроблене йому Крюковим та Сальниковим зауваження він відповів нецензурною лайкою, потім відбив шийку пляшки і вдарив нею Сальникова, заподіявши йому легкі тілесні ушкодження з короткочасним розладом здоров'я.

Варіант. Семенов ударив Сальникова підібраним з землі уламком скла.

9. Тупчак протягом кількох місяців «розважався» тим, що з медичного шприца, заправленого сірчаною кислотою, обливав ззаду молодих жінок і дівчат, від чого одяг розповзався і потерпілі виявлялися напівоголеними на людних вулицях. Усього потерпіли понад двадцять осіб, кожній з яких була заподіяна матеріальна шкода на суму від 200 до 500 грн. Деякі потерпілі зазнали хімічних опіків, віднесених експертизою до легких тілесних ушкоджень без розладу здоров'я. Одна потерпіла перебувала на лікуванні від опіків у лікарні протягом 23 днів.

10. На міському кладовищі Норовлянський, Олефіренко та Чуприна на п'яти надгробках білою фарбою намалювали свастику. У цих могилах були захоронені особи єврейської національності.

11. Купкович та Носов, працюючи каменотесами на кладовищі, укладали з різними особами угоди про виготовлення і встановлення пам'ятників і хрестів на могилах похованих там городян. Ці пам'ятники і хрести вони знімали з інших могил, знищували на них старі написи і наносили нові.

12. Сторож зоопарку Кучко часто під час чергування вживав спиртні напої. У стані сп'яніння він показував свою хвацькість на тваринах: колов їх через решітку вилами, кидав на них запалений папір. Під час однієї з таких ексекцій він вилами виколов око вовку.

13. Чаклун купував у знайомих порнографічні фільми та фільми, в яких пропагувався культ насильства і жорстокості, які потім за винагороду демонстрував у себе вдома бажаним їх подивитися. Він також за винагороду надавав свою квартиру чоловікам і жінкам для сексуальних дій.

14. Вихователька дитячого будинку Нехороша неодноразово запрошувала дівчат віком від 14 до 16 років до свого кабінету. Вона описувала переваги життя, коли є гроші, після чого пропонувала їм займатися проституцією в районі залізничного вокзалу. 15-річна Оля погодилася. На наступний день вона зробила Нехорошій подарунок за «блискучу ідею», а дівчатам розповіла про свої успіхи. Переживаючи за подругу, 15-річна Іра звинуватила Нехорошу у звідництві, через це остання почала цькувати Іру, періодично залишала її без їжі, поширювала чутки про те, що Іра пішла по стопах матері, яка нібито була вокзальною проституткою. Не витримавши цього, Іра покінчила життя самогубством.

ТЕМА 13. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

1. Хода був затриманий міліцією за бродяжництво. При затриманні у ньо-

го в кишені джемпера було виявлено пакетик з газети з 0,2 г гашишу. Хода пояснив, що придбав гашиш у хлопця на ім'я Гриша на базарі, щоб вжити його. Півроку тому в того ж Гриші купив приблизно таку саму кількість гашишу.

2. Гаврилюк шукав дикорослі коноплі, з яких виготовляв для власного споживання марихуану. Коли до нього звернувся Грінчак з проханням дати йому «покашкарити», Гаврилюк пригостив його цигаркою з начинкою з марихуани, сказавши, що дає в борг ще три цигарки.

3. Заводський у себе на городі виростив мак. Зерна маку він використав для приготування харчових страв, а із стебел та головок виготовив 2 кг висушеної макової соломи, яку мав намір споживати сам і продавати.

4. Іващенко звернувся до знайомої Турчінової, яка виїздила на відпочинок в туристичну подорож до Німеччини, з проханням передати його знайомому Крюгеру, невеличку бандероль з фотокартками на згадку та невеликою сумою грошей, на яку його знайомий зробить деякі покупки і передасть назад через неї Іващенко. Турчінова люб'язно погодилася. Під час догляду в аеропорту митниками було виявлено вказану бандероль, в якій знаходилось 250 грамів героїну.

5. Короптун, Садольський і Хрипак зібралися їхати в західні області за маковою соломою для особистого вживання. Але напередодні від'їзду Короптун захворів і поїхати не зміг, тому він звернувся до Садольського з проханням купити макової соломи і для нього, на що дав йому 200 грн.

Під час повернення у м. Дніпропетровськ Садольський і Хрипак були затримані. При догляді їх речей було вилучено: у Хрипака пакунок з 3 кг 100 г макової соломи, а у Садольського – два пакунки, в яких знаходилось відповідно 2 кг 800 г і 3 кг 150 г макової соломи. Останній пояснив, що пакунок з 2 кг 800 г макової соломи він купив на гроші Короптуна і віз для нього, решту макової соломи кожен мав на меті вживати самостійно в якості наркотичної речовини, а також для виготовлення опію екстракційованого. Кваліфікуйте дії винних осіб.

6. Журахівський та Кузьменко за попередньою домовленістю придбали 6 г екстракційного опію, який вживали. Через місяць вони придбали 1 кг висушеної макової соломи, яку привезли до себе в гуртожиток і деякий час зберігали, поки цей факт не став відомим правоохоронним органам, які її вилучили.

Варіант 1. Журахівський і Кузьменко звернулися до поліклініки, бажаючи вилікуватись від наркотичної залежності, а макову солону спалили.

Варіант 2. Журахівський і Кузьменко припинили вживання наркотиків, тому макову солону продали Потоцькому.

7. Григорович, громадянин України, на території Казахстану в степу зібрав мішок стебел, листя та насіння коноплі, привіз їх у Чимкент, де через кілька днів із привезеного виготовив 175 г гашишу, 1,5 кг марихуани та 430 г сировини для виготовлення гашишу. Усе це він привіз у Запоріжжя з метою збуту, але

був затриманий.

Варіант. Григорович є громадянином Російської Федерації.

8. Івашук придбав у невстановленої особи героїн, перевіз його до місця свого проживання, де в присутності Савкова вжив героїн. Перебуваючи під впливом дії героїну, Івашук з мотивів явної неповаги до суспільства почав бити Дмитренка. До дій Івашука долучився Савков. Їхніми діями Дмитренку було завдано тяжких тілесних ушкоджень.

9. Медсестра лікарні Пухка впродовж двох місяців систематично займалася підробленням рецептів на препарати, що містять наркотичні засоби, і продавала їх своєму знайомому Гладкому, який викупав за ними в аптеках міста наркотики для особистого споживання. Крім того, Пухка за підробленим нею рецептом викупила дві упаковки наркотикомісткого лікарського засобу і передала їх хворій Петрунько.

10. Медсестри хірургічного відділення онкологічного диспансеру Саюшко і Нечипорко впродовж року розкрадали лікарські наркотичні засоби (морфін, промедол) з метою особистого вживання. Всього ними було викрадено 600 ампул. Злочин став можливим тому, що у відділенні з вини завідувача тривалий час порушувалися правила зберігання та обліку наркотичних засобів. Встановлено, що Саюшко продала Гусаку 10 ампул зі снодійним, видаючи їх за ампули з морфіном.

11. Каращук приїхав на легковому автомобілі, яким він керував за дорученням, до свого дядька Литовченка. Останній передав Каращуку 300 півлітрових пляшок з наркотичною сировиною - екстракційним опієм загальною масою 12522 г, що в перерахунку на суху речовину становить 75,12 г. Завантаживши ці пляшки в автомобіль, Каращук виїхав до місця свого проживання, але, не доїхавши до нього, був затриманий працівниками міліції. Каращук і Литовченко пояснили, що перший одержав від другого і перевозив пляшки з екстракційним опієм до себе додому з метою його зберігання, виконуючи прохання Литовченка, який побоювався, що їх можуть виявити у нього працівники міліції.

12. Михайлюк працював фельдшером здоров'я пункту сільськогосподарської академії. Користуючись халатністю лікарів Паршиної та Равлюк, він кілька разів брав у них зі столу рецептурні бланки з підписами і особистими печатками, заповнював їх і викупав лікарські наркотичні засоби, які продав.

13. Лихий та Настюк займалися збиранням та перевезенням дикорослих конопель, з яких виробляли, а потім продавали марихуану. Знаючи про це, Зубчук та Тимошик напали на квартиру Лихого і під загрозою застосування ножів зажадали «наркотики й виторг від їх продажу». Зубчук сказав, що все це зберігається на квартирі Настюка. По дорозі до Настюка йому вдалося втекти.

14. Прищепка під виглядом морфіну насправді продав Лискову 12,5 г снодійного. Лисков мав намір вживати морфін сам та за гроші пригощати своїх знайомих.

ТЕМА 14. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

1. Ввечері 7 січня Іваницький, перебуваючи у своїх знайомих, зірвав прапор України і пошматував його, а Крюк, образившись на присутніх за те, що вони посміялися над його українською вимовою, зірвав прапор Російської Федерації і витер об нього черевики. Слідчому Іваницький пояснив, що тризуб на прапорі нагадує йому знаряддя бракон'єра. Дайте правову оцінку діям Іваницького і Крюка.

2. У листопаді 2001 р. група жителів м.Новомосковська Дніпропетровської області захопила новозбудований житловий будинок. Їх представники прибули до державної адміністрації і заявили, що в будинок вселились ті, хто стоїть на черзі як “афганці” та “чорнобильці”, а також багатодітні сім'ї.

Будинок вони не звільнять, а тому зажадали від начальника квартирного управління видати їм відповідні документи на зайняті квартири.

Дайте правову оцінку вчиненого.

3. Корсунов, перебуваючи в стані сп'яніння, вступив у конфлікт з працівниками міліції у зв'язку з затриманням останніми його брата, який вчинив дрібне хуліганство. При спробі доставити його в пункт охорони правопорядку Корсунов упирався, хапався за паркан, а також наніс кілька ударів працівникам міліції Нештову і Шеті, спричинивши останньому середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Дайте правову оцінку діям Корсунова.

4. Колишній слідчий Кругових на стадіоні під час футбольного матчу зустрівся з Дмитренком, якого він раніше (7 років тому) притягав до кримінальної відповідальності за злочин, передбачений ч.1 ст.115 КК.

Зі словами: “Тепер будеш знати, як саджати невинних у тюрму” – Дмитренко наніс ножем удар у живіт Кругових.

Через декілька годин потерпілого доставили до лікарні, однак врятувати життя йому не вдалося.

Кваліфікуйте дії винного.

5. Строева, не бажаючи приходити до суду як свідок у кримінальній справі, накинулася з кулаками на працівника міліції Шульгу, заподіявши йому тілесні ушкодження, внаслідок яких він знаходився на лікарняному 18 днів. Шульга прибув на квартиру Строевої для виконання постанови судді про її привід.

Кваліфікуйте дії Строевої.

Варіант: Шульзі були заподіяні тілесні ушкодження, внаслідок яких він знаходився на лікарняному 23 доби.

6. Серьогін на підпитку прогулював вівчарку в парку культури й відпочинку. На вимогу постового міліціонера Тойкіна покинути парк, оскільки в ньому вигулювати собак заборонено, Серьогін відповів відмовою. На підвищених тонах він почав доводити, що це не дворняжка, а породистий пес. Тойкін наполягав на своєму, вказуючи на однаковість праил для всіх собак. Реагуючи на тон вимоги працівника міліції, вівчарка загарчала, Серьогін спустив тренованого пса, який кинувся на Тойкіна. Постріл останнього перервав цей напад.

Дайте правову оцінку діям працівника міліції та Серьогіна.

7. На квартиру Єфімочкіної прийшли працівники міліції Попков і Шепель, щоб провести обшук з метою відшукування речових доказів у зв'язку з обвинуваченням її сина за ч.3 ст.185 КК. Незважаючи на пред'явлену постанову про проведення обшуку, Єфімочкіна зачинила двері кімнати на ключ і спробувала втекти з квартири. Коли працівники міліції цьому завадили і спробували відібрати у неї ключ, Єфімочкіна вдарила одного з них, Попкова, по обличчю, збивши окуляри.

Кваліфікуйте дії Єфімочкіної.

Варіант: Єфімочкіна вдарила понятого, який заступив її шлях до втечі з квартири.

8. Яремченко, маючи середню технічну освіту, підробив диплом про закінчення будівельного інституту. Набувши досвід роботи техника на будівництві, Яремченко через 4 роки подав цей "документ" до науково-дослідного інституту і був зарахований на посаду інженера, на якій пропрацював один рік, поки не був викритий.

Дайте правову оцінку його діям.

9. При проведенні дізнання старший оперуповноважений, капітан міліції Козир допитував затриманого за підозрою у вчиненні квартирної крадіжки Миколайчука, який був поміщений в ізолятор тимчасового утримання. Під час допиту Миколайчук ображав Козира, погрожував йому вбивством, а потім схопив зі столу чорнильницю і кинув її в Козира, але не поцілив.

Кваліфікуйте дії Миколайчука.

ТЕМА 15. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. У зв'язку із заявою Іпполітова про порушення громадського порядку Горіним та Ліпхеном вони були доставлені в приміщення штабу з охорони громадського порядку. Начальник штабу Мартиненко, з'ясовуючи обставини порушення порядку, двічі вдарив Горіна кулаком в обличчя, спричинивши йому подвійний перелом нижньої щелепи.

Варіант. Від удару Горін упав, ударившись скронею об ріжок стола, що

спричинило його смерть.

2. Інженер Сухий працював на одному із заводів міста. Використавши підроблений диплом про закінчення вузу, він влаштувався на роботу директором заводу в іншому місті, одержавши підйомні та проїзні на дружину і двох дітей, які постійно проживали в тому місті, де Сухий одержав місце директора, і нікуди звідти не виїжджали. Крім того, Сухий, вже як директор заводу, дав вказівку виплатити своїй дружині Ромашевській за лікарняним листком за післяпологовий період 505 грн., хоча вона на заводі не працювала.

3. Повертаючись з роботи додому, Ейберс був збитий таксі й від одержаних травм помер. Його дружина Доронгова почала збирати документи для призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника на чотирьох дітей, старшому з яких було сім років. Контора, в якій працював її чоловік, знаходилася в 200 км від місця її проживання. їй довелося їздити туди чотири рази, через те, що начальник контори Пак та головний інженер Гречкін видали лише довідку про заробіток потерпілого, заявивши, що більше нічого не потрібно. Вони відмовилися видати акт про нещасний випадок та засвідчити його копію печаткою, не відповідали на телеграми. Усі необхідні документи вони оформили лише після того, як втрутився прокурор області, викликавши для цього Доронгову, хоча могли це зробити і без неї.

Чи можна Пака й Гречкіна притягти до кримінальної відповідальності?

4. Майстер закрійного цеху взуттєвої фабрики Савчук нерідко сам робив розкрій шкіри. Не маючи права виписувати наряди на своє ім'я, він домовився з обліковцем Федаком, який приписував виконану Савчуком роботу до нарядів робітників, а ті потім передавали Савчукові одержані за це гроші.

5. Директор профтехучилища Полоз протягом кількох років неодноразово одержував хабарі особисто або через посередників за зарахування в училище та надання місця в гуртожитку особам, які не мали для цього підстав. Посередницею в хабарництві неодноразово виступала секретарка училища Діхтяр, яка передавала хабарі Полозу. Сторож профтехучилища Дорошенко підмовив Ступенка та Линчука дати Полозу по 800 грн. Ступенко і Линчук передали для Полоза через Дорошенка по 800 грн., які останній привласнив.

6. Товарознавець Харківського міськторгу Романько і завідувач магазину цього торгу Шатилюк за домовленістю із службовими особами Львівської облспоживспілки Остапчуком і Ха-насом вивозили з магазину гречку і здавали її в споживчі товариства Львівської області, оформляючи акти від імені вигаданих осіб за існуючою там більш високою закупівельною ціною. Різницю в цінах, яка при цьому утворювалась, ділили між собою. Усього протягом року вони обернули на свою користь 4 тис. грн.

7. Працівник міліції Придвора затримав Соловко як підозрювану у вчи-

ненні крадіжки хлібопродуктів на хлібо заводі. Соловко зауважила про безпідставність його підозрінь. Тоді Придвора образив Соловко та двічі вдарив її по обличчю.

Чи є в діях Придвори склад службового злочину і якого саме? Чи зміниться кримінально-правова оцінка його дій, якщо буде встановлено, що Соловко справді вчинила крадіжку на хлібо заводі?

8. Завідувачка рентген-кабінету Кухтіна та рентгенотехнік залізничної лікарні Куропаткін за домовленістю систематично одержували від громадян гроші за проведення рентгеноскопії та рентгенографії. Протягом чотирьох років Кухтіна та Куропаткін таким шляхом одержали 2200 грн. Гроші їм давали не залізничники і не члени їхніх сімей, яких вони повинні були обслуговувати, а сторонні особи.

Чи є Кухтіна і Куропаткін службовими особами? Як слід кваліфікувати їхні дії?

9. Луценко звернулася до відділу соціального захисту населення з клопотанням про призначення їй пенсії за сина, який номер внаслідок виробничої травми. їй було відмовлено через відсутність доказів того, що вона перебувала на утриманні сина. Через якийсь час вона одержала відповідну довідку, яка давала їй право на пенсійне забезпечення. Луценко надіслала документи до відділу, а згодом звернулася до старшого інспектора з державних пенсій Красникова для з'ясування питання про те, чи буде позитивно розв'язано її клопотання. Красников відповів, що оформить документи лише за умови, якщо Луценко дасть йому 500 грн. Та погодилася. Перед тим як дати гроші, вона розповіла про це своєму зятеві, який почав її переконувати в тому, що цього робити не слід. Луценко його не послухалася. Тоді він переписав номери грошових купюр і повідомив у міліцію. Частина переданих Луценко грошей було виявлено і вилучено у Красникова.

10. Головний лікар центральної районної лікарні Гнатенко протягом багатьох років створював громадянам, які потребували стаціонарного лікування, штучні перешкоди, посиляючись здебільшого на відсутність вільних місць у лікарні, чим примушував хворих та їхніх родичів давати йому гроші та продукти харчування, після чого приймав хворих на лікування. Від Тур-бай він одержав 200 грн., від Кваші — мішок картоплі та 4 кг вершкового масла, від Худолій — 3 кг сала, від Кирпоти — 4 кг меду. За допуск у палату лікарні для здійснення постійного догляду за тяжкохворим чоловіком у післяопераційний період Гнатенко за кілька прийомів одержав від Олійник 150 грн.

11. Лісник Ахметшин незаконно дозволив Хадасу зрубати два сироростучих дерева, за що одержав від нього 2 кг меду, а також шести громадянам зрубати 14 дубів, одержавши від них 840 грн.

Через тиждень він незаконно дозволив чотирьом громадянам зрубати чотири дуби і чотири липи, але гроші одержати не встиг у зв'язку із затриманням.

Діями Ахметшина лісгоспу було завдано значних збитків.

12. Бабченко визнаний винним у тому, що, працюючи майстром дільниці ремонтно-будівельного управління тресту і приймаючи іспит у слюсаря четвертого розряду Очіпка на п'ятий розряд, шляхом вимагання одержав від нього хабара в сумі 200 грн. Бабченко дав Очіпку завдання зробити розмітку шаблону для виготовлення штуцера, а коли Очіпка з ним не впорався і не відповів на теоретичні запитання, зажадав від нього грошей.

Дайте кримінально-правову оцінку дій Бабченка та Очіпка. Чи можна в цьому випадку вбачати вимагання хабара з боку Бабченка?

13. Вироком суду Сокура засуджено за ч. 2 ст. 368 КК. Його визнано винним у тому, що, працюючи завідувачем хірургічного відділення центральної районної лікарні, він протягом року неодноразово одержував хабарі від громадян, які перебували на лікуванні, та їх родичів за проведення ним операцій і забезпечення персоналом лікарні відповідного догляду за хворими.

14. Райчев, експерт експертно-технічного відділу У ВС міста, за складання експертного висновку в інтересах учасника дорожньо-транспортної пригоди Редьки запропонував останньому поставити в його квартирі пластикові рами, оскільки Редька працював у фірмі, що виробляє цю продукцію і надає такі послуги. Вартість рам та їх встановлення склала 3 тис. грн. Через місяць до Райчева звернувся Редька з проханням про складання експертного висновку на користь Крюкова. Райчев погодився виконати прохання за грошову суму в розмірі 2 тис. грн. Гроші від імені Крюкова були передані Райчеву Редькою.

15. Дільничний лікар Івченко видав своїй дочці фіктивну довідку про наявність у неї хронічного захворювання, що дало їй можливість одержати в інституті звільнення від занять фізичною культурою.

ТЕМА 16. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

1. У Хутрянника з двору вночі зник електронасос. Запідозривши в крадіжці невідомого йому чоловіка, який перед тим з'явився в садибі сусідки Криштопи, Хутряник звернувся до селищного голови Криворучка зі скаргою на нього. Разом із Хутряником Криворучко пішов до Криштопи, в якій в хаті справді був невідомий. Криворучко запропонував останньому пройти з ним, а потім у приміщенні виконкому селищної ради зачинив його в одній з кімнат до прибуття дільничного інспектора міліції. Той з'явився через шість годин і з'ясував, що Крицький (прізвище невідомого) приїхав з іншої області до Криштопи, яку просив вийти за нього заміж.

2. Зайчук подала в прокуратуру заяву про те, що Пишний вступив у статеві зносини з її 13-річною дочкою Катрею. Прокурор порушив кримінальну справу проти Пишного за ч. 1 ст. 155 КК України. Слідчий Москалюк, якому

було передано справу для розслідування, відчуваючи особисту неприязнь до Пишного, умовив потерпілу дати показання про те, що Пишний її зґвалтував. Одержавши такі показання, Москалюк пред'явив Пишному обвинувачення у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 152 КК України.

Дайте кримінально-правову оцінку дії Пишного, Зайчук Катрі та Москалюка.

3. Капітан теплоплава Троян був обраний народним засідателем. Розглядаючи в складі суду справу колеги по роботі Сушка, який обвинувачувався у вчиненні умисного вбивства жінки, яка була в стані вагітності (про що знав винний), Троян став адресатом звернень з боку Гулого та Карпенка, теж капітанів.

Йому пропонували не прискіпуватися до деталей, виявити капітанську солідарність і взагалі зробити все можливе для пом'якшення покарання. Відкидаючи такий підхід до здійснення правосуддя, Троян виявляв у судовому засіданні активність у встановленні істини. Вироком суду Сушка було визнано винним і засуджено за п. 2 ч. 2 ст. 115 КК України до 12 років позбавлення волі. Після суду Гулий назвав Трояна прислужником владних структур.

4. Мати підсудного Муравенко через захисника Пронька передала судді Козярчуку, який розглядав справу про обвинувачення її сина за ч. 3 ст. 296 КК України, 5 тис. дол. за те, щоб сину було призначене мінімальне покарання, передбачене законом. Козярчук призначив два роки позбавлення волі, хоча фактичні обставини справи і особа винного свідчили на користь призначення більш суворого покарання.

Варіант. Суддя Козярчук виніс виправдувальний вирок.

5. Салата подав письмову заяву до РВВС про те, що його сусіда Суржан займається контрабандою історичних цінностей. Салату було попереджено про відповідальність за неправдивий донос, про це взято підписку. При перевірці було встановлено, що Суржан їздив до Туреччини, закупає там шкіряні вироби, які з вигодою продавав на ринках Києва.

Варіант. Салата зробив усну заяву, що Суржан займається контрабандою, причому згадана підписка у нього не відбиралась.

6. Порошина заявила усно, а потім і написала на ім'я начальника РВВС заяву про те, що її намагався зґвалтувати Волинець. При цьому вона пред'явила порвану сукню і просила притягти Волинця до відповідальності. У ході розслідування з'ясувалось, що Порошина обмовила Волинця через те, що той не виконав обіцянку одружитися з нею після інтимних стосунків між ними. Зміст заяви вона підтвердила на допитах її як потерпілої.

7. У процесі розслідування справи щодо обвинувачення Кап-люка у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 121 КК, було призначено судово-медичну експертизу. Експерт Напалков дав завідомо неправдивий висновок про причину

смерті потерпілого. Повторна експертиза спростувала його висновок. Як було з'ясовано в процесі слідства, Напалкова підкупив родич обвинуваченого — Лопата. Останній також підмовляв свідка Савенка (очевидця вчинення злочину) давати неправдиві показання. Савенко на допиті заявив слідчому, що йому у справі нічого не відомо.

8. Працюючи охоронцем фірми, Кримчак вступив у змову з Мамчуром та Нетребою з метою вчинити викрадення майна. Для цього Кримчак впустив до приміщення, яке він охороняв, Мамчура та Нетребу, котрі викрали майна на суму 12500 грн., яким пізніше з ним поділились. Щоб імітувати розбійний напад на нього, Кримчак розбив вікно, а потім за телефоном повідомив чергову частину міліції про нібито вчинений на нього розбійний напад і викрадення майна фірми.

9. У ході досудового слідства по справі, порушеної за п. 6 ч. 2 ст. 115 КК, Каравайко під час допиту його як свідка повідомив ряд обставин, підтвердження яких іншими доказами могло привести до встановлення вбивці. Після допиту слідчий взяв у Каравайка підписку про те, щоб він про свої показання нікому не говорив. Однак Каравайко розповів про них своєму знайомому, а той — вбивці. Останньому на якийсь час вдалося приховати сліди злочину, але зрештою його було викрито.

Варіант 1. Каравайко зазначеної підписки слідчому не давав, а був попереджений усно.

Варіант 2. До вбивці не доходили відомості про зміст показань Каравайка слідчому і він не вживав додаткових заходів щодо приховання слідів свого злочину.

10. Митрохін вчинив замах на вбивство товариша по чарці, в зв'язку з чим був взятий під варту. Доставлений зі слідчого ізолятора УВС області до кімнати для затриманих РВВС Митрохін попросився в туалет і, скориставшись неухильністю працівника міліції, втік.

11. Ув'язнений Орляк, відбуваючи покарання у виправній колонії максимального рівня безпеки, побив іншого ув'язненого Савіна, заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження. Злочин було вчинено через те, що Савін сумлінно ставився до праці, брав активну участь у громадському житті колонії, допомагав адміністрації боротися з порушниками режиму. Крім того, Орляк вимагав частину продуктів від тих, хто одержував посилку. Хто не погоджувався, він того жорстоко бив.

12. Рижук перебував з дружиною і дитиною у квартирі свого двоюрідного брата Харченка. Під час сварки і бійки Харченко ударив Рижука, заподіявши йому легке тілесне ушкодження з короткочасним розладом здоров'я. Рижук, перебуваючи в лікарні, дав пояснення, що його побили двоє невідомих. Такі самі пояснення він дав у міліції, внаслідок чого було порушено кримінальну справу

за ч. 2 ст. 296 КК України.

13. Горбатюк був засуджений за кваліфікований грабіж до позбавлення волі на чотири роки. Не вважаючи себе винуватим, Горбатюк писав заяви в різні інстанції, а потім вчинив втечу з місць ув'язнення. Через шість місяців його затримали, однак до цього часу вирок по справі був скасований і справа закрита за недоведеністю участі Горбатюка у вчиненні кваліфікованого грабежу.

ТЕМА 17. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

1. Аспірант Лазарев, вихваляючись перед своїм колишнім шкільним товаришем Суховим успіхами в науці, пояснив йому принцип роботи і накреслив схему будови приладу, що було державною таємницею. Відомості невдовзі використала одна з іноземних фірм на шкоду інтересам України. Виявилося, що Сухов був її агентом. Лазарев цього не знав.

2. Головний інженер військового заводу Климов, не встигнувши на роботі вивчити матеріали, пов'язані з виробництвом нових видів зброї, взяв їх додому. Коли він знайомився з матеріалами, до його кімнати зайшов співробітник інституту Калачов. Климов залишив матеріали на столі, прикривши їх газетою. Під час бесіди йому зателефонували, і він вийшов з кімнати. Калачов зазирнув у документи, що лежали під газетою, і, дізнавшись про новий вид зброї, «по секрету» розповів про це своїй дружині.

Кваліфікуйте дії Климова та Калачова.

3. В одному з чорноморських портів стояло іноземне судно, матрос якого Гостано познайомився з Кравченко. Бажаючи виїхати з України, вона передала Гостано свої документи і частину речей. Вночі вплав намагалася дістатися до судна, але була затримана.

4. Мешканець Прилук Ярмиш був виявлений на території межуючої з державним кордоном зі Словаччиною сільради Закарпатської області. Його паспорт був прострочений. Він проник на територію прикордонної сільради, щоб непомітно перейти кордон і продати в сусідній країні скуплені на території України золоті вироби, поштові марки, ордени і медалі колишнього СРСР.

5. Пілоти пасажирського літака, виконуючи рейс поблизу державного кордону, відхилилися від курсу, перетнули кордон і заглибились у повітряний простір суміжної держави на 10 кілометрів. Літак був збитий, а коли розшифрували зміст «чорної скриньки», то з'ясувалося, що головна причина того, що трапилось, — необачність пілотів.

Варіант. На вимогу Повітряних Сил літак здійснив посадку на території суміжної держави.

6. Посилаючись на свої релігійні переконання, Козлинський ухилявся від чергового призову на дійсну військову службу, за що був засуджений. В апеляції він просив скасувати вирок суду, оскільки його релігійні переконання не дозволяють брати в руки зброю.

7. Войнарович, не бажаючи служити у Збройних Силах України, звернувся до знайомого лікаря Ткачука з проханням дати пораду, як на військово-медичній комісії симулювати повну глухоту. Слідуючи порадам Ткачука, Войнарович перед проходженням комісії тричі звертався зі скаргами на свій слух до отоларинголога районної поліклініки Сая, а потім на військово-медичній комісії симулював повну глухоту, але був викритий.

8. Наділянні прикордонної застави «Косино» Береговського району Закарпатської області Корзун разом з Бармашем перетнули кордон України і потрапили на територію Угорщини, щоб відвідати своїх родичів.

Варіант. При перетинанні кордону Корзун погрожував українському прикордоннику вистрелити в нього з пістолета.

9. Одержавши відповідно до Закону «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» як військовозобов'язаний повістку про явку 2 червня на навчальні збори до райвійськкомату, Майченко у призначений час на збори не з'явився. Напередодні він повідомив начальника відділу райвійськкомату Калініна про смерть дядька і просив дозволу бути на похороні. Калінін у його проханні відмовив і не дозволив іти до військового комісара з цим питанням. Через два дні після похорону Майченко без повторного виклику прийшов до військкомату і виявив бажання відвідувати заняття.

10. Осиці двічі вручалася повістка про явку до райвійськкомату для призову на строкову військову службу. Не бажаючи служити, він виїхав до сусідньої області, де був затриманий лише через п'ять місяців.

Варіант. Не бажаючи служити в армії, Осика подав підроблений висновок лікаря про наявність у нього психічної хвороби.

ТЕМА 18. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

1. Керівник служби безпеки банку Головченко, використовуючи право доступу до захищеної комп'ютерної мережі банку, скопіював на дискету клієнтську базу даних банку, в якій містився перелік номерів кредитних карток фізичних осіб — клієнтів банку, з метою подальшого використання у власних інтересах.

Варіант 1. Головченко, зателефонувавши до банку і погрожуючи оприлюднити відомі йому номери кредитних карток, вимагав виплатити йому 5 тис. доларів США.

Варіант 2. Головченко за винагороду передав скопійовану інформацію відомому йому раніше програмісту Швачку, який запровадив вказану базу даних у мережу Інтернет.

Кваліфікуйте дії Головченка та Швачка.

2. Адміністратор мережі агентства з продажу нерухомості «Альта» Рак, за попередньою домовленістю з безробітним Гольдом, не вжив необхідних заходів щодо захисту інформації, яка містила відомості про нерухомість, правом ексклюзивного продажу якої володіло дане агентство. Того ж вечора Гольд здійснив несанкціонований доступ до комп'ютерної мережі агентства «Альта», скопіював незахищений файл з клієнтською базою, після чого знищив його в комп'ютерній системі власника. Отриману клієнтську базу Гольд і Рак продали іншому агентству з продажу нерухомості.

Кваліфікуйте дії Гольда і Рака.

3. 15-річний Серьогін, «скачавши» з мережі Інтернет програмний вірус-відмичку у вигляді прикріплення до електронного листа, надіслав його електронною поштою на адресу одного з банків. Надісланим вірусом було інфіковано комп'ютерну систему банку, внаслідок чого пінк-коди дебетних карток клієнтів та інша секретна інформація були поширені в мережі Іпінеті і набули загального доступу.

Чи підлягає кримінальній відповідальності Серьогін?

4. Ятченко, попереджений про звільнення з посади програміста АЕС за порушення трудової дисципліни, з мотивів помсти підмовив свого колишнього співробітника Бурого закласти в контрольну-захисну комп'ютерну систему АЕС шкідливу комп'ютерну програму, яка повинна була вимкнути систему в день звільнення Ятченка. Закладка програми була виявлена адміністратором комп'ютерної мережі АЕС і зупинки системи захисту вдалося запобігти.

Кваліфікуйте дії Ятченка і Бурого.

Варіант. Захисник Бурого в процесі досудового слідства довів, що шкідлива комп'ютерна програма не є комп'ютерним вірусом.

Чи підлягають кримінальній відповідальності у такому випадку Ятченко та Бурый?

5. Безробітний програміст Бучма протягом року тричі намагався зламати захисні системи окремих банків. Його було затримано під час чергової спроби добору паролю доступу до комп'ютерної системи.

Кваліфікуйте дії Бучми.

6. З метою подальшого отримання інформації, що становила предмет комерційної таємниці МП «Дзвони», Хижняк підмовив секретаря цього підприємства Котаєву за плату надати йому відомості, що компрометують генерального директора МП «Дзвони» Власова. Погрожуючи оприлюднити такі відомості, Хижняк намагався отримати у Власова дискету з секретною інформацією. Ко-

таєва не була обізнана про те, як саме Хижняк використовуватиме надані нею відомості.

Кваліфікуйте дії Хижняка.

Варіант. Хижняк повідомив Котаєвій, що завдяки наданим нею відомостям він планує отримати дискету, на якій викладена комерційна таємниця МП «Дзвони».

Кваліфікуйте дії Хижняка і Котаєвої.

7. З метою наживи голова правління комерційного банку Юрченко лобював установку в своєму банку неякісної захисної системи. Внаслідок несправності цієї системи Романюк, який був найнятий Юрченком, з власного комп'ютера отримав доступ до рахунків банку і здійснив перерахунок 50 тис. доларів США на рахунок зятя Юрченка до швейцарського банку. Отримані кошти Романюк поділив зі своїм зятем.

Кваліфікуйте дії цих осіб.

8. Внаслідок необережного порушення правил експлуатації комп'ютерної мережі аеропорту адміністратором Оніщенком, до диспетчерської системи аеропорту потрапив комп'ютерний вірус, який спричинив блокування системи керування польотами. У результаті один із пасажирських літаків потерпів аварію при посадці, при якій загинуло 156 пасажирів та 5 членів екіпажу літака.

Варіант. Оніщенко умисно не вжив належних заходів безпеки, які регламентовані правилами експлуатації комп'ютерної мережі аеропорту.

Кваліфікуйте дії Оніщенка.

ТЕМА 19. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ)

1. Рядовий Санько отримав від матері листа, в якому вона просила його приїхати до неї і полагодити дах будинку, який дуже протікає. Санько подав рапорт своєму командирі з проханням надати йому відпустку на 14 днів. Командування військової частини повідомило Саньку, що відпустка може бути надана йому не раніш як через місяць. Санько самовільно залишив місце служби, приїхав до матері й 10 днів латав дах будинку. На одинадцятий день він був затриманий.

2. Рядовий Зуб одержав від батьків посилку з продуктами та солодощами. Солодощами він поділився зі своїми друзями. Молодший сержант Аргон запропонував Зубу взяти участь у спільному вживанні спиртних напоїв і віддати для цього отримані ним продукти. Зуб відмовився від участі в такому «банкеті» та продуктів не дав. Аргон підмовив Кизю і Сулу провчити Зуба. Кизя і Сула жорстоко побили Зуба, який протягом 22 днів був на лікуванні в госпіталі.

3. Бум залишив військовою частину з метою зовсім ухилитися від військової служби, але через 12 днів добровільно повернувся до військової частини. Суд

виходячи з того, що Бум добровільно відмовився від дезертирства, визнав Бума винним у самовільному залишенні частини і призначив йому покарання у виді направлення до дисциплінарного батальйону строком на один рік.

Чи правильно вирішив цю справу суд?

4. Водій Дуб, перебуваючи у відрядженні, заїхав до своїх батьків переночувати і залишив на подвір'ї без нагляду закріплену за ним автомашину. Вранці він побачив, що його машина розукомплектована.

5. Водій бронетранспортера Сич під час руху по вулиці одного із селищ Київської області передав керування машиною сержанту Носу. Той перевищив швидкість, наїхав на пішохода і заподіяв йому тяжке тілесне ушкодження.

6. Вартовий Чуб охороняв парк машин. Опівночі він побачив, що до воріт парку підійшла якась людина. Він дав команду: «Стій! Хто йде?». У відповідь почув: «Ісус Христос». Чуб розгубився і помилково вирішив, що на його пост готується напад. Він вистрелив у бік сторонньої людини і тяжко поранив її. Потерпілим виявився кухар військової їдальні, який напідпитку заблукав до воріт парку машин.

7. Військовий підрозділ був залучений для надання допомоги прикордонним заставам і постам у ліквідації прикордонних інцидентів. Рядові Васюта і Луч о 22 годині залишили свою частину і пішли до неподалік розташованого села. Вони купили самогон та сало, зайшли до будинку своїх знайомих і пиячили до 5-ї години ранку. До своєї частини вони повернулися через 30 годин.

8. Черговий по роті Поп побачив, що військовослужбовці другого року служби в умивальній кімнаті жорстоко б'ють двох молодих солдатів. Поп не вжив ніяких заходів щодо зупинення насильства. Через деякий час стало відомо, що Кузя і Сан нанесли середньої тяжкості тілесні ушкодження Кощею та Лопаті за те, що вони відмовилися почистити їм взуття та заступити за них чергувати на кухні.

9. Рядовий Сулик вважав, що до нього дуже необ'єктивно ставиться командир взводу (накладає на нього позачергові наряди, не дозволяє увільнення до міста, наказує командирові відділення проводити окремо з Суликом строюву підготовку тощо). Коли в черговий раз командир взводу наказав Сулику за його непристойний гумор вийти зі строю, Сулик вийшов і сказав: «Якщо ви будете переслідувати мене, я уб'ю вас на стрілецькому полігоні», - і замахнувся кулаком на командира взводу.

10. Військовослужбовець Куц написав листа своєму другу Зоренку з проханням вислати йому фіктивну телеграму про смерть батька. Зоренко вислав таку телеграму, що була завірена відповідним органом. Куц отримав відпустку на поховання батька та для влаштування господарства матері на 15 днів.

11. Військовослужбовцю Калиті дуже тяжко було нести військову службу. Він вирішив піти з життя. Будучи в караулі, Калита вистрелив собі в живіт, внаслідок чого втратив багато крові. Три дні лікарі боролися за його життя. Шість солдатів віддали частину своєї крові, щоб врятувати Калиті життя. Життя вдалося зберегти, але він став інвалідом II групи і був демобілізований з армії.

Чи є злочином замах на самогубство?

12. Лейтенант Буйвол порушив встановлений порядок зберігання довірених йому відомостей, що становлять військову таємницю. Частину документів він зберігав у себе на квартирі, записував таємні відомості в особистому блокноті. Порушення таких правил не призвело до розголошення відомостей, що становлять військову таємницю.

13. Сержант Вовк побачив, що його підлеглий Розін під час перевезення майна їхнього підрозділу зняв з машини ящик бойових набоїв і почав продавати їх стороннім особам, але, як він пізніше зізнався, якимось розгубився і не вжив необхідних заходів щодо недопущення розкрадання бойових набоїв.

14. Ольховик, виконуючи обов'язки начальника патруля, з метою затримання без необхідності зробив кілька пострілів у напрямку рядового Бича, що втікав від нього. Бичу було заподіяно тяжке тілесне ушкодження, від якого він, не приходячи до свідомості, помер.

15. Завідувач технічної частини Гаркуша незаконно використовував автомашини й іншу військову техніку, що була в його розпорядженні, для робіт у колективних організаціях. Отриману за це платню привласнював.

16. Рядовий Ліхович, перебуваючи на території США у складі військової частини України, яка брала участь у спільних маневрах з військовими частинами США, залишив місце розташування своєї частини і звернувся до командування однієї з американських військових частин з проханням допомогти йому отримати притулок у США з політичних мотивів. Ліхович був затриманий і через п'ять днів, на прохання командира військової частини України, повернутий до своєї частини. Вирішіть цю справу.

ТЕМА 20. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

1. Комісар військкомату, домовившись з представником однієї із сторін, що брали участь у збройному конфлікті, організував підготовку осіб для участі в бойових діях цієї сторони. Для цього він повістками викликав молодих людей віком від 18 до 22 років і з числа бажаючих утворював групи для проходження навчання прийомам ведення бойових диверсійних операцій. Навчання відбувалися в тренувальному таборі під керівництвом військовослужбовців, які перебували в запасі й мали досвід ведення бойових дій. Усі витрати, в тому числі й

грошова винагорода, виплачувались представником зацікавленої сторони через комісара військкомату.

2. Ніколаєв, член релігійної секти, з метою зараження місцевості, на якій компактно проживало кримськотатарське населення, використовуючи шантаж, придбавав у працівників хімкомбінату компоненти триосновної хімічної бінарної речовини.

3. Під час бойових дій в районі збройного конфлікту між урядовими військами і незаконними збройними формуваннями підрозділ урядових військ зайняв опорний населений пункт сепаратистів. Командир підрозділу наказав взяти як заручників мешканців населеного пункту. Ним було висунуто вимогу про здачу зброї протягом 12 годин, у противному разі він погрожував зруйнувати населений пункт, а його мешканців депортувати.

4. Під час боїв між урядовими військами і сепаратистами командир одного із спеціальних підрозділів внутрішніх військ, зупинивши три машини Червоного Хреста, змусив персонал міжнародної організації покинути їх. Потім бійці спецпідрозділу на відібраному транспорті проникли на територію опорного пункту. Сепаратисти, вважаючи, що під'їхали лікарі Червоного Хреста, стали приводити поранених, але в цей час із машин по ним був відкритий вогонь. У результаті таких дій опорний пункт було ліквідовано.

5. Громадянин України Кальченко на мітингу в м. Одесі закликав уряд держави для вирішення питання про приналежність острова Зміїний у Чорному морі ввести на територію Румунії бригаду з числа Збройних Сил України. Листи з такою самою пропозицією він надіслав Президенту України та Прем'єр-міністру України. Проведеною судово-психіатричною експертизою встановлено, що Кальченко є обмежено осудним.

6. Воєначальник під час збройного конфлікту міжнародного характеру допустив щодо цивільного населення держави-учасниці конфлікту примушування до проституції.

Як треба кваліфікувати його дії?

Варіант. Такий факт мав місце під час збройного конфлікту неміжнародного характеру.

7. Воєначальник під час збройного нападу на Україну віддав наказ для відбиття нападу використати хімічну зброю. Застосуванням останньої було виведено з ладу військовий підрозділ нападаючої сторони.

8. Громадянин України викрав посла іноземної держави з помешкання, де той жив, вимагаючи повернути сина, який після розлучення батьків за рішенням іноземного суду залишився проживати з матір'ю в державі, яку представляє в Україні потерпілий.

Варіант. Громадянин України зажадав, щоб держава, яку представляє посол, припинила демпінгові розслідування щодо поставок ряду товарів з України.

9. Бакатий з метою спричинити міжнародні ускладнення в м. Одесі з гладкоствольної мисливської рушниці стріляв у посла суміжної з Україною держави, заподіявши йому тяжке тілесне ушкодження.

Варіант 1. Потерпілий був убитий.

Варіант 2. Потерпілий був убитий на замовлення Ратушного.

Варіант 3. Тяжкі тілесні ушкодження були заподіяні з метою заволодіти цінними речами потерпілого.

10. Екіпаж шхуни у складі п'яти осіб — громадян України у відкритому морі підплив до маломірного судна іноземної держави і, погрожуючи застосуванням зброї (автомата і пістолетів), заволодів вантажем, цінним обладнанням та судовими документами, а також вивів із ладу радіонавігаційне обладнання судна. Після здійсненого нападу шхуна повернула в територіальні води України.

11. Алімов і Бокій домовилися з представником зарубіжної військової частини про вербування на території України групи добровольців для участі у збройному конфлікті, що мав місце в його державі. Для цього вони одержали значну суму американських доларів. Очолована ними група у складі 12 осіб перетнула державний кордон України, отримала зброю і брала участь у збройному конфлікті на території іноземної держави. Кваліфікуйте дії кожного учасника цієї групи та дії іноземного представника.

12. Військовослужбовці Бандалян і Вартелян (громадяни України) за місяць до демобілізації із Збройних Сил України, перебуваючи на стрілецькому полігоні, залишили військову частину, причому кожний забрав з собою закріплений за ним автомат «Калашникова». Вони перейшли державний кордон України, вступили у військове формування іншої держави і протягом п'яти місяців брали участь у збройних конфліктах. Ще через місяць вони повернулися в Україну до своїх батьків, які проживали в Чернівцях.

9. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Мета виконання індивідуального завдання полягає у глибокому самостійному вивченні кримінальних правовідносин, чинного законодавства в сфері кримінально-правових заборон.

Вміння самостійно працювати допоможе глибше засвоїти навчальний матеріал, навчить користуватися навчальною і науковою літературою, законодавчими та іншими нормативними актами, надасть можливість набути навичок вживати юридичну термінологію та освоїти правову культуру, використовувати одержані знання при вивченні різних галузей права і в майбутній практичній діяльності.

Для успішного виконання роботи студенту необхідно вивчити законодавчий та інший нормативний матеріал, який стосується даної теми.

Також, під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в навчальній програмі рекомендовані на лекціях, а також підручники та іншу наукову і науково-практичну літературу.

Викладення питань має бути всебічним і повно висвітлювати поняття та принципи кримінально-правових заборон, структуру норм Особливої частини Кримінального кодексу України, елементи окремих складів злочинів. Також треба приділити увагу питанню юридичного статусу осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння та їх особливостей за окремими складами злочинів. Якщо з якогось питання в юридичній науці існують різні погляди, студенту треба навести їх з рівночасним викладенням власної позиції.

Робота має бути написана самостійно. Викладення поставлених в роботі питань не можна замінювати списуванням матеріалу з підручника чи інших джерел. Подібні роботи рецензуванню не підлягають.

При посиланнях на закони та інші нормативні акти треба вказувати статтю або пункт цього акту, його повну назву, дату видання, орган яким видано (затверджено) акт; джерело, в якому цей акт опубліковано. Наприкінці роботи навести список використаних нормативних актів та літератури.

Робота повинна мати:

- а) відповідні відомості про студента, що її виконав, титульний лист;
- б) план із наданням номера варіанту та змісту завдання;
- в) номери сторінок;
- г) список використаних джерел;
- д) дату виконання та особистий підпис.

Обсяг роботи має складати 10-15 сторінок печатного тексту формату А-4.

Робота має бути подана на кафедру не пізніше ніж за 15 днів до початку чергової екзаменаційної сесії.

Робота виконується по варіанту, який відповідає порядковому номеру студента у відомості.

Роботи, що не відповідають вимогам, а також у випадках, коли індивідуальне завдання повертається студенту для виправлення помилок, нова робота повинна представлятись для перевірки разом з поверненою.

Заміна варіантів не припускається.

Зауваження рецензента повинні бути виправлені до початку заліку.

ВАРІАНТ №1. ПОНЯТТЯ, СИСТЕМА ТА ЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ. НАУКОВІ ОСНОВИ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття та система Особливої частини кримінального права України.
2. Значення Особливої частини у боротьбі зі злочинністю в сучасних умовах соціального рівня суспільства.
3. Наукові основи кваліфікації злочинів.
4. Конкуренція кримінально-правових норм.
5. Питання кодифікації нового кримінального законодавства у світлі соціальних, економічних та правових реформ, що провадяться в Україні.
6. Система Особливої частини чинного кримінального законодавства України, критерії систематизації.
7. Проблеми побудови Особливої частини кримінального законодавства України.
8. Аналіз актуальних змін до чинного Кримінального кодексу України та їх обумовленість.

9. Значення вивчення судової практики і її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного розуміння і застосування кримінально-правових норм Особливої частини.

10. Джерела судової практики.

11. Поняття, значення та формула кваліфікації злочинів.

ВАРІАНТ №2. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття і види злочинів проти основ національної безпеки України.
2. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади.
3. Державна зрада.
4. Посягання на життя державного чи громадського діяча.
5. Шпигунство, його види і відмежування від державної зради.
6. Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України.
7. Диверсія, її відмінність від терористичного акту та інших суміжних злочинів проти власності, довкілля.
8. Загальна характеристика Закону України “Про основи національної безпеки України” від 19 червня 2003 року.

ВАРІАНТ №3. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Життя та смерть: кримінально-правовий аналіз понять.
2. Аналіз положень постанов Пленуму ВСУ щодо питань кваліфікації злочинів проти життя та здоров'я.
3. Умисні вбивства при обтяжуючих обставинах.
4. Вбивство через необережність: дискусійні питання.
5. Види тілесних ушкоджень.
6. Розмежування побоїв та мордувань, катування.
7. Проблемним інституту відповідальності за катування.
8. Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини.
9. Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Зараження венеричною хворобою.
10. Умисне позбавлення життя матір'ю своєї ненародженої дитини: дискусійні питання кваліфікації.
11. Погроза вбивством.
12. Відповідальність за незаконне проведення абортів та регламентація проведення абортів в Україні та світі.
13. Незаконна лікувальна діяльність.
14. Доведення до самогубства.
15. Незаконне проведення дослідів над людиною.

16. Насильницьке донорство.
17. Незаконне розголошення лікарської таємниці.
18. Евтаназія: стан проблеми в Україні та світі.
19. Питання кримінально-правової охорони життя ненародженої людини: дискусійні питання.

ВАРІАНТ №4. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини.
2. Захоплення заручників.
3. Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини.
4. Незаконне поміщення в психіатричний заклад.
5. Захоплення заручників. Відмінність від незаконного позбавлення волі або викрадення людини.
6. Експлуатація дітей.
7. Підміна дитини.
8. Поняття та особливості суспільних відносин як об'єктів посягання при вчиненні злочинів проти волі, честі та гідності особи.
9. Міжнародні правові акти щодо боротьби зі злочинами, що посягають на волю, честь та гідність особи.
10. Аналіз національного законодавства, що гарантує захист волі, честі і гідності особи.

ВАРІАНТ №5. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття і види злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
2. Згвалтування та відмінність від насильницького задоволення статевої пристрасті неприродним способом.
3. Примушування до вступу в статевий зв'язок та його відмінність від згвалтування.
4. Статева недоторканість неповнолітніх як основний об'єкт статевого злочинів.
5. Розбещення неповнолітніх, розмежування зі згвалтуванням та насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом.
6. Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості.
7. Повторність та сукупність статевого злочинів.
8. Кримінальна відповідальність за вчинення згвалтування у співучасті.
9. Поняття особливо тяжких наслідків як кваліфікуючої ознаки при вчиненні статевого злочинів.

10.Кваліфіковане зґвалтування та його співвідношення з іншими злочинами проти особи.

ВАРІАНТ №6. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Порушення недоторканості житла.
2. Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів.
3. Злочини, що посягають на сімейні стосунки.
4. Злочини у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності.
5. Злочини проти виборчих прав громадян.
6. Злочини проти трудових прав громадян.
7. Злочини проти свободи совісті.
8. Класифікація злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина в залежності від видового об'єкту: дискусійні питання.

ВАРІАНТ №7. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття і види злочинів проти власності.
2. Крадіжка. Відмежування від інших суміжних злочинів.
3. Грабіж та його види. Відмежування від інших суміжних злочинів.
4. Розбій. Відмінність від грабежу, вимагання, бандитизму.
5. Вимагання. Відмінність від суміжних злочинів.
6. Шахрайство. Відмінність від суміжних злочинів.
7. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Відмінність від заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою.
8. Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом.
9. Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї.
10. Умисне або необережне знищення або пошкодження майна. Погроза знищення майна.
11. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою.
12. Порушення обов'язків щодо охорони майна.
13. Умисне знищення або пошкодження майна та його відмінність від інших злочинів (диверсія тощо).
14. Погроза знищення майна та відмежування від злочинів, передбачених ст.ст.345, 350, 377 тощо.

15. Викрадення електричної або теплової енергії, шляхом її самовільного використання (ст.188¹ КК).

ВАРІАНТ №8. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пропоновані теми доповідей та рефератів

1. Фальшивомонетництво та інші злочини, пов'язані з обігом фальшивих цінних паперів чи білетів державної лотереї.

2. Порушення порядку зайняття забороненими видами господарської діяльності як способи ухилення від сплати податків та умови для вчинення інших злочинів.

1. Зайняття забороненими видами господарської діяльності.

2. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів.

3. Фіктивне підприємництво.

4. Фіктивне банкрутство.

5. Доведення до банкрутства.

6. Протидія законній господарській діяльності.

7. Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом.

8. Порушення правил здачі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння.

9. Підроблення знаків поштової оплати і проїзних квитків.

10. Незаконне виготовлення, збут або використання державного пробірного клейма.

11. Порушення порядку випуску (емісії) та обігу цінних паперів.

12. Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів.

13. Обман покупців та замовників.

14. Випуск або реалізація недоброякісної продукції.

15. Змова про зміну чи фіксування цін або примушування до їх змін чи фіксування.

16. Незаконне використання товарного знака.

ВАРІАНТ №9. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття і види злочинів проти довкілля.

2. Злочини проти екологічної безпеки.

3. Злочини у сфері землевикористання, охорони надр, атмосферного повітря.

4. Злочини у сфері водних ресурсів.

5. Злочини у сфері лісокористування, захисту рослинного та тваринного світу.

ВАРІАНТ №10. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття і види злочинів проти громадської безпеки.
2. Створення злочинної організації або незаконних воєнізованих формувань, керівництво ними або участь у них, сприяння діям членів таких організацій або формувань. Умови звільнення від кримінальної відповідальності за дії, передбачені статтями 255 та 260 КК.
3. Бандитизм.
4. Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності.
5. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем.
6. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами.
7. Терористичний акт.
8. Створення терористичної групи чи терористичної організації.
9. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів.
10. Напад на об'єкти, що становлять підвищену небезпеку.
11. Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали.
12. Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.
13. Втягнення у вчинення терористичного акту.
14. Публічні заклики до вчинення терористичного акту.
15. Сприяння вчиненню терористичного акту.
16. Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.
17. Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини.
18. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки.

ВАРІАНТ №11. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття і види злочинів проти безпеки виробництва.
2. Злочини у сфері безпеки праці.
3. Злочини у сфері безпеки виробництва.
4. Порушення вимог законодавства про охорону праці.
5. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах.
6. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах.
7. Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки.
8. Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд.

ВАРІАНТ №12. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА

ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття та система транспортних злочинів.
2. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами.
3. Незаконне заволодіння транспортним засобом.
4. Порушення чинних на транспорті правил.
5. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації.
6. Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу.
7. Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо-, та нафтопродуктопроводів.
8. Кваліфікація умисних руйнувань або пошкоджень шляхів сполучення, споруд на них, рухомого складу, засобів зв'язку чи сигналізації та інших злочинних діянь на об'єктах залізничного транспорту, пов'язаних з заподіянням матеріальної шкоди.
9. Кваліфікація пошкоджень об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів, пов'язаних з використанням продуктів транспортування.
10. Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків.
11. Порушення правил повітряних польотів. Порушення правил використання повітряного простору.
12. Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда.
13. Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха.
14. Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху.

ВАРІАНТ №13. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Хуліганство. Відмінність від групового порушення громадського порядку і масових заворушень.
2. Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку.
3. Сутєнерство або втягнення особи в заняття проституцією.
4. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність.
5. Групове порушення громадського порядку.
6. Масові заворушення.
7. Кваліфікація діянь, пов'язаних з ввезенням, виготовленням, збутом або розповсюдженням творів, що пропагують культ насильства і жорстокості або порнографічних предметів.
8. Відповідальність за створення або утримання місць розпусти і звідництво.

9. Наруга над могилою.

10.Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток – об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці.

11.Жорстоке поводження з тваринами.

12.Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості.

13.Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів.

14.Створення або утримання місць розпусти і звідництва.

ВАРІАНТ №14. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття і види злочинів проти здоров'я населення.

2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

3. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем.

4. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин, або їх аналогів.

5. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів.

6. Спонукування неповнолітніх до застосування допінгу.

7. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів.

8. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

9. Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем.

10.Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту.

11.Посів або вирощування снотворного маку чи конопель.

12.Кримінальна відповідальність за злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, вчинені щодо неповнолітніх або за їх участю.

13.Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

14.Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів.

15. Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, його відмінність від незаконного публічного вживання наркотичних засобів.

16. Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів або утримання місць для вживання одурманюючих засобів.

17. Порухення правил боротьби з епідеміями або поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами.

18. Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції.

ВАРІАНТ №15. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

2. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві.

3. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу.

4. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу.

5. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця, відмежування від посягання на життя державного чи громадського діяча і вбивства особи у зв'язку з виконанням службового або громадського обов'язку.

6. Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника, відмежування від захоплення заручників.

7. Одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації, відмежування від отримання хабара.

8. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань, відмежування від вимагання.

9. Наруга над державними символами. Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні.

10. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження.

11. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів.

12. Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій.

13. Незаконне використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації.

14. Захоплення державних або громадських будівель чи споруд.
15. Кримінальна відповідальність за незаконне використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації.
16. Кримінально-правова охорона органів державної влади, правоохоронних органів, членів громадських формувань з охорони громадського порядку і військовослужбовців від протиправних посягань.
17. Втручання у діяльність державного діяча.
18. Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча.
19. Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради.
20. Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок.
21. Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи.
22. Самоправство.
23. Умисне пошкодження ліній зв'язку.

ВАРІАНТ №15. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття і види злочинів у сфері службової діяльності.
2. Зловживання владою або службовим становищем. Відмінність від заволодіння чужим майном шляхом зловживання своїм службовим становищем.
3. Перевищення влади або службових повноважень, відмежування від зловживання владою або службовим становищем.
4. Одержання хабара. Давання хабара.
5. Службове підроблення.
6. Службова недбалість.
7. Відмежування службових злочинів від злочинів, вчинених службовими особами, відповідальність за які передбачена в інших розділах Особливої частини ККУ.
8. Корупція і злочинність у сфері службової діяльності.
9. Співучасть у хабарництві та проблеми кваліфікації.
10. Посередництво у даванні або отриманні хабара.
11. Відмінність зловживання владою або службовим становищем від перевищення влади або службових повноважень.

ВАРІАНТ №16. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття і види злочинів проти правосуддя.
2. Завідомо незаконні затримання, привід або арешт.
3. Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності.
4. Примушування давати показання і порушення права на захист.
5. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину.
6. Завідомо неправдиве показання.

7. Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного, захисника чи представника особи або посягання на їх життя.
8. Міжнародно-правові документи, стандарти, які регламентують питання у сфері захисту прав людини під час відправлення правосуддя.
9. Злочини проти правосуддя: дискусійні питання кваліфікації.
10. Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя.
11. Втручання в діяльність судових органів.
12. Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист.
13. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків.
14. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку.
15. Розголошення даних досудового слідства або дізнання.
16. Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт або яке описано чи підлягає конфіскації.
17. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі.
18. Злісна непокоря вимогам адміністрації виправної установи. Дії, що дезорганізують роботу виправних установ.
19. Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Втеча із спеціалізованого лікувального закладу.
20. Порушення правил адміністративного нагляду.
21. Приховування злочину.
22. Втручання в діяльність захисника чи представника особи.
23. Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи.
24. Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги.

ВАРІАНТ №17. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Злочини, які посягають на відносини у сфері охорони державної таємниці або конфіденційної інформації.
2. Злочини, які посягають на недоторканість державного кордону.
3. Злочини, які порушують порядок комплектування Збройних Сил України, що забезпечує її обороноздатність.
4. Ухилення від призову на строкову військову службу. Ухилення від призову за мобілізацією.
5. Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів, його відмінність від ухилення від призову на строкову військову службу та ухилення від

призову за мобілізацією.

6. Розголошення державної таємниці, відмінність від державної зради.

7. Втрата документів, що містять державну таємницю, відмінність від розголошення державної таємниці.

8. Передача або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави, відмінність від державної зради і шпигунства.

9. Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю.

10. Порушення правил міжнародних польотів, відмінність від порушення правил повітряних польотів та порушення правил використання повітряного простору.

ВАРІАНТ №18. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ І МЕРЕЖ ЕЛЕКТРОЗВ'ЯЗКУ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

2. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку.

3. Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут.

4. Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї.

5. Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації.

6. Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється.

ВАРІАНТ №19. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ)

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття та види військових злочинів.

2. Злочини проти порядку підлеглості і військової честі.

3. Злочини проти порядку проходження військової служби.

4. Злочини проти порядку користування військовим майном і його зберігання.

5. Злочини проти порядку експлуатації військової техніки.

6. Злочини проти порядку несення бойового чергування та інших спеціальних служб.

7. Проблеми відмежування військових злочинів від інших (суміжних), що вчинюються військовослужбовцями.

ВАРІАНТ №20. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Пропоновані теми доповідей та рефератів:

1. Поняття і види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

2. Злочини проти миру.

3. Злочини проти безпеки людства.

4. Злочини проти міжнародного правопорядку.

5. Пропаганда війни.

6. Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення.

7. Посягання на життя представника іноземної держави, відмінність від посягання на життя державного чи громадського діяча.

8. Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист.

9. Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Відмінність від ст.435 ККУ.

10. Піратство.

11. Найманство, відмінність від злочину, передбаченого ст. 149 ККУ.

12. Міжнародно-правові джерела норм кримінального права – злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Діяльність міжнародних судових органів у боротьбі з цими злочинами.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ:

Модуль 1-8			
Аудиторні заняття		Сам. робота, виконання ін- дивідуальних завдань	Модуль- контроль
Змістовий мо- дуль 1	Змістовий мо- дуль 2	30	40
т.1	т.2		
т.3	т.4		
30			
100			

10. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль з нормативної навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремому завершеному етапі освітньо-кваліфікаційних рівнів – бакалавр.

Семестровий контроль проводиться в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою у наступних формах і в такі терміни:

Курс	Семестр	Форма контролю
IV	VIII	Залік

Підсумковий контроль проводиться за допомогою контрольних питань, наведених у навчальному посібнику або в методичних рекомендаціях до самостійного вивчення дисципліни або за допомогою спеціальної комп'ютерної програми, яка знаходиться в комп'ютерній мережі університету.

10.1. ПРИКЛАДИ ПИТАНЬ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Які із зазначених дій охоплюються об'єктивною стороною злочину, передбаченого ст. 109 КК України "Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади"?

- 1) надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України;
- 2) умисні дії, вчинені з метою зміни меж території або державного кордону України на порушення порядку, встановленого Конституцією України;
- 3) розповсюдження матеріалів із закликами до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади;
- 4) посягання на життя державного чи громадського діяча;
- 5) передача або збирання з метою передачі іноземній державі, іноземній

організації або їх представникам відомостей, що становлять державну таємницю.

2. Які із зазначених дій становлять ознаки злочину, передбаченого ст. 111 КК України “Державна зрада”?

- 1) ухилення від призову за мобілізацією;
- 2) дезертирство;
- 3) перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту;
- 4) найманство;
- 5) втрата документів, що містять державну таємницю.

3. Які із зазначених осіб можуть бути потерпілими від злочину, передбаченого ст. 112 КК України “Посягання на життя державного чи громадського діяча”?

- 1) Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим;
- 2) Голова Служби безпеки України;
- 3) Голова чи суддя вищого спеціалізованого суду України;
- 4) Голова Фонду державного майна України;
- 5) прокурор Автономної Республіки Крим.

4. За вчинення якого із зазначених злочинів проти основ національної безпеки України (розділ I Особливої частини КК України) передбачено звільнення за відповідних умов від кримінальної відповідальності?

- 1) дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ст. 109 КК);
- 2) посягання на територіальну цілісність і недоторканість України (ст. 110 КК);
- 3) державна зрада (ст. 111 КК);
- 4) посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112);
- 5) диверсія (ст. 113 КК).

5. Який із вказаних злочинів відноситься до злочинів проти життя (розділ II Особливої частини КК України)?

- 1) посягання на життя державного чи громадського діяча;
- 2) посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця;
- 3) умисне вбивство;
- 4) посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя;
- 5) посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги.

6. Який із вказаних злочинів не відноситься до умисного вбивства при обтяжуючих або пом'якшуючих обставинах (ч. 1 ст. 115 КК України)?

- 1) умисне вбивство заручника;
- 2) умисне вбивство, вчинене на замовлення;
- 3) умисне вбивство на ґрунті особистих неприязних стосунків;
- 4) умисне вбивство з корисливих мотивів;

5) умисне вбивство в стані сильного душевного хвилювання.

7. Умисне вбивство (ч. 1 ст. 115 КК України) від умисного тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК України) можна відмежувати:

- 1) за суб'єктом злочину;
- 2) за способом вчинення злочину;
- 3) за суб'єктивними ознаками;
- 4) за місцем вчинення злочину;
- 5) за часом вчинення злочину.

8. Назвіть вид умисного вбивства, який не відноситься до умисного вбивства при пом'якшуючих обставинах (розділ II Особливої частини КК України):

- 1) в стані сильного душевного хвилювання;
- 2) матір'ю своєї новонародженої дитини;
- 3) на прохання потерпілого;
- 4) при перевищенні меж необхідної оборони;
- 5) у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

9. Яка ознака умисного тяжкого тілесного ушкодження має два критерії: медичний і юридичний (ч. 1 ст. 121 КК України)?

- 1) умисне тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння;
- 2) умисне тілесне ушкодження, що спричинило втрату будь – кого органу або його функцій;
- 3) умисне тілесне ушкодження, що спричинило непоправне знівечення обличчя;
- 4) умисне тілесне ушкодження, що спричинило психічну хворобу або інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину;
- 5) умисне тілесне ушкодження, що спричинило переривання вагітності.

10. Яка із зазначених дій не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 127 КК України “Катування”?

- 1) вчинені повторно;
- 2) вчинені за попередньою змовою групою осіб;
- 3) вчинені щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності;
- 4) вчинені працівниками правоохоронних органів;
- 5) якщо вони призвели до загибелі людини.

11. Яке із зазначених діянь не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 133 КК України “Зараження венеричною хворобою”?

- 1) раніше судимою за зараження іншої особи венеричною хворобою;
- 2) щодо двох чи більше осіб;
- 3) щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності;
- 4) щодо неповнолітнього;
- 5) що спричинило тяжкі наслідки.

12. Яка із зазначених дій не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 143 КК України “Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини”?

- 1) щодо особи, яка перебувала у безпорадному стані;
- 2) щодо особи, яка перебувала в матеріальній чи іншій залежності від винного;
- 3) щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності;
- 4) за попередньою змовою групою осіб;
- 5) участь у транснаціональних організаціях, які займаються незаконною діяльністю щодо трансплантації органів або тканин людини.

13. За вчинення якого із зазначених злочинів проти волі, честі та гідності особи (розділ III Особливої частини КК України) передбачено додаткове покарання у виді конфіскації майна?

- 1) незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК);
- 2) захоплення заручників (ст. 147 КК);
- 3) торгівля людьми та інша незаконна угода щодо людини (ст. 149 КК);
- 4) підміна дитини (ст. 148 КК);
- 5) експлуатація дітей (ст. 150 КК).

14. За вчинення якого із зазначених злочинів проти волі, честі та гідності особи (розділ III Особливої частини КК) передбачено додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю?

- 1) незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК);
- 2) захоплення заручників (ст. 147 КК);
- 3) незаконне поміщення в психіатричний заклад (ст. 151 КК);
- 4) підміна дитини (ст. 148 КК);
- 5) торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини (ст. 149 КК);

15. Захоплення заручників (ст. 147 КК України) від незаконного позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК України) можна відрізнити переважно за:

- 1) способом вчинення злочину;
- 2) місцем вчинення злочину;
- 3) метою вчинення злочину;
- 4) за часом вчинення злочину;
- 5) за формою вини.

16. Яка із зазначених дій не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 149 КК України “Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини”?

- 1) вчинені щодо неповнолітнього або щодо кількох осіб;
- 2) вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням службового становища, або особою, від якої потерпілий був у матеріальній чи іншій залежності, або поєднане з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства;

3) вчинені щодо жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності;

4) вчинені щодо малолітнього або організованою групою;

5) поєднанні з насильством, небезпечним для життя або здоров'я потерпілого чи його близьких, або з погрозою застосування такого насильства, або якщо вони спричинили тяжкі наслідки.

17. Яка із зазначених дій не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 152 КК України "Зґвалтування"?

1) вчинене повторно або особою, яка раніше вчинила будь-який із злочинів, передбачених статтями 153-155 КК України;

2) вчинене групою осіб, або зґвалтування неповнолітньої чи неповнолітнього;

3) поєднане із залякуванням потерпілої особи знищенням чи пошкодженням її майна або з погрозою розголошення відомостей, що ганьблять її честь і гідність;

4) що спричинило особливо тяжкі наслідки;

5) зґвалтування малолітньої чи малолітнього.

18. Яка із зазначених обставин не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 154 КК України "Примушування до вступу в статевий зв'язок"?

1) поєднана з погрозою знищення майна потерпілої (потерпілого) чи її (його) близьких родичів;

2) поєднана з погрозою пошкодження майна потерпілої (потерпілого) чи її (його) близьких родичів;

3) поєднана з обіцянками створити потерпілій (потерпілому) кращі матеріальні або службові умови;

4) поєднана з погрозою вилучення майна потерпілої (потерпілого) чи її (його) близьких родичів;

5) поєднані з погрозою розголошення відомостей, що ганьблять її (його) чи близьких родичів.

19. Яка із зазначених обставин не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 155 КК України "Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості"?

1) вчинено батьком;

2) вчинено матір'ю;

3) вчинено рідним братом (сестрою);

4) вчинено особою, що замінює батька або матір потерпілої особи;

5) спричинила безплідність чи інші тяжкі наслідки.

20. Яка із зазначених обставин не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого, ст. 156 КК України "Розбещення неповнолітніх"?

1) щодо малолітньої особи;

2) вчинено батьком;

3) вчинено вихователем;

4) вчинено матір'ю;

5) вчинено особою, що замінює батька або матір потерпілої особи.

21. Яке із зазначених діянь не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 157 КК України “Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача”?

- 1) поєднані із застосуванням насильства, знищенням чи пошкодженням майна;
- 2) поєднані з погрозою застосування насильства або знищення чи пошкодження майна, або іншим способом;
- 3) вчинені службовою особою, яка займає відповідальне становище;
- 4) вчинені за попередньою змовою групою осіб;
- 5) вчинені членом виборчої комісії чи іншою службовою особою з використанням свого службового становища.

22. Що не є предметом злочину, передбаченого ст. 158 КК України “Фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування”?

- 1) виборчі бюлетені, бланки відкріпних посвідчень, бюлетені для голосування на референдумі;
- 2) виборчий протокол, протокол комісії з референдуму;
- 3) матеріали передвиборної агітації;
- 4) виборчі документи, документи референдуму;
- 5) скринька з бюлетенями.

23. Яка із зазначених дій не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 172 КК України “Грубе порушення законодавства про працю”?

- 1) вчинені щодо неповнолітнього;
- 2) вчинені щодо вагітної жінки;
- 3) вчинені щодо особи похилого віку;
- 4) вчинені щодо матері, яка має дитину віком до чотирнадцяти років;
- 5) вчинені щодо матері, яка має дитину-інваліда.

24. За вчинення якого із зазначених злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (розділ V Особливої частини КК України) передбачено звільнення за відповідних умов від кримінальної відповідальності?

- 1) перешкоджання законній професійній діяльності журналістів (ст. 171 КК);
- 2) грубе порушення законодавства про працю (ст. 172 КК);
- 3) невивплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат (ст. 175 КК);
- 4) грубе порушення угоди про працю (ст. 173 КК);
- 5) примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку (ст. 174 КК).

25. Що входить до предмета злочинів проти власності (розділ VI Особливої частини КК України)?

- 1) природні багатства в їх природному стані (блага, що не створені працею людини);

2) вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської), бойові припаси, вибухові речовини, вибухові пристрої та радіоактивні матеріали;

3) майно (речі матеріального світу, що мають специфічні ознаки фізичного, економічного та юридичного характеру), право на майно, а також дії майнового характеру;

4) наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги та прекурсори;

5) офіційні документи, штампи чи печатки.

26. Яка із зазначених дій не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 185 КК України "Крадіжка"?

1) вчинена повторно або за попередньою змовою групою осіб;

2) поєднана з проникненням у житло, інше приміщення чи сховище або що завдала значної шкоди потерпілому;

3) вчинена з одягу, сумки або іншої ручної поклажі;

4) вчинена у великих розмірах;

5) вчинена в особливо великих розмірах або організованою групою.

27. Закон визначає розбій (ст. 187 КК України) як:

1) таємне викрадення чужого майна;

2) відкрите викрадення чужого майна;

3) напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства;

4) напад на об'єкти, на яких виготовляються, зберігаються, використовуються або якими транспортуються радіоактивні, хімічні, біологічні чи вибухонебезпечні матеріали, речовини, предмети, з метою захоплення, пошкодження або знищення цих об'єктів;

5) захоплення вокзалу, аеродрому, порту, станції або іншого транспортного підприємства, установи або організації.

28. Яка із зазначених дій не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченому ст. 191 КК України "Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем"?

1) вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб;

2) вчинені у великих розмірах;

3) як що це завдало матеріальної шкоди у значному розмірі;

4) вчинені в особливо великих розмірах;

5) вчинені організованою групою.

29. Яка із зазначених дій не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 199 КК України "Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї"?

1) дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб;

2) дії, вчинені у великому розмірі;

3) дії, вчинені у значному розмірі;

4) дії, вчинені організованою групою;

5) дії, вчинені в особливо великому розмірі.

30. Що не входить до предмета злочину, передбаченого ст. 201 КК України “Контрабанда”?

- 1) товари;
- 2) історичні та культурні цінності;
- 3) наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги або прекурсори;
- 4) отруйні, сильнодіючі, радіоактивні або вибухові речовини, зброя та боєприпаси (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї);
- 5) стратегічно важливі сировинні товари, щодо яких законодавством встановлено відповідні правила вивезення за межі України.

31. Яке із зазначених діянь не входить до кваліфікуючих ознак злочину, передбаченого ст. 212¹ КК України “Ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”?

- 1) вчинені за попередньою змовою групою осіб;
- 2) діяння, якщо вони призвели до фактичного ненадходження до Пенсійного фонду України коштів у великих розмірах;
- 3) діяння, якщо вони призвели до фактичного ненадходження до Пенсійного фонду України коштів у значних розмірах;
- 4) діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені особою, раніше судимою за ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування;
- 5) діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони призвели до фактичного ненадходження до Пенсійного фонду України коштів в особливо великих розмірах.

32. За вчинення якого із зазначених злочинів у сфері господарської діяльності (розділ VII Особливої частини КК України) передбачено звільнення за відповідних умов від кримінальної відповідальності?

- 1) умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст. 209¹ КК);
- 2) видання нормативно – правових або розпорядчих актів, які змінюють доходи і видатки бюджету всупереч встановленому законом порядку (ст. 211 КК);
- 3) ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування (ст. 212¹ КК);
- 4) підроблення знаків поштової оплати і проїзних квитків (ст. 215 КК);
- 5) незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок (ст. 216 КК).

33. Суб’єктом, якого із зазначених злочинів проти довкілля (розділ VIII Особливої частини КК України) може бути тільки службова особа?

- 1) знищення або пошкодження лісових масивів (ст. 245 КК);
- 2) незаконне полювання (ст. 248 КК);
- 3) приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворювання населення (ст. 238 КК);
- 4) незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним

промислом (ст. 249 КК);

5) проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів (ст. 250 КК).

34. Яке із зазначених діянь не охоплюється об'єктивною стороною злочину, передбаченого ст. 240 КК України “Порушення правил охорони надр”?

1) порушення встановлених правил охорони надр, якщо це створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи довкілля;

2) незаконне видобування корисних копалин загальнодержавного значення;

3) дослідження, розвідування, розробка природних багатств та інші роботи на континентальному шельфі України, які провадяться іноземцями, якщо це не передбачено договором між Україною і заінтересованою іноземною державою, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України або спеціальним дозволом, виданим у встановленому законом порядку;

4) порушення правил охорони надр, вчинені на територіях та об'єктах природно – заповідного фонду або повторно;

5) порушення правил охорони надр, якщо вони спричинили загибель людей, їх масове захворювання або інші тяжкі наслідки.

35. Яке із зазначених діянь не охоплюється об'єктивною стороною злочину, передбаченого ст. 242 КК України “Порушення правил охорони вод”?

1) порушення правил охорони вод (водних об'єктів), якщо це спричинило забруднення поверхневих чи підземних вод і водоносних горизонтів, джерел питних, лікувальних вод або зміну їх природних властивостей, або виснаження водних джерел і створило небезпеку для життя, здоров'я людей чи для довкілля;

2) порушення правил охорони вод, якщо вони спричинили загибель або захворювання людей;

3) забруднення моря в межах внутрішніх морських чи територіальних вод України або в межах вод виключної (морської) економічної зони України матеріалами чи речовинами, шкідливими для життя чи здоров'я людей, або відходами внаслідок порушення спеціальних правил, якщо це створило небезпеку для життя чи здоров'я людей або живих ресурсів моря чи могло перешкодити законним видам використання моря, а також незаконне скидання чи поховання в межах внутрішніх морських чи територіальних вод України або у відкритому морі зазначених матеріалів, речовин і відходів;

4) порушення правил охорони вод, якщо вони спричинили масову загибель об'єктів тваринного і рослинного світу або інші тяжкі наслідки.

36. Яка із зазначених дій не охоплюється об'єктивною стороною злочину, передбаченого ст. 248 КК України “Незаконне полювання”?

1) порушення правил полювання, якщо воно заподіяло істотну шкоду, а також незаконне полювання в заповідниках або на інших територіях та об'єктах природно – заповідного фонду, або полювання на звірів, птахів чи інші види тваринного світу, що занесені до Червоної книги України;

2) незаконне полювання, якщо воно вчинене службовою особою з використанням свого службового становища або за попередньою змовою групою осіб;

3) незаконне заняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом, якщо воно заподіяло істотну шкоду;

4) незаконне полювання, якщо воно вчинене способом масового знищення звірів, птахів чи інших видів тваринного світу або з використанням транспортних засобів;

5) незаконне полювання, вчинене особою раніше судимою за злочин, передбачений статтею 248 КК України.

11. ВИМОГИ ДО ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст інформаційного забезпечення має відповідати програмі інтегрованої дисципліни в повному обсязі.

Методичне забезпечення повинно відповідати стандарту вищої освіти Національного гірничого університету «СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138 с.».

Матеріали методичного забезпечення мають містити засоби діагностики у вигляді типових питань.

Викладач повинен забезпечити вільний доступ студента до матеріалів інформаційно-методичного забезпечення дисципліни.

12. ВИМОГИ ДО ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ

Засоби діагностики рівня сформованості компетенцій лекційних модулів мають бути подані у вигляді тестових завдань.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння:

$$K_3 = N/P,$$

де N - правильно виконані істотні операції рішення (відповіді),

P – загальна кількість визначених істотних операцій.

Критерії визначення оцінок:

«відмінно» - $K_3 > 0,9$;

«добре» - $K_3 = 0,8...0,9$;

«задовільно» - $K_3 = 0,7...0,8$;

«незадовільно» - $K_3 < 0,7$.

При остаточній оцінці результатів виконання завдання необхідно враховувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;

- інтерпретувати схеми, графіки, діаграми;
- аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, з дотриманням вимог чинних стандартів.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України 1996 р. — К., 2011.
2. Кримінальний кодекс України. — Київ: Україна, 2011 р.;
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення. — К., 2011.
4. Кримінально-процесуальний кодекс України. — К., 2011.
5. Кримінально-виконавчий кодекс України — К., 2011.
6. Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 1993 р.
7. Закон України «Про боротьбу з корупцією» від 1995 р.
8. Закон України «Про застосування амністії в Україні» від 1996 р.
9. Закон України «Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостатчею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей» від 1995 р.
10. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: Постанова Кабінету Міністрів України 1996 р.
11. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: Затверджені наказом МОЗ України 1995 р.
12. Постанови Пленуму Верховного Суду України (1963-2006) 2т.—К.,2006.
13. Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних та цивільних справах II Бюллетень законодавства і юридичної практики України. — 2006. — № 1.—С.26 — 275, 455 — 460.;
14. Постанови Пленуму Верховного Суду України: № 9 від 7 липня 1995 р. «Про судову практику в справах про бандитизм»: №11 від 7 липня 1995 р. «Про відшкодування витрат на стаціонарне лікування особи, яка потерпіла від злочину, та судових витрат» II «Юридичний вісник України», № 10—11 за 5—19 вересня 1995 р.;
15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України II Бюллетень законодавства і юридичної практики України. Спеціальний випуск. — 2006 р. — 800 с.;
16. Уголовное право Украины на современном этапе. Часть общая. — К.: Наукова думка, 2005 р. — 447 с.;
17. Уголовное право Украины на современном этапе. Часть особенная. — К.: Наукова думка, 2005 р. — 455 с.;
18. М.И. Бажанов. Уголовное право Украины. Общая часть. — Днепропетровск: Пороги, 1992. — 167 с.;

19. Судебная практика. Убийства, изнасилования и другие преступления против личности: Сборник судебных решений по уголовным делам.—К., 1993.
20. Практика судів України в кримінальних справах. — К., 1993.
21. Практика судів України у кримінальних справах (1993-1995). — К., 1996р.
22. Коментар судової практики з кримінальних справ. — К., 1997.
23. Коментар судової практики в кримінальних та адміністративних справах.- К., 1998.

14. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення несе завідувач кафедри.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

Методичні рекомендації
до самостійного вивчення дисципліни
«Кримінальне право
(Особлива частина)»

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2012

1. ВСТУП

Для самостійного вивчення дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» необхідно засвоїти матеріал відповідно до навчальної програми дисципліни, яка містить загальні методичні вказівки, теми для самостійної роботи, тестові та контрольні запитання, а також перелік рекомендованої літератури.

Самостійна робота – одна з форм самостійного опрацювання матеріалу курсу студентом. Вона сприяє поглибленню знань навчальної дисципліни і формуванню навичок для практичного застосування.

Метою самостійної роботи є вироблення у студентів вміння самостійно вивчати матеріал з навчальної дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)», аналізувати законодавчі акти та спеціальну літературу, формулювати і обґрунтовувати свої висновки щодо проблемних питань, а також застосовувати набуті теоретичні знання під час вирішення практичних завдань. При цьому слід пам'ятати, що найбільш точну і об'єктивну інформацію можна отримати при вивченні первинної інформації, а саме нормативно-правових актів, які регулюють кримінально-правові відносини.

Для підготовки до самостійної роботи студентові пропонується тема, перелік питань, тестові завдання та контрольні питання для самостійного оцінювання знань, а також рекомендована література. Окрім рекомендованої літератури можна використовувати інші доступні джерела. Підсумковою формою контролю знань є залік, який має на меті перевірити рівень засвоєння теоретичних знань, уміння застосовувати ці знання при вирішенні конкретних професійних задач.

В результаті вивчення курсу дисципліни «Кримінальне право (Особлива частина)» студенти повинні:

1) знати:

а) на понятійному рівні:

- предмет кримінального законодавства і права;
- систему кримінального законодавства і права;
- принципи, мету і завдання кримінального права;
- методологію кримінального права;
- зміст всіх інститутів кримінального права та їх органічний взаємозв'язок;

б) на фундаментальному рівні:

- теоретичні положення кримінального закону та його тлумачення;
- вчення про злочин і покарання;
- наукові основи кваліфікації злочинів;

в) на практично-творчому рівні:

- керівні роз'яснення Пленуму Верховного Суду України з питань застосування кримінального законодавства;
- слідчу та судову практику та її сучасні тенденції;
- концепцію реформування кримінального законодавства України.

2) вміти:

а) на репродуктивному рівні:

- вільно відтворювати знання з теорії і практики кримінального права;

в) на алгоритмічному рівні: ...

- володіти кримінально-правовими поняттями і категоріями;

в) на евристичному рівні:

- самостійно здійснювати юридичний аналіз суспільно небезпечних діянь;

- вміло використовувати набуті під час навчання навички в практичній діяльності при застосуванні кримінального закону;

г) на творчому рівні: ...

- здійснювати творчий пошук при розв'язанні нетипових завдань та проблемних питань при застосуванні норм кримінального права;

- доводити обґрунтованість і законність своїх рішень при застосуванні положень кримінального закону.

2. ТЕМИ І ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

(Особлива частина)

Злочини проти основ національної безпеки України. Злочини проти життя та здоров'я особи. Злочини проти волі, честі та гідності особи. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав людини і громадянина.

ТЕМА 1. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України.

Родовий об'єкт злочинів проти основ національної безпеки.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Кваліфікуючі ознаки.

Державна зрада. Форми державної зради. Поняття та правові підстави державної та військової таємниці. Перехід на бік ворога у воєнний час або в бойовій обстановці. Момент закінчення злочину. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони злочину. Суб'єкт державної зради.

Посягання на державного чи громадського діяча. Поняття посягання. Потерпілий від цього злочину. Момент закінчення злочину. Мотиви цього злочину. Конкуруючі склади злочину.

Диверсія. Поняття диверсії. Види диверсійних дій. Особливості конструкції складу диверсії. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони диверсії.

Шпигунство. Поняття шпигунства. Шпигунство, предметом якого є відомості, що становлять державну або військову таємницю. Поняття державної та військової

таємниці. Шпигунство, предметом якого є інші відомості. Поняття інших відомостей. Суб'єкт шпигунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство. Суб'єкт шпигунства та його відмінності від суб'єкта державної зради.

ТЕМА 2. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ

Конституція України про охорону інтересів особи. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти життя та здоров'я особи.

Злочини проти життя, їх загальна характеристика і види. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони.

Поняття вбивства і його види.

Умисне вбивство без обтяжуючих обставин (просте умисне вбивство). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього злочину. Початковий та кінцевий момент життя людини. Значення мотиву вбивства для правильної кваліфікації. Поняття евтаназії та межі відповідальності особи, яка вчинила умисне вбивство на прохання потерпілого.

Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Умисне вбивство двох або більше осіб. Єдність умислу на вбивство двох або більше осіб як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Умисне вбивство малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Поняття малолітньої дитини. Зміст завідомості як ознаки цього виду вбивства. Умисне вбивство заручника. Обставини, за яких вчиняється таке вбивство. Умисне вбивство з особливою жорстокістю. Поняття особливої жорстокості. Умисне вбивство, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб. Особливості способу вчинення даного вбивства. Особливості суб'єктивної сторони та ставлення до наслідків. Вбивство з корисливих мотивів. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього виду вбивства. Умисне вбивство з хуліганських мотивів. Поняття хуліганських мотивів. Умисне вбивство особи чи її близького родича, вчинене у зв'язку з виконанням цією особою свого службового або громадського обов'язку. Спеціальна мета вчинення такого вбивства. Умисне вбивство з метою приховати інший злочин або полегшити його вчинення. Характеристика суб'єктивної сторони такого вбивства. Особливості суб'єкту даного злочину. Умисне вбивство, поєднане зі зґвалтуванням або насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом. Випадки такого вбивства. Вплив стадії зґвалтування на кваліфікацію. Особливості кваліфікації при незакінченому злочині та при повторному. Умисне вбивство, вчинене на замовлення. Особливості відповідальності всіх співучасників вбивства на замовлення. Кваліфікація дій виконавця, замовника та організатора. Умисне вбивство вчинене за попередньою змовою групою осіб. Особливості кваліфікації дій всіх співучасників при різних формах співучасті. Ознаки групи, організованої групи та їх відмінність. Умисне вбивство, вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство. Вид повторності при вчиненні цього вбивства. Особливості кваліфікації при попередньому незакінченому злочині. Умови кримінальної відповідальності за таке вбивство.

Умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах і його види. Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Особливості змісту умислу в цьому злочині.

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Суб'єкт злочину. Відповідальність інших співучасників цього злочину.

Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Поняття перевищення меж необхідної оборони. Поняття перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця. Характеристика нападу та захисту при необхідній обороні та при затриманні злочинця. Психічне ставлення суб'єкта до смерті потерпілого.

Вбивство через необережність. Відмежування цього виду вбивства від інших злочинів, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому (тяжкі тілесні ушкодження, що потягли смерть потерпілого; умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця). Обставини, що обтяжують вбивство через необережність.

Доведення до самогубства. Особливості об'єктивної сторони доведення до самогубства. Жорстоке поводження, шантаж, примус до протиправних дій і систематичне приниження людської гідності як ознаки об'єктивної сторони. Поняття матеріальної та іншої залежності. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину.

Погроза вчинити вбивство. Реальність погрози як умова відповідальності за цей злочин.

Злочини проти здоров'я, їх загальна характеристика і види.

Поняття і види тілесних ушкоджень. Правова основа визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Кваліфікуючі ознаки умисного тяжкого тілесного ушкодження.

Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, від умисного та необережного вбивства.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження і його види.

Умисне тяжке або середньої тяжкості ушкодження при пом'якшуючих обставинах. Умисне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання. Заподіяння тяжких тілесних ушкоджень при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження.

Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття легкого тілесного ушкодження і його види.

Побої і мордування. Їх відмінність від легких тілесних ушкоджень.

Катування. Відмінність катування від нанесення тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості.

Злочини, що ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи, їх загальна характеристика та види.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Види захворювань, що відносяться до категорії невиліковних. Суб'єкти визначення таких захворювань. Завідомість як ознака цього злочину.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби.

Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної

хвороби. Форми розголошення. Предмет цього злочину і його види. Суб'єкт злочину. Зараження венеричною хворобою. Завідомість як ознака цього злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне проведення абортів. Особливості конструкції складу цього злочину. Потерпілий від злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Залишення в небезпеці. Види бездіяльності. Момент закінчення злочину. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Види бездіяльності. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Відмінність цього злочину від залишення в небезпеці.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Потерпілий від злочину. Спосіб вчинення злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконна лікувальна діяльність. Обов'язкові ознаки даного злочину.

Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Зміст завідомості. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Обов'язкові ознаки даного злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення прав пацієнта. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне проведення дослідів над людиною. Правова основа проведення дослідів над людиною. Предмет злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації органів і тканин людини. Правова основа проведення трансплантації. Предмет злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Насильницьке донорство. Правова основа донорства. Предмет злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі обставини.

Незаконне розголошення лікарської таємниці. Спосіб вчинення злочину. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

ТЕМА 3. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ

Злочини проти волі, гідності особи, їх загальна характеристика. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Предмет злочину та потерпілий від злочину. Спосіб вчинення злочину та його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі ознаки цього злочину.

Захоплення заручників. Види дій. Погроза як спосіб вчинення цього злочину. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Значення ознаки громадянства для притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Підміна дитини. Предмет та потерпілий від злочину. Значення мотиву для кваліфікації злочину.

Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини. Поняття цього злочину, його предмет та спосіб вчинення. Поняття експлуатації людини. Поняття уразливого

стану особи. Суб'єктивна сторона та її ознаки і їх вплив на кваліфікацію злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Експлуатація дітей. Потерпілий від злочину, його вікові межі. Спосіб вчинення злочину та його вплив на кваліфікацію. Мета та мотив як обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поміщення у психіатричний заклад. Ознаки цього злочину.

ТЕМА 4. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ

Статеві злочини, їх загальна характеристика і види. Родовий об'єкт та безпосередні об'єкти статевих злочинів.

Згвалтування. Потерпілий від злочину. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту злочину. Вікові категорії потерпілих осіб та їх вплив на кваліфікацію.

Фізичне і психічне насильство як ознака об'єктивної сторони. Поняття безпорадного стану потерпілої особи. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відповідальність за згвалтування неповнолітньої і малолітньої особи.

Особливо тяжкі наслідки згвалтування. Особливості кваліфікації згвалтування, поєднаного з умисним вбивством.

Насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом. Співвідношення потерпілої особи та суб'єкту злочину. Характеристика об'єктивної сторони, спосіб вчинення злочину та його значення. Кваліфікуючі ознаки.

Примушування до вступу в статевий зв'язок. Обов'язкові ознаки суб'єкту злочину. Поняття примушування. Момент, закінчення цього злочину. Співвідношення цього злочину із згвалтуванням та насильницьким задоволенням статевої пристрасті неприродним способом.

Статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості. Поняття статевої зрілості. Суб'єкт злочину.

Розбещення неповнолітніх. Потерпілий від цього злочину.

ТЕМА 5. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВИБОРЧИХ, ТРУДОВИХ ТА ІНШИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Вид кримінально-правових норм даної глави. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права і свободи людини і громадянина в системі Особливої частини кримінального права.

Класифікація злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина в залежності від видового об'єкту.

Злочини проти виборчих прав громадян, їх характеристика.

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Вплив способів перешкоджання на кваліфікацію даного злочину. Кваліфікуючі обставини.

Фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування. Предмет цього злочину. Види дій. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони неправильного підрахунку голосів. Суб'єкт злочину.

Кваліфікуючі обставини.

Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму. Предмет цього злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини.

Порушення таємниці голосування. Характеристика діяння. Суб'єкт цього злочину.

Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії, блоку. Способи вчинення даного складу злочину. Суб'єкт злочину. Великий розмір як кваліфікуюча ознака.

Порушення законодавства про референдум. Характеристика діяння. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини.

Злочини проти трудових прав громадян, їх характеристика.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Особливості законодавчої структури цього злочину. Характеристика перешкоджання. Суб'єкт злочину.

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Потерпілий від злочину. Особливості законодавчої структури цього злочину. Характеристика перешкоджання. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини.

Грубе порушення законодавства про працю. Особливості законодавчої структури цього злочину. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Значення мотиву для кваліфікації цього злочину. Суб'єкт злочину.

Грубе порушення угоди про працю. Особливості законодавчої структури цього злочину. Основний і додатковий об'єкти злочину. Потерпілий від злочину. Загальна характеристика правил охорони праці. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Причинний зв'язок між діяннями та суспільно небезпечними наслідками. Суб'єктивна сторона злочину. Значення мотиву для кваліфікації цього злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини. Відмежування грубого порушення угоди про працю від грубого порушення законодавства про працю.

Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Спосіб вчинення злочину як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Характер та види насильства. Значення наслідків для кваліфікації злочину.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Особливості законодавчої структури цього злочину. Основний і додатковий об'єкти злочину. Потерпілий від злочину. Спосіб вчинення злочину як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Значення мотиву для кваліфікації цього злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини. Підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності та умови такого звільнення.

Злочини у сфері охорони права на об'єкти інтелектуальної власності, їх характеристика.

Порушення авторського права і суміжних прав. Предмет злочину. Види порушень. Суб'єкт цього злочину. Кваліфікуючі обставини.

Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію. Предмет злочину. Види порушень. Суб'єкт цього злочину. Кваліфікуючі обставини.

Злочини, що посягають на інші особисті права і свободи громадян, їх характеристика.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії. Потерпілий від злочину. Об'єктивна сторона та її форми. Спосіб вчинення злочину як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Характер та вид дій, що порушують права громадян. Значення мотиву для кваліфікації цього злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини.

Порушення недоторканості житла. Особливості законодавчої структури цього злочину. Поняття житла. Види порушень. Правові підстави порушення недоторканості житла чи іншого володіння. Характеристика інших дій, що порушують недоторканість житла громадян. Суб'єкт цього злочину. Кваліфікуючі обставини.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Потерпілий від злочину. Види порушень. Обставини, що виключають протиправність таких дій. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі обставини.

Порушення недоторканості приватного життя. Поняття приватного життя. Предмет злочину. Види порушень.

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Переслідування журналіста за виконання службових обов'язків, за критику. Ознаки діяння. Характеристика дій потерпілого, у зв'язку з якими він переслідується. Мотиви злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Перешкодження відправленню релігійних обрядів. Характеристика діяння. Момент закінчення цього злочину. Суб'єкт злочину. Випадки правомірного припинення релігійних обрядів, які зазначені у кримінальному законі.

Злочини проти сім'ї.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Поняття ухилення. Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуюча ознака цього злочину.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Поняття ухилення та осіб, які відносяться до категорії «непрацездатні». Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуюча ознака.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Поняття тяжких наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Зловживання опікунськими правами. Характеристика діяння. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Об'єктивна сторона злочину. Момент закінчення даного злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Поняття незаконної посередницької діяльності або інших незаконних дій щодо усиновлення дитини, передачі її під опіку чи на виховання. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Злочини проти власності. Злочини у сфері господарської діяльності. Злочини проти довкілля. Злочини проти громадської безпеки.

ТЕМА 6. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти власності. Поняття розкрадання та його ознаки.

Корисливі злочини проти власності з ознаками викрадення.

Крадіжка. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Момент закінчення злочину. Види крадіжки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Грабiж. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Момент закінчення злочину. Види грабежу. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Розбій. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості складу злочину за конструкцією об'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Викрадення шляхом демонтажу та іншим способом електричних мереж, кабельних ліній зв'язку та їх обладнання. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Предмет цього злочину. Способи вчинення. Розмір значної шкоди.

Інше незаконне заволодіння чужим майном

Вимагання. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Шахрайство. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Поняття та ознаки привласнення. Поняття та ознаки розтрата. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних злочинів.

Корисливі злочини проти власності без ознак викрадення.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Відмінні від шахрайства.

Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета злочину. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Відмінність від викрадення та іншого незаконного заволодіння чужим майном.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом. Поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Момент закінчення злочину. Відмінність від співучасті у викраденні або іншому незаконному заволодінні чужим майном.

Некорисливі злочини проти власності.

Умисне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Предмет злочину. Поняття загально небезпечного способу. Кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Момент закінчення злочину.

Погроза знищення майна. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Момент закінчення злочину.

Самовільне заняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Момент закінчення злочину.

ТЕМА 7. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види господарських злочинів.

Злочини, що порушують встановлений порядок заняття господарською (підприємницькою) діяльністю.

Поняття порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття заняття забороненими видами господарської діяльності. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення законодавства, що регулює виробництво, експорт, імпорту дисків для лазерних систем зчитування, експорт, імпорту обладнання чи сировини для їх виробництва. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Предмет злочину. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва. Предмет злочину. Об'єктивна сторона. Поняття значного та великого розміру у цьому злочині.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Предмет злочину. Об'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття фіктивного підприємництва. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона.

Поняття фіктивного банкрутства. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття доведення до банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Поняття приховування стійкої фінансової неспроможності. Суб'єкт злочину. Наслідки злочину.

Поняття незаконних дії у разі банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Наслідки злочину.

Злочини у сфері промислового виробництва.

Поняття незаконного виготовлення, збуту або використання державного пробірної клейма. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони.

Поняття випуску або реалізації недоброякісної продукції. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття фальсифікації засобів вимірювання. Ознаки об'єктивної сторони. Ознаки суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Злочини у сфері фінансової діяльності.

Поняття незаконних дій з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкові платежів. Предмет злочину. Об'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Предмет злочину. Об'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини у сфері економічних інтересів держави.

Поняття виготовлення, зберігання, придбання, переведення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї. Ознаки суб'єктивної сторони. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття контрабанди. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру заподіяної шкоди.

Поняття ухилення від повернення виручки в іноземній валюті. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття порушення законодавства про бюджетну систему України. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття видання нормативно-правових або розпорядчих актів, які змінюють доходи й видатки бюджету всупереч встановленому законом порядку. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття порушення правил здачі дорогоцінних металів й дорогоцінного каміння. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру заподіяної шкоди.

Поняття підроблення знаків поштової оплати і проїзних білетів. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони.

Поняття незаконного виготовлення, підроблення, використання або збуту незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття порушення порядку випуску (емісії) та обігу цінних паперів. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття виготовлення, збуту та використання підроблених недержавних цінних паперів. Предмет злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди.

Злочини у сфері приватизації.

Поняття незаконної приватизації державного, комунального майна. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконних дій щодо приватизації паперів. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Види дій. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття недотримання особою обов'язкових умов щодо приватизації державного, комунального майна або підприємств та їх подальшого використання. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення злочину.

Злочини у сфері послуг.

Поняття обману покупців та замовників. Види обману. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру заподіяної шкоди.

Примушування до антиконкурентних узгоджених дій. Поняття примушування. Способи його здійснення. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини у сфері вільного здійснення господарської діяльності.

Протидія законній господарській діяльності. Поняття протидії. Наслідки. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки.

Розголошення комерційної або банківської таємниці. Поняття комерційної або банківської таємниці. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Розголошення або використання неоприлюдненої інформації про імітента або його цінні папери. Поняття істотної матеріальної шкоди. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Проблеми вдосконалення кримінального законодавства у сфері господарської діяльності. Значення правильної кваліфікації господарських злочинів у діяльності ОВС.

ТЕМА 8. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти довкілля.

Злочини проти встановленого порядку екологічної безпеки.

Порушення правил екологічної безпеки. Особливості законодавчої конструкції, складу цього злочину. Види діянь суб'єкта злочину.

Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Види діянь. Наслідки цього злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину.

Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Характеристика діяння. Поняття дезактиваційних та інших відновлювальних заходів. Наслідки цього злочину. Суб'єкт. Місце, як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь.

Злочини проти встановленого порядку раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря.

Забруднення атмосферного повітря. Види діянь. Поняття забруднення. Наслідки цього злочину. Відповідальність за утворення загрози настання наслідків. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Порушення правил охорони вод. Особливості законодавчої конструкції складу цього злочину. Поняття забруднення. Наслідки цього злочину. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Забруднення моря. Особливості законодавчої конструкції складу цього злочину. Види діянь. Поняття забруднення. Відмежування від суміжних складів, відповідальності за утворення загрози настання наслідків. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини проти встановленого порядку використання землі та її надр.

Порушення правил охорони надр. Особливості законодавчої конструкції складу злочину. Види діянь. Наслідки цього злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Порушення законодавства про континентальний шельф України. Особливості законодавчої конструкції складу цього злочину. Поняття континентального шельфу. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Забруднення або псування земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Безгосподарське використання земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього злочину.

Злочини проти встановленого порядку використання рослинницького світу.

Знищення або пошкодження лісових масивів. Предмет цього злочину. Особливості законодавчої конструкції цього злочину. Поняття знищення й пошкодження. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Наслідки цього злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Незаконна порубка лісу. Предмет цього злочину. Поняття незаконної порубки. Момент закінчення злочину. Місце обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Відмінність незакоп порубки від знищення або пошкодження лісових масивів.

Порушення законодавства про захист рослин. Характеристика дії. Наслідки.

Злочини проти встановленого порядку використання тваринного світу.

Незаконне полювання. Особливості законодавчої конструкції. Види незаконного полювання. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Незаконне заняття рибним, тваринним або іншим водній добувним промислом. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього злочину. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки складу злочину.

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єкт.

Порушення ветеринарних правил. Поняття епізоотії. Наслідки цього злочину. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини проти встановленого порядку використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду.

Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Поняття об'єктів природно-заповідного фонду. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки злочину.

ТЕМА 9. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти громадської безпеки.

Злочини, що сприяють створенню і діяльності організованих груп, злочинних організацій і озброєних банд.

Створення злочинної організації. Поняття злочинної організації, її ознаки. Види дій. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх злочинної діяльності. Поняття й види заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій

та укриття їх злочинної діяльності. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм. Поняття банди та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції даного злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікація дій осіб, які брали участь у банді.

Злочини, пов'язані з тероризування населення, утворенням непередбачених законом воєнізованих або озброєних формувань.

Терористичний акт. Поняття терористичного акту, його ознаки. Види дій, що утворюють об'єктивну сторону. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Втягнення у вчинення терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину.

Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину.

Створення терористичної групи чи терористичної організації. Поняття терористичної групи і терористичної організації. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності за діяння передбачені цією статтею.

Сприяння вчиненню терористичного акту. Поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину. Відмежування від сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Поняття неправдивого повідомлення. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування. Види діянь. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Злочини, пов'язані з порушенням правил придбання, зберігання вогнепальної зброї, а також радіоактивних матеріалів.

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Поняття предмета злочину та його характеристика. Поняття нападу. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет злочину. Види дій та спосіб їх вчинення. Суб'єктивна сторона, суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Предмет злочину та його значення для кваліфікації. Види діянь. Момент закінчення злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет злочину. Характеристика діяння. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет злочину. Види діянь. Момент закінчення. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини, пов'язані з неправомірним поводженням з джерелами безпеки як радіоактивні матеріали, легкозаймисті, їдкі речовини, шкідливі відходи виробництва, вторинна сировина.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Предмет злочину, потерпіла сторона. Характеристика об'єктивної сторони. Зміст вини. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Порушення правил поведінки з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет злочину. Види діянь. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне ввезення на територію України відходів й вторинної сировини. Предмет злочину. Характеристика ввезення чи транзиту. Суб'єктивна сторона злочину. Суб'єкт злочину.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин. Предмет злочину. Інші ознаки даного складу злочину.

Злочини, пов'язані з порушенням встановлених вимог, що спричинили виникнення пожежі.

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

ТЕМА 10. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЦТВА

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти безпеки виробництва.

Злочини, що порушують встановлені умови охорони праці.

Порушення вимог законодавства про охорону праці. Особливості законодавчої структури й конструкції складу цього злочину. Основний й додатковий об'єкт злочину. Загальна характеристика правил охорони праці. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Об'єктивні ознаки злочину. Причинний зв'язок між діяннями й суспільне небезпечними наслідками. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини, що становлять підвищену небезпеку виробництва.

Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Поняття ядерної, радіаційної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки злочину. Умови притягнення до відповідальності.

Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель й споруд. Характеристика діянь. Ознаки об'єктивної сторони. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини проти безпеки виробництва.

ТЕМА 11. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Загальна характеристика та види злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Злочини проти встановленого порядку керування або експлуатації транспортних засобів.

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття залізничного, водного і повітряного транспорту. Види діянь. Особливості законодавчої структури і конструкції складу злочину. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення або захоплення залізничного рухомого складу повітряного, морського чи річкового судна. Предмет злочину. Поняття викрадення або захоплення. Момент закінчення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил повітряних польотів. Відповідальність за створення небезпеки. Момент закінчення. Специфіка суб'єкта злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Поняття транспортного засобу. Види діянь. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Момент закінчення даного злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Злочини проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту.

Пошкодження шляхів сполучання й транспортних засобів. Предмет злочину, його види та характеристика. Особливості конструкції складу даного злочину. Відповідальність за створення небезпеки настання наслідків. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від диверсії.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Види дій та способи їх вчинення. Наслідки злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Примушення працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Потерпілий від злочину. Поняття. примушення та момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил використання повітряного простору. Види діянь. Особливості законодавчої структури й конструкції складу даного злочину. Відповідальність за створення загрози настання наслідків. Момент закінчення. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Самовільне, без нагальної потреби, зупинення поїзда. Способи вчинення даного злочину та наслідки як обов'язкові ознаки об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Види діянь. Наслідки злочину. Характеристика причинного зв'язку. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Порушення правил, норм й стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Поняття порушення правил, норм й стандартів. Наслідки. Причинний зв'язок. Суб'єкт злочину.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Предмет злочину. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт злочину.

Порушення чинних на транспорті правил. Наслідки злочину. Характеристика причинного зв'язку. Суб'єктивна сторона злочину. Суб'єкт злочину.

Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів. Предмет злочину. Види дій. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Злочини проти встановленого порядку поведінки на водних шляхах.

Ненадання допомоги судну та особам, які зазнали лиха. Особливості структури складу злочину. Поняття суспільне небезпечної бездіяльності. Момент закінчення. Суб'єкт злочину.

Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Особливості законодавчої структури і конструкції складу даного злочину. Поняття неповідомлення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

ТЕМА 12. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Поняття, загальна характеристика й види злочинів проти громадського порядку та моральності.

Злочини проти громадського порядку.

Групове порушення громадського порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Масові заворушення. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Хуліганство. Поняття та види. Момент закінчення злочину. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Злочини проти моральності.

Наруга над могилою. Види діяння. Місце вчинення злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від злочинів проти власності.

Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток – об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці. Види діяння. Особливості предмета злочину. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від сумісних злочинів.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Поняття предмету злочину, об'єктивні і суб'єктивні ознаки цього злочину.

Жорстоке поводження з тваринами. Ознаки предмету злочину. Види діяння та його наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства й жорстокості. Ознаки предмета злочину. Види діяння та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Ввезення, виготовлення, збування й розповсюдження порнографічних предметів. Ознаки предмета злочину. Види діяння та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Створення або утримання місць розпусти і звідництва. Види дій та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Поняття сутенерства та уразливого стану потерпілої особи. Види дій та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. Види дій та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

ТЕМА 13. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Загальна характеристика та види злочинів проти здоров'я населення. Суспільна небезпека та предмет даної групи злочинів. Потерпілі від злочинів проти здоров'я населення.

Поняття, характеристика та види злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Суспільна небезпека та предмет даної групи злочинів.

Злочини сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Поняття контрабанди. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів. Відмежування кримінально-караної контрабанди від адміністративно-правового проступку контрабанди.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів коштів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Поняття злочинних дій. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкту злочину. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розмірів наркотиків.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види розмірів наркотиків. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття посівів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення розмірів посіву. Відмежування кримінальної та адміністративної відповідальності за посів та вирощування наркотичної сировини.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Суб'єкт злочину. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Поняття організованої групи. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Наслідки. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного публічного вживання наркотичних засобів. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Суб'єктивна сторона злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, підроблення, використання чи збуту підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконної видачі рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Суб'єкт злочину. Ознаки суб'єктивної сторони злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів. Об'єкт злочину. Способи вчинення злочинних дій. Суб'єкт злочину. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних й сильнодіючих речовин. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконної організації або утримання місць для вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Суб'єкт злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття спонукання неповнолітніх до застосування допінгу. Предмет злочину. Об'єктивна і суб'єктивна ознака. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Об'єкт злочину. Предмет злочину. Ознаки суб'єктивної сторони. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Злочини, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження захворювань населення.

Поняття, характеристика й види злочинів у сфері встановленого порядку щодо попередження захворювань населення.

Злочини, що посягають на встановлений порядок, спрямований на попередження, виникнення та поширення епідемії.

Порушення правил боротьби з епідеміями. Поняття. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Наслідки злочину.

Поняття порушення правил поведінки з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Види діянь. Предмет. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Наслідки злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття заготівлі, перероблення або збування радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Види діянь. Предмет злочину. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Проблемні питання щодо кваліфікації злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення.

ТЕМА 14. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ АВТОРИТЕТУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН

Загальна характеристика злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Злочини проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності.

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовцеві. Потерпілий від цього злочину. Діяльність представника влади чи працівника правоохоронного органу по виконанню службових обов'язків та діяльність члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця з виконання покладених на нього обов'язків щодо охорони громадського порядку. Відмежування опору від злісної непокори. Вина при вчиненні опору. Суб'єкт злочину. Зміст примушення потерпілого при вчиненні опору.

Втручання у діяльність працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього злочину. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні злочину. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність державного діяча. Потерпілий від цього злочину. Форми незаконного впливу на потерпілого. Зміст суб'єктивної сторони злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього злочину. Зміст юридичної конструкції “у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків”. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Погроза або насильство щодо державного або громадського діяча. Потерпілий від злочину. Мотив і мета злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Поняття “працівник правоохоронного органу”. Зміст юридичної конструкції “у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків”. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця. Поняття “посягання на життя”. Відмінність цього злочину від

умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від злочину. Мета злочину. Відмежування цього злочину від захоплення заручників.

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілі від цього злочину. Види злочинних діянь. Мета злочину. Відмінність цього злочину від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата та депутата місцевої ради. Види злочинних діянь. Відмінність цього злочину від втручання у діяльність народного депутата України.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілий від цього злочину. Мотив і мета злочину. Відмежування цього злочину від умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

Злочини проти встановленого порядку використання спеціальних предметів, що .

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем. Види предметів злочину. Різновиди діянь. Мотиви злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів. Предмет злочину. Види дій. Мотив злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації. Ознаки об'єктивної сторони злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне підняття Державного прапора України на річковому або морському судні. Поняття "підняття Державного прапора України". Момент закінчення злочину. Суб'єкт незаконного підняття Державного прапора України.

Наруга над державними символами. Предмети злочину. Види діянь. Зміст публічності.

Умисне пошкодження ліній зв'язку. Предмети злочину. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона злочину.

Злочини проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Характеристика об'єктивної сторони злочину. Мета злочину.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Мета самовільного присвоєння вказаних повноважень або звання посадової особи. Суб'єкт злочину.

Одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації. Особливості законодавчої конструкції злочину. Суб'єкт злочину.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього злочину. Зміст цивільно-правових зобов'язань. Об'єктивні прояви злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Самоправство. Поняття самоправства. Момент закінчення злочину.

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів й демонстрацій. Поняття незаконного перешкоджання. Особливості об'єктивної сторони (можливість у ряді випадків впливу на представників органів місцевого самоврядування). Суб'єкт злочину.

Самоправство. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини проти авторитету органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

ТЕМА 15. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (СЛУЖБОВІ ЗЛОЧИНИ)

Місце кримінального права у боротьбі з службовими злочинами, корупцією і організованою злочинністю. Правові підстави боротьби з цими явищами в Україні. Поняття службового злочину і його основні ознаки. Поняття службової особи. Визначення інших понять, що стосуються посадових злочинів. Види службових злочинів.

Злочини проти правомірної діяльності державних установ і недержавних формувань незалежно від форм власності і видів діяльності, що вчинюються службовими особами з використанням ними своїх обов'язків (загальні).

Зловживання владою або службовим становищем. Характеристика діяння. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення корисливого зловживання і розкрадання чужого майна шляхом зловживання службовим становищем.

Перевищення влади або службових повноважень. Характеристика діяння. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність перевищення влади або службових повноважень від зловживання владою або службовим становищем.

Службова недбалість. Види недбалості. Наслідки злочину. Характеристика суб'єктивної сторони. Суб'єкт цього злочину.

Злочини проти авторитету державного апарату, апарату підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і пов'язані з ними (хабарництво).

Поняття, загальна характеристика і види хабарництва. Предмет давання-одержання хабара. Одержання хабара. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Дії, за виконання або невиконання яких службова особа одержує хабара. Правова оцінка хабара-підкупу і хабара-винагороди. Мотиви одержання хабара. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки, їх характеристика. Вимагательство хабара. Значення розміру хабара для кваліфікації. Відмінність одержання хабара від одержання незаконної винагороди, передбаченого Законом України "Про корупцію". Посередництво в хабарництві. Поняття посередництва. Особливості кримінальної відповідальності за посередництво в хабарництві.

Давання хабара. Характеристика діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка дала хабара. Поняття вимагання хабара.

Провокація хабара. Поняття провокації. Завідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього злочину. Мета злочину. Суб'єкт злочину.

Службове підроблення. Поняття службового підроблення. Предмет цього злочину. Способи вчинення злочину. Мотиви злочину. Співвідношення службового підроблення і зловживання владою або службовим становищем. Кваліфікуючі ознаки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

ТЕМА № 16. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти правосуддя.

Злочини проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду.

Завідомо незаконне затримання, привід або арешт. Види дій. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Постановляння суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Злочини проти безпеки, честі та гідності суддів, народних засідателів, присяжних.

Втручання в діяльність судових органів. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо суддів, народного засідателя чи присяжного. Види діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Потерпілий від цього злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Наслідки. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною зі здійсненням правосуддя. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки.

Злочини проти прав та інтересів суб'єктів кримінального або цивільного процесу.

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Види діяння. Момент закінчення злочину. Наслідки. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Види діяння. Момент закінчення злочину. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи, Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на захист. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єкт злочину. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Види діяння. Момент закінчення злочину. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Види діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Потерпілий від цього злочину. Суб'єктивні ознаки.

Злочини проти інтересів всебічного, повного й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ.

Примушування давати показання. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних злочинів.

Завідомо неправдиве показання. Види дій. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Види діяння. Момент закінчення злочину. Обставини, що виключають злочинність цього діяння. Час вчинення цього злочину. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Види діяння. Момент закінчення злочину. Потерпілий від цього злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Відмінність від суміжних злочинів.

Злочини проти інтересів своєчасного просікання та розкриття злочинів.

Розголошення даних досудового слідства або дізнання. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування злочину. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за цей злочин. Відмінність від співучасті у злочині.

Злочини проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень.

Невиконання судового рішення. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, або яке описано чи підлягає конфіскації. Предмет злочину. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та у вигляді позбавлення волі. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Злісна непокора вимогам адміністрації виправної установи. Види діяння. Поняття адміністрації виправної установи. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Відмінність від суміжних злочинів.

Дії, що дезорганізують роботу виправних установ. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Відмінність від суміжних злочинів.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Втеча зі спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину.

Порушення правил адміністративного нагляду. Види діяння. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

ТЕМА 17. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ, НЕДОТОРКАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ КОРДОНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЗОВУ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Загальна характеристика та види злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації. Об'єкт та предмет злочинів даної групи.

Злочини проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації.

Розголошення державної таємниці. Предмет злочину. Поняття державної таємниці. Об'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради або шпигунства.

Втрата документів, що містять державну таємницю. Предмет злочину та його види. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Передавання або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави. Предмет злочину. Особливості об'єктивної сторони злочину. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради або шпигунства.

Злочини проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів.

Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Поняття "державний кордон". Види дій. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Предмет злочину. Особливості об'єктивних і суб'єктивних проявів злочину.

Порушення правил міжнародних польотів. Особливості об'єктивної сторони злочину. Суб'єкт злочину. Відмежування від незаконного перетинання державного кордону.

Злочини проти встановленого порядку формування Збройних сил України.

Ухилення від призову на строкову військову службу. Строкова військова служба - загальний військовий обов'язок. Поняття ухилення. Поважні причини неявки на призовний пункт. Суб'єкт злочину.

Ухилення від призову за мобілізацією. Поняття мобілізації. Суб'єкт злочину.

Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Поняття військового обліку, навчальних (чи перевірочних) або спеціальних зборів. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт злочину.

Проблеми вдосконалення кримінальної відповідальності з» злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

ТЕМА 18. ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН (КОМП'ЮТЕРІВ), СИСТЕМ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖ

Незаконне втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Предмет злочину. Характеристика об'єктивних проявів злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Предмет злочину. Характеристика суб'єктивних і об'єктивних проявів злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Предмет злочину. Особливості об'єктивних проявів злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Предмет злочину. Види діянь. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Предмет злочину. Особливості об'єктивних проявів злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку. Предмет злочину. Особливості об'єктивних проявів злочину. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж.

ТЕМА 19. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ НЕСЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ (ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ)

Поняття, загальна характеристика й види військових злочинів. Відмежування військового злочину від дисциплінарного проступку.

Злочини проти порядку підлеглості та військової честі.

Непокора. Об'єктивна сторона. Види діянь. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Невиконання наказу. Об'єктивна сторона та момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від непокори.

Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Види дій та момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Погроза або насильство щодо начальника. Види дій та момент закінчення злочину. Мотив злочину й його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочину. Відмежування від суміжних злочинів.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Об'єктивна сторона та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини проти порядку проходження військової служби.

Самовільне залишення військової частини або місця служби. Види дій та момент закінчення злочину. Тривалість залишення військової частини або місця служби й кваліфікація злочину. Суб'єктивні ознаки злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочину. Відмежування від суміжних злочинів й дисциплінарного проступку.

Дезертирство. Об'єктивна сторона та момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від самовільного залишення військової частини або місця служби.

Ухилення від військової служби шляхом самоскалічення або іншим способом. Об'єктивна сторона та момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини проти порядку користування військовим майном та його збереження.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових, інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Особливості предмета злочину. Види та способи діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Умисне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження військового майна. Види діяння та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Марнотратство або втрата військового майна. Види діянь та момент закінчення злочину. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил поведіння зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Предмет злочину. Види діянь та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних злочинів.

Злочини проти безпеки руху та експлуатації військової техніки.

Порушення правил водіння або експлуатації машин. Поняття машини. Види порушень та їх наслідків. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил польотів або підготовки до них. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил кораблеводіння. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Злочини проти порядку несення окрема видів військової служби.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Види порушень. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення статутних правил несення прикордонної служби. Види порушень. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення статутних правил несення бойового чергування. Види порушень. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення статутних правил внутрішньої служби. Види порушень. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Злочини проти порядку збереження військової таємниці.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Види діянь та момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Відмежування від державної зради.

Злочини проти авторитету і правомірної діяльності військових формувань і правоохоронних органів

Зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем. Поняття та види зловживань. Особливості складу злочину за конструкцією об'єктивної сторони. Мотив і його значення для кваліфікації. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від перевищення влади або службових повноважень.

Недбале ставлення до військової служби. Види діянь. Особливості складу злочину за конструкцією об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Перевищення військовою службовою особою влади або службових повноважень. Поняття та види перевищення влади. Наслідки злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Бездіяльність військової влади. Поняття та види бездіяльності. Наслідки злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Злочини проти порядку ведення бойових дій, вимог законів і звичаїв війни.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Поняття засобів ведення війни. Види діянь та момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від державної зради.

Залишення гинучого військового корабля. Поняття залишення корабля. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Добровільна здача в полон. Поняття та види діяння. Момент закінчення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт злочину. Відмінність від державної зради.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні. Поняття та види діяння. Місце вчинення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради.

Мародерство. Види діяння. Момент закінчення злочину. Місце його вчинення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Насильство над населенням у районі воєнних дій. Поняття та види насильства. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Погане поводження з військовополоненими. Види діяння і момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних злочинів.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та зловживання ними. Ознаки незаконності діяння та його види. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки.

ТЕМА 20. ЗЛОЧИНИ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Злочини проти миру й безпеки людства.

Пропаганда війни. Види діянь. Момент закінчення злочину.

Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Геноцид. Поняття геноциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Екоцид. Поняття екоциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки-злочину.

Найманство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття найманства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Піратство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття піратства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Злочини проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій.

Порушення законів та звичаїв війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Застосування зброї масового знищення. Особливості законодавчої конструкції. Поняття зброї масового знищення. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Види діянь. Момент закінчення злочину.

Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист.

Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення злочину. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Посягання на життя представника іноземної держави. Особливості законодавчої конструкції. Момент закінчення злочину. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони означеного злочину.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. Відмежування від злочину, передбаченого ст.435 КК.

3. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО (ОСОБЛИВА ЧАСТИНА)»

Злочини проти основ національної безпеки України

1. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти основ національної безпеки України.

2. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади; посягання на життя державного чи громадського діяча: аналіз юридичних складів злочинів.

3. Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України; диверсія: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

4. Державна зрада; шпигунство: аналіз юридичних складів злочинів та умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Злочини проти життя та здоров'я особи

5. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти життя

6. Поняття, ознаки і види вбивств.

7. Умисне вбивство без обтяжуючих і пом'якшуючих обставин та умисне вбивство при обтяжуючих обставинах: аналіз юридичних складів злочину та характеристика обставин, що обтяжують умисне вбивство.

8. Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання; інші умисні вбивства при пом'якшуючих обставин: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обставин, що пом'якшують відповідальність за ці злочини.

9. Вбивство через необережність, доведення до самогубства, погроза вбивством: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

10. Загальна характеристика і види злочинів проти здоров'я людини.

11. Поняття тілесного ушкодження, його види, медичні та юридичний критерії.

12. Умисне тяжке тілесне ушкодження; інші види умисних тілесних ушкоджень (без пом'якшуючих обставин): аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

13. Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання; інші види умисного заподіяння тяжких тілесних ушкоджень при пом'якшуючих обставинах: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика пом'якшуючих обставин.

14. Побої і мордування; катування; аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

15. Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби; інші злочини, пов'язані з виявленням зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

16. Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження; зараження венеричною хворобою: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.

17. Незаконне проведення абортів; незаконна лікувальна діяльність: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

18. Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацев-

втичним працівником; незаконне розголошення лікарської таємниці: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

19. Залишення в небезпеці; ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

20. Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей; ненадання допомоги хворому медичним працівником: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

21. Порухення прав пацієнта; незаконне проведення дослідів над людиною: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

22. Порухення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини; насильницьке донорство: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

Злочини проти волі, честі та гідності особи

23. Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти волі, честі та гідності особи.

24. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини; захоплення заручників:

25. Підміна дитини, торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини: аналіз юридичних складів злочину та характеристика обтяжуючих та особливо обтяжуючих обставин.

26. Експлуатація дітей; незаконне поміщення в психіатричний заклад: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

27. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.

28. Зґвалтування; насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

29. Примушування до вступу в статевий зв'язок; статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості; розбещення неповнолітніх: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина

30. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

31. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача; фальсифікація виборчих документів, документів референдуму чи фальсифікація підсумків голосування, надання неправдивих відомостей до

органів Державного реєстру виборців чи фальсифікація відомостей Державного реєстру виборців: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

32. Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму; порушення таємниці голосування: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

33. Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку); порушення законодавства про референдум: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

34. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії; порушення недоторканості приватного життя: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

35. Порушення недоторканості житла; порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

36. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей; ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

37. Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування; зловживання опікунськими правами: аналіз юридичних складів злочинів.

38. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння); незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння): аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

39. Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій; перешкоджання законній професійній діяльності журналістів: аналіз юридичних складів злочинів.

40. Грубе порушення законодавства про працю; грубе порушення угоди про працю: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

41. Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку, невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак та умови звільнення від кримінальної відповідальності за невиплату заробітної плати, стипендії, пенсій чи інших установлених законом виплат.

42. Порушення авторського права і суміжних прав; порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

43. Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків, незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь: аналіз юридичних складів злочинів.

44. Перешкоджання здійсненню релігійного обряду, посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих

ознак.

45. Порухення права на отримання освіти; порухення права на безоплатну медичну допомогу: аналіз юридичних складів злочинів.

Злочини проти власності

46. Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти власності.

47. Поняття розкрадання майна, його ознаки, форми та види.

48. Крадіжка; грабіж, їх поняття, аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.

49. Розбій, його поняття, особливість конструкції складу злочину, характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак. Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання: аналіз юридичного складу злочину та характеристика кваліфікуючих ознак.

50. Вимагання та шахрайство: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

51. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем; незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

52. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою; умисне знищення або пошкодження майна: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

53. Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики; погроза знищення майна: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.

54. Необережне знищення або пошкодження майна; порушення обов'язків щодо охорони майна: аналіз юридичних складів злочинів.

55. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво; придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

Злочини у сфері господарської діяльності

56. Поняття, загальна характеристика і види злочинів у сфері господарської діяльності.

57. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, введення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї; незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих і особливо кваліфікуючих ознак.

58. Контрабанда; порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

59. Зайняття забороненими видами господарської діяльності; незаконний

обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

60. Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів; фіктивне підприємництво: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

61. Протидія законній господарській діяльності; ухилення від повернення виручки в іноземній валюті: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

62. Незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків; легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

63. Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом; порушення законодавства про бюджетну систему України: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

64. Видання нормативно-правових або розпорядчих актів, які змінюють доходи і видатки бюджету всупереч встановленому законом порядку; ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів): аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин та умов звільнення від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів).

65. Ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування; порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих і особливо обтяжуючих обставин та умов звільнення від кримінальної відповідальності за ухилення від сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

66. Порушення правил здачі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, підроблення знаків поштової оплати і проїзних квитків: аналіз юридичних складів злочинів.

67. Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок; незаконне виготовлення, збут або використання державного пробірнього клейма: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

68. Фіктивне банкрутство; доведення до банкрутства: аналіз юридичних складів злочинів.

69. Приховування стійкої фінансової неспроможності; незаконні дії у разі банкрутства: аналіз юридичних складів злочинів.

70. Шахрайство з фінансовими ресурсами; порушення порядку випуску (емісії) та обігу цінних паперів; виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

71. Обман покупців та замовників; фальсифікація засобів вимірювання,

випуск або реалізація недоброякісної продукції: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

72. Примушування до антиконкурентних узгоджених дій; незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючі особливо обтяжуючих обставин.

73. Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю; розголошення комерційно або банківської таємниці, розголошення або використання не оприлюдненої інформації про емітента або його цінні папери: аналіз юридичних складів злочинів.

74. Незаконна приватизація державного, комунального майна; незаконні дії щодо приватизаційних паперів; недотримання особою обов'язкових умов щодо приватизації державного, комунального майна або підприємств та їх подальшого використання: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

Злочини проти довкілля

75. Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти довкілля.

76. Порушення правил екологічної безпеки; невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення: аналіз юридичних складів злочинів.

77. Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення; забруднення або псування земель: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

78. Безгосподарське використання земель; порушення правил охорони надр: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

79. Забруднення атмосферного повітря; порушення правил охорони вод: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика кваліфікуючих ознак.

80. Забруднення моря; порушення законодавства про континентальний шельф України: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

81. Знищення або пошкодження лісових масивів; незаконна порубка лісу; порушення законодавства про захист рослин: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

82. Незаконне полювання; незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

83. Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів; порушення ветеринарних правил: аналіз юридичних складів злочинів.

84. Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду; проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля: аналіз юридичних складів злочинів та характеристика обтяжуючих обставин.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. ОСНОВНА

1. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів: Навч. посібник. К., 2002.
2. Кримінальне право України: Особлива частина: Підручник (М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов та ін.; За ред. проф. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 2-е вид., перероб. і доп. К., 2005.
3. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар (Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін.; За ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Вид. третє, переробл. та доповн. Х., 2007.
4. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України (За загальною редакцією Гончаренка В. Г., Андрушко П. П.). К., 2005, у трьох книгах.
5. Савченко А. В. Сучасне кримінальне право України: Курс лекцій (А. В. Савченко, В. В. Кузнецов, О. Ф. Штанько). К., 2005.
6. Сучасне кримінальне право України: нормативно-правові документи та судово-слідча практика: За заг. ред. В. В. Кузнецова. К., 2005.
7. Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах (1973-2004). Офіційне видання (За загальною редакцією Голови Верховного Суду України В. Т. Маляренка). К., 2004

4.2. ДОДАТКОВА

4.2.1. Нормативна література

1. Конституція України (статті 6, 28, 29, 59, 62, 63 та розділ VIII) //ВВР, 1996 р., № 30, ст.141; 2005 р., № 2, ст. 44.
2. Кримінальний кодекс України: розділ XVIII (статті 371-400). Х., 2008.
3. Кримінально-процесуальний кодекс України (статті 14¹, 20, 43, 43¹, 52¹-52⁵, 69¹, 70, 106, 135, 136, 148, 155, 156). Х., 2008.
4. Закони України:
  - від 30 червня 1993 року “Про попереднє ув’язнення” //ВВР, 1993 р., № 35, ст.360; 1999 р., № 4, ст.35; 2001 р., № 40, ст. 193; 2002 р., № 32, ст. 232, № 33, ст.236; 2003, № 15, ст.109, № 29, ст. 233; 2004 р., № 8, ст. 66; 2005 р., № 10, ст. 187, ст. 191, № 11, ст. 198; 2006 р., № 9, № 10-11, ст. 96, № 12, ст. 103; 2007 р., № 7-8, ст. 66;
  - від 1 грудня 1994 року “Про адміністративний нагляд за особами, звільненими від позбавлення волі” //ВВР, 1994 р., № 52, ст. 455; 1995 р., № 10, ст.64; 2001 р., № 40, ст. 193; 2004 р., № 7, ст. 49; 2005 р., № 11, ст. 198;
  - від 23 грудня 1993 року “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів “ //ВВР, 1994 р., № 11, ст.50; 1999 р., № 4, ст.35; 2002 р., № 33, ст.236; 2003 р., № 29, ст. 233; 2004 р., № 22, ст. 314; 2005 р., № 25, ст. 335; Закон України від 15 12 2005 р. № 3200-IV;
  - від 23 грудня 1993 року “Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві” //ВВР, 1994 р., № 11, ст. 51; 2003 р., № 16, ст. 124; 2005 р., № 11, ст. 198;
5. Постанови Пленуму Верховного Суду України:
  - від 26 березня 1993 р. № 2 “Про судову практику в справах про злочи-

ни, пов'язані з порушенням режиму відбування покарань в місцях позбавлення волі” (З наступними змінами) //Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах (1973-2004). Офіційне видання (За загальною редакцією Голови Верховного Суду України В. Т. Маляренка). К., 2004.

- від 18 червня 1999 року № 10 “Про застосування законодавства, що передбачає державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у судочинстві” //Так само;

- від 24 жовтня 2003 року № 8 “Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист у кримінальному судочинстві” //Так само.

- від 13 червня 2007 року № 8 “Про незалежність судової влади” //Вісник Верховного Суду України, 2007, № 6, с. 2-6.

4.2.2. Навчальна, наукова та науково-практична література

1. Жарков Д.Ф. Об имущественной ответственности лиц, совершающих нотариальные действия (по российскому и украинскому законодательству) / Государство и право. – 1996 -№3. – с. 92-99.

2. Цивільне процесуальне право України. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. За Атак. Безлюдько І.О., Бичкова С.С., Бобрик В.І., - К.: Атака, 2006 р.

3. Фурса С.Я., Фурса Є.І., Нотаріат в Україні. Загальна частина. – К.: Вентурі, 1999. – 207 с.

4. Фурса С.Я., Фурса Є.І., Нотаріат в Україні. – К.: Атіка, 1999.

5. Радзівєвська Л.К., Пасічник С.Г. Нотаріат в Україні. – К.: Атіка Інтер, 2000. – 528 с.

6. Фурса С.Я., Фурса Є.І. Нотаріат в Україні: теорія та практика. – К., 2001.

7. Комаров В.В. Нотаріат в Україні. Підручник. – К.: Істина, 2006 р.

8. Медвідь Ф.М., Медвідь Я.Ф. Нотаріальний процес в Україні Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2006 р.

9. Нотаріальне оформлення цивільно-правових документів – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 400 с.

10. Фурса С. Правова концепція нотаріальної діяльності щодо охорони прав громадян // Право України. – 2000. - №6. – с. 100 – 104.

11. Василенко Є. К вершинам професии // Юр. практика. – 2000. - №28. – с.16.

12. Нотаріальна діяльність в Україні: нормативні документи, форми нотаріальних документів та інш. // Бюлетень Мін'юсту України. – 2000. - №1-2 – с. 82.

13. Частная нотариальная деятельность и уплата налогов // Бізнес (вкладыш) – 2000. - №21. – с. 81-83.

14. Фурса С. Правові ознаки властиві законодавству про нотаріат // Право України. – 2000. - №4. – 94-96.

15. Марченко В. Нотариат, проблемы налогообложения, перспективы развития // Юр. Практика. – 2000. - №12. – с. 10-11.

16. Еременко А., Баранова А. Частное будущее украинского нотариата // *нотаріус*. -1999. - №5. – с. 85-88.
17. Паюк Н. перспективы отечественного нотариата // *Юр. практика*. – 2000. - №11. – с. 10-11.
18. Стичинський Б. нотаріат – інститут державної гарантії // *Закон і бізнес*. – 1999. - №44.
19. Лопатникова А. Состав доходов и расходов нотариусов // *Налоги*. – 1999. - №10.
20. Левицкий Р. Проблемы реформирования частного нотариата на Украине // *Юр. практика*. – 1999. - №11.- с. 6.
21. Черненко А. Минюст считает, что «популяцию» частных нотариусов надо сокращать // *Юр. практика*. – 1999. – 34.
22. Баранкова В. правовая природа нотариальной деятельности // *Вестник Академии правовых наук*.- 1998. - №3. – с. 137-143.
23. Баранкова В. О правовом статусе частнопрактикующего нотариуса// *Предпринимательство. Хозяйство и право*. – 1998. - №11. – с. 22-26.
24. Лесницкая Л.Ф. Некоторые вопросы нотариата в судебной практике // *Право и экономика*. – 1998. - №3. – с. 85-89.
25. Фурса С. Значення нотаріальної процесуальної форми у врегулюванні кредитних відносин // *Право України*. – 2001. - №11. – с. 55.
26. Черниш В. Вдосконалення архівної справи в системі сучасного нотаріату України // *Право України*. – 2001. - №5. – с. 59.
27. Фурса С. Чи можлива конкуренція серед нотаріусів? // *Право України*. – 2001. - №5. – с. 65.
28. Фурса С. Нотаріальна процедура і правосвідомість // *Право України*. – 2001. - №2. – с. 101.
29. Полешко А. Нотаріат і державно-правові інституції // *Право України*. – 2001. - №7. – с. 135.
30. Фурса Є. Розвиток законодавства України про нотаріат // *Юридичний журнал*. – 2003. - №3.
31. Валошко А. Нотариальной деятельности – защиту // газета *Юр. практика*.- 2006. - №21 (439).
32. Фурса С. Заочное обсуждение и особое мнение о защите нотариальной деятельности // газета *Нотаріат. Адвокатура. Суд*. – 2006. - №5(19).
33. Єрух А.М., Козьяков Ю.М. Практичний курс нотаріату: зразки нотаріальних документів, роз'яснення, коментарі, упорядники. – К.: Істина, 2006 р.
34. О.О. Мічурін. Вчинення нотаріальних дій нотаріусами України. – Харків: Основа, 2004 р.

Упорядник:

Лень Валентин Валентинович,
професор кафедри кримінального права та кримінології,
кандидат юридичних наук, доцент.

МАТЕРІАЛИ

Інформаційно-методичного забезпечення дисципліни
«Кримінальне право (Особлива частина)»

Підписано до друку. Формат 30×42/4.
Папір офсет. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,6.
Обл.-вид. арк. 1,6. Тираж 300 прим. Зам. №

ДВНЗ «НГУ»

49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.